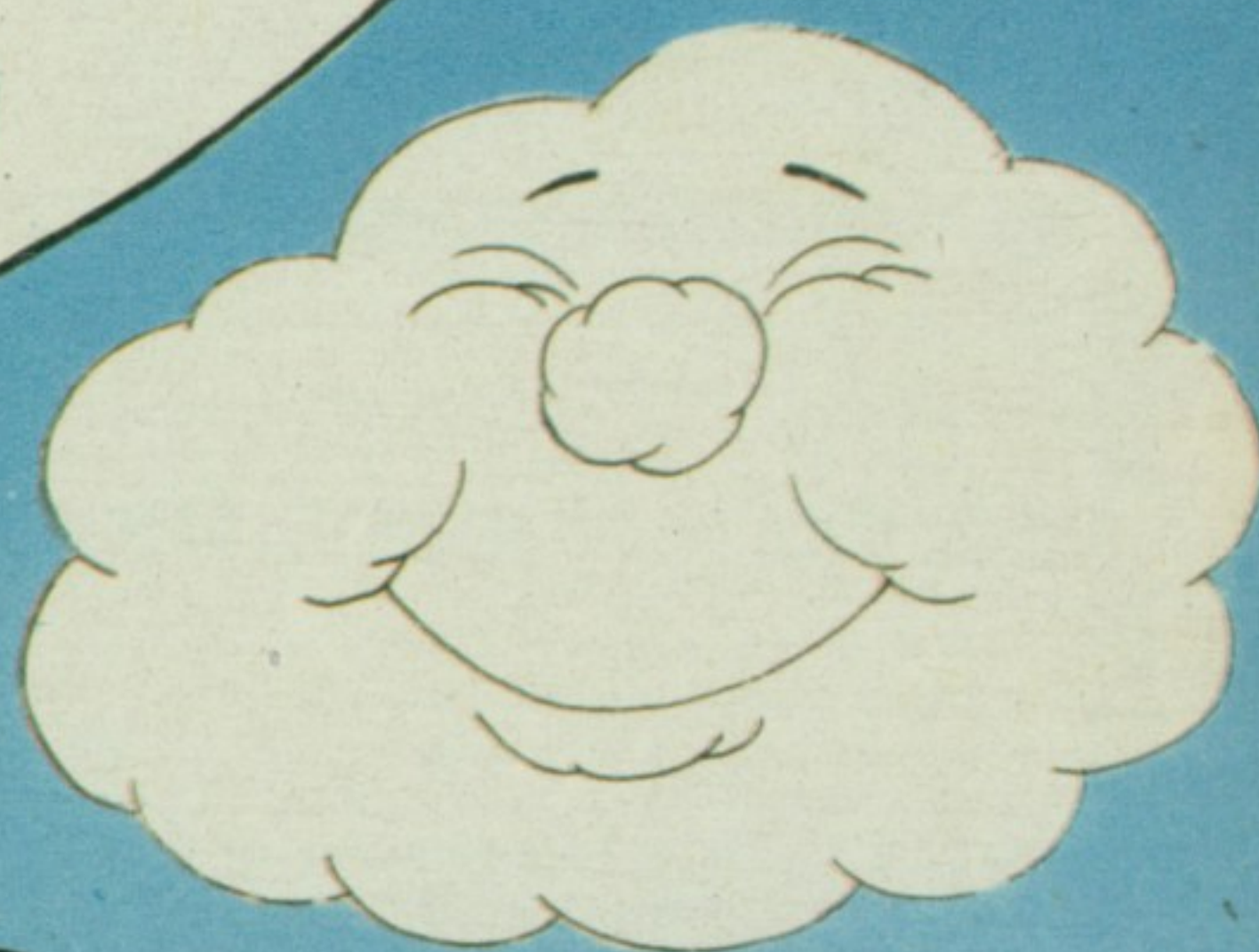
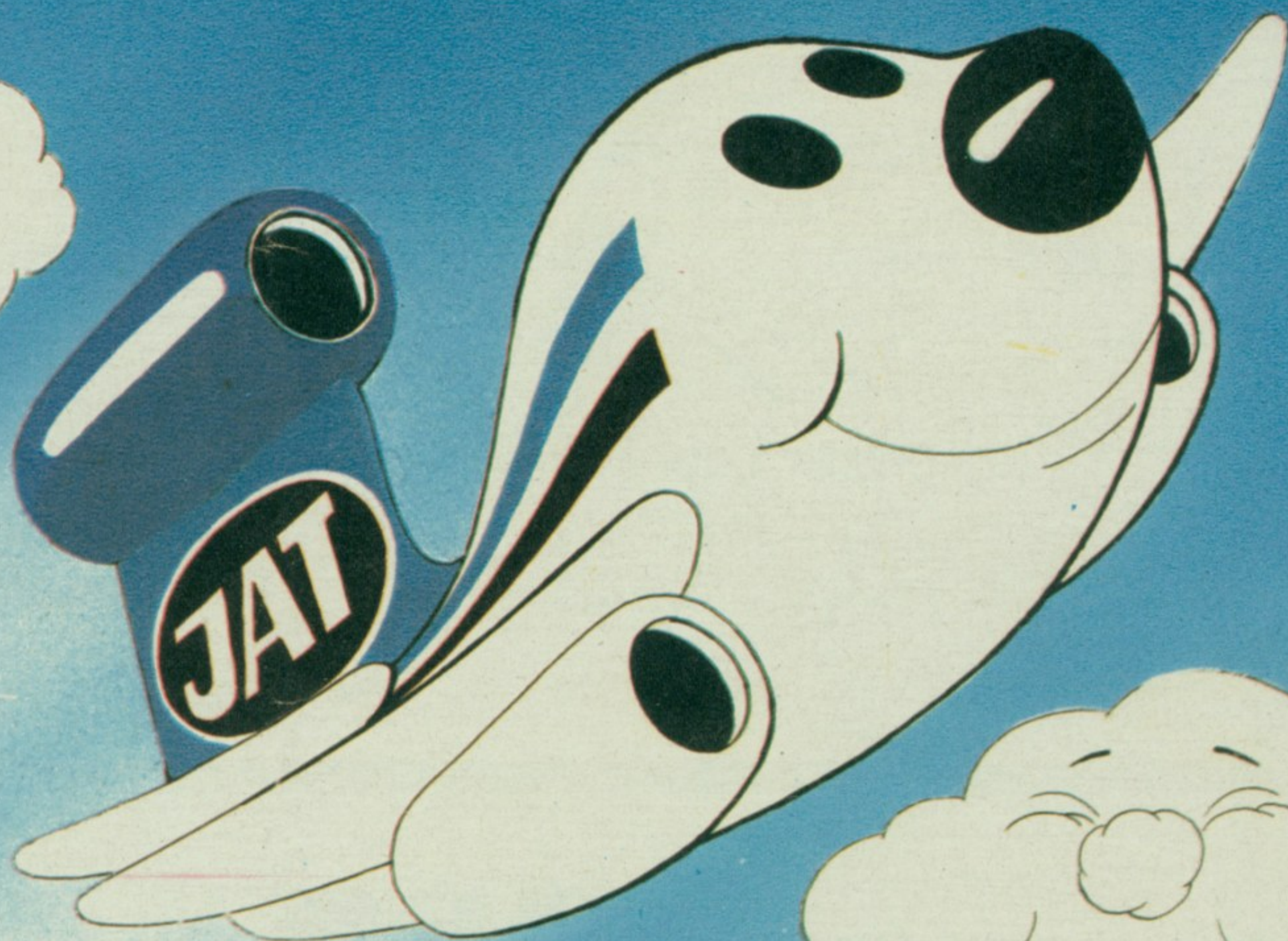

ПОЛИТИКИНИ

ЗАБАВАНИК

3. IV 1987. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIX • 200 ДИН • БРОЈ 1840

Фирма

Веровати или не!

ТВРЂАВА

ИРБОСКА У ЕСТОНИЈИ (СССР) САГРАЂЕНА ЈЕ 1330. ГОДИНЕ. ЗИДИНЕ СУ ЈОШ ВИСОКЕ 12, А ДЕБЕЛЕ ЧАК 4 МЕТРА.

ТОРЊЕВИ

КОЈЕ ТЕРМИТИ ГРАДЕ ИЗНАД ЗЕМЉЕ ИМАЈУ НА ВРКУ ВЕЛИКЕ ОТВОРЕ. ОНИ ОБЕЗБЕЂУЈУ ДОВОД СВЕЖЕГ ВАЗДУХА У ТЕРМИТЊАК.

Мери Џејн Келис

РАДИЛА ЈЕ КОД ПОРОДИЦЕ ПИКЕРИНГ ИЗ ЛОНДОНА КАО НЕГОВАТЕЉИЦА ОД СВОЈЕ 10. ГОДИНЕ ПА СВЕ ДО 75. КАДА ЈЕ УМРЛА.

РАТНИ ШЛЕМОВИ

МЛАДИКА АФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА КАРАМАЏОНГ ПРАВИЛИ СУ СЕ ОД КОСЕ И ИЛОВАЧЕ КОЈА СЕ ПЕКЛА НА ГЛАВИ РАТНИКА.

ПАРАДАЈЗ

У ОБЛИКУ ПАЧИЈЕ ГЛАВЕ ИЗРАСТАО ЈЕ У БАШТИ РОБЕРТА В. ЛЕНЛИЈА ИЗ МОНРОА У ДРЖАВИ КОНЕКТИКАТ (САД).

КОВАЧНИЦА

У ГОДМЕНСТОНУ У ЕНГЛЕСКОЈ ВИСОКА СВЕГА 1,20 М И ШИРОКА 3, ПРЕТВОРЕНА ЈЕ У КРИМУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● Американци ће ускоро пустити у производњу „таблете које говоре“ јер је утврђено да близу 40 посто пацијената, међу којима и најтежи болесници, забораве да на време узму лек. На сваку бочицу или кутију поставиће се мали аларм на батерије

који ће у одређено време звуком опомињати пацијента да узме лек. Уређај ће се заустављати тек кад се из кутије извади пилула.

●●● у Бразилу се дневно обори преко два милиона стабала што износи 23 одсто од укупне сече шуме на нашој планети. Раскрчено земљиште користи се за сточарство и пољопривреду. Тако је на пример, држава Па-

рана почетком овог века имала шумски покривач који је обухватао 83,40 одсто њене укупне површине. Данас је, међутим, само 5 одсто територије ове бразилске државе под шумама. Рачуна се да ће тај проценат до идуче године пасти на само 2 процента.

●●● мале фигуре војника с комплетном артиљеријом и оружјем – најскупља је играчка

на свету. Тај мали комплет продат је ових дана у Лондону за 10 хиљада фунти стерлинга (око 680 старих милиона). Играчка је иначе израђена ручно још 1905. године.

●●● кубански спелеолози тврде да су у планинама централног дела острва, у једној пећини на деведесет метара испод

земље нашли највећи сталагмит на свету. Пречник му је 30, а висина 67 метара. Процењује се да је настајао током пет стотина хиљада година.

●●● у северним областима Алжира планирано је да се до 1995. засади седам милијарди стабала. Тај шумски појас биће

дугачак 1200 а широк 24 километра и намењен је заустављању пустиње која се неумољиво шири и заузима обрадиве површине.

●●● совјетски научници предвиђају да ће због повећане количине гасовитих једињења угљеника у атмосфери температура на нашој планети порастати за 2,5°C. То ће довести до смањења атмосферских падавина у неким сушним областима и већег отапања леденог покривача на половима. Ова промена температуре утицаће исто тако на

еколошки систем, пољопривреду, енергетику и индустријски развој.

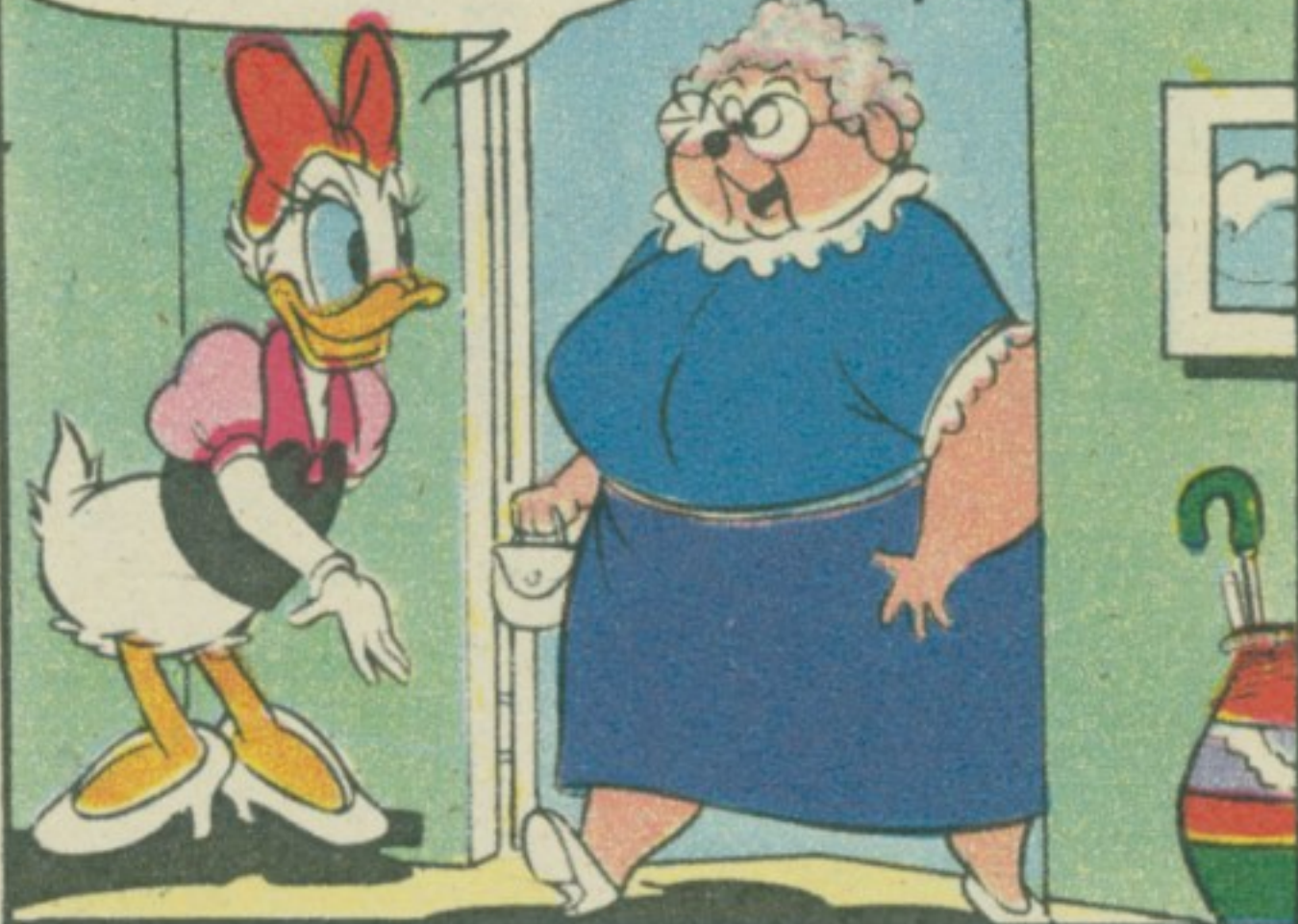

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

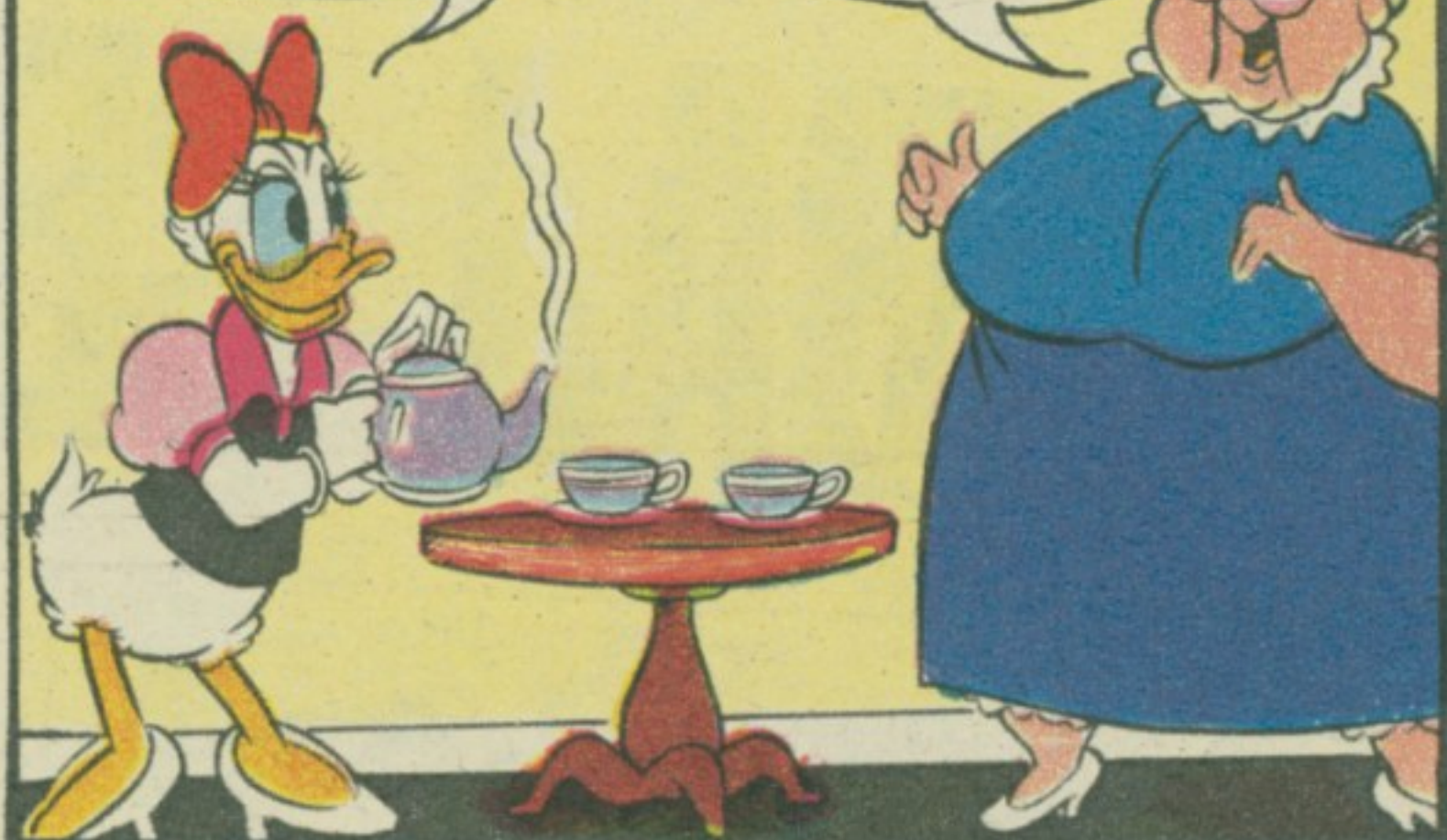
ИЗВОЛ'ТЕ... САМО
ИЗВОЛ'ТЕ,
ГОСПОЂО
БЛЕБЕТИК!

ХВАЛА ВАМ,
ДРАГА ПАТО!

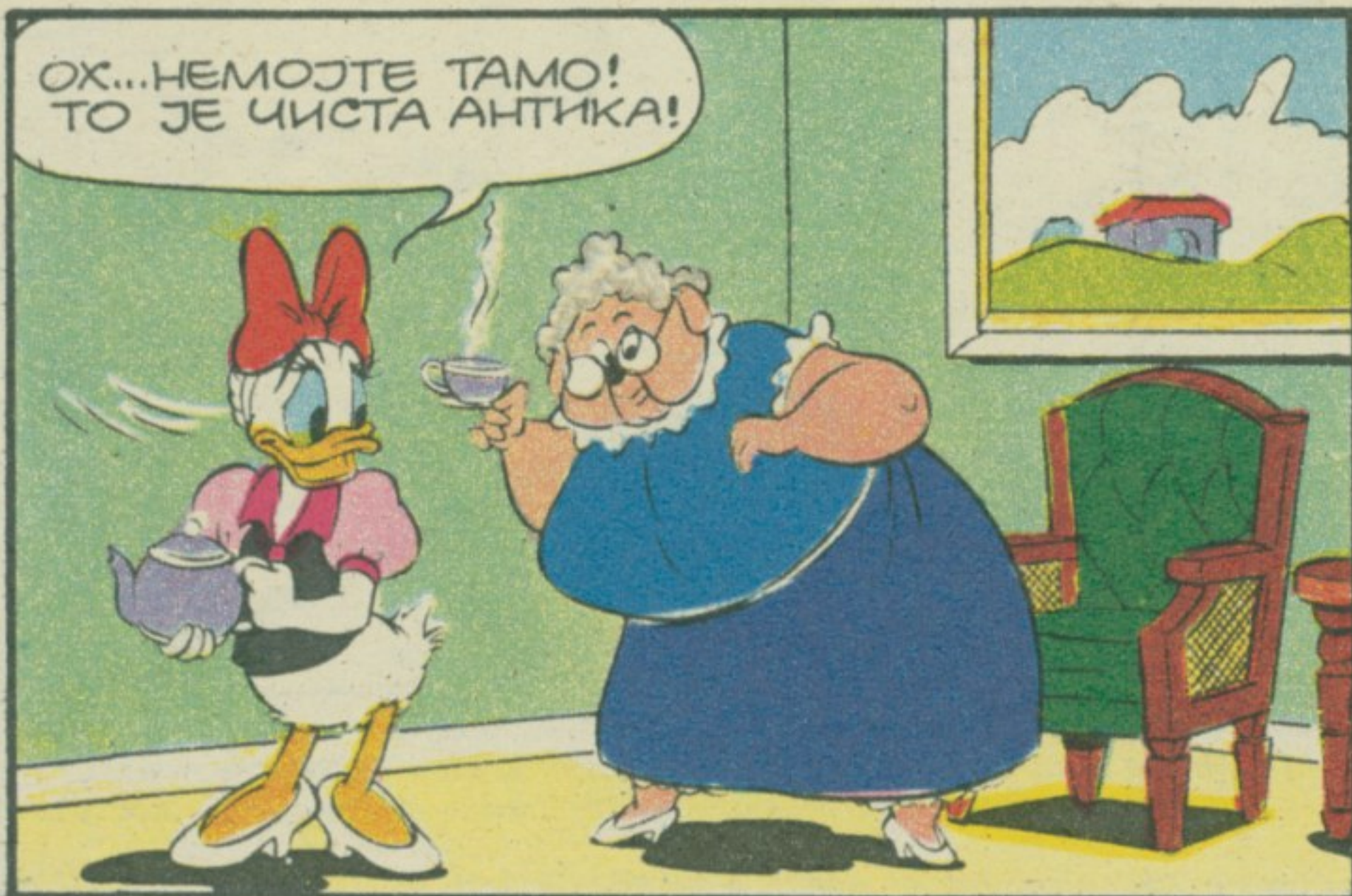

НАДАМ СЕ
ДА ВОЛИТЕ
ЧАЈ ОД ВИШ-
ЊЕВИХ ПЕТЕЉ-
КИ!

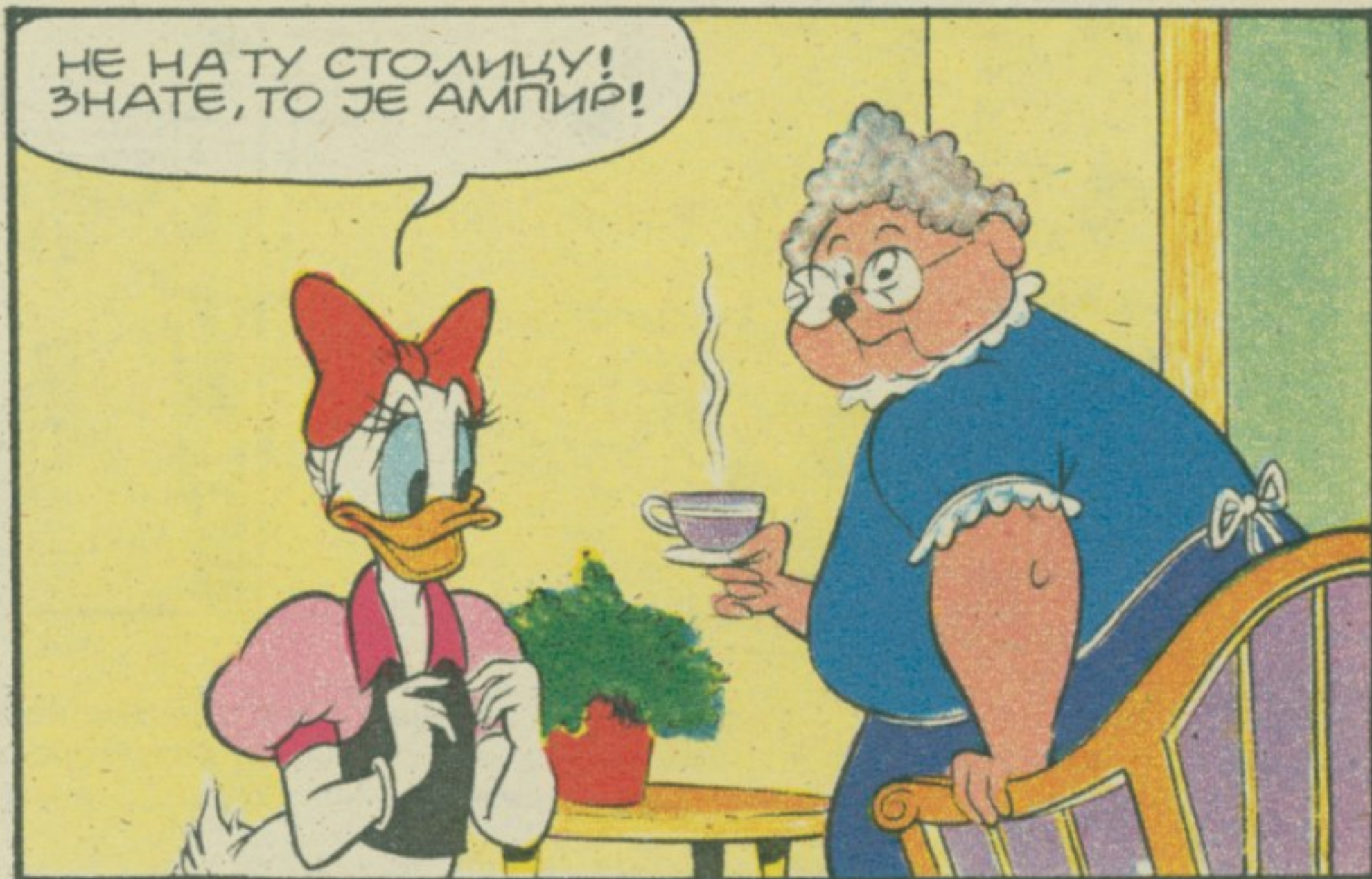
КАКО ДА
НЕ... САМО
ТАЈ И
ПИЈЕМ!

ОХ... НЕМОЈТЕ ТАМО!
ТО ЈЕ ЧИСТА АНТИКА!

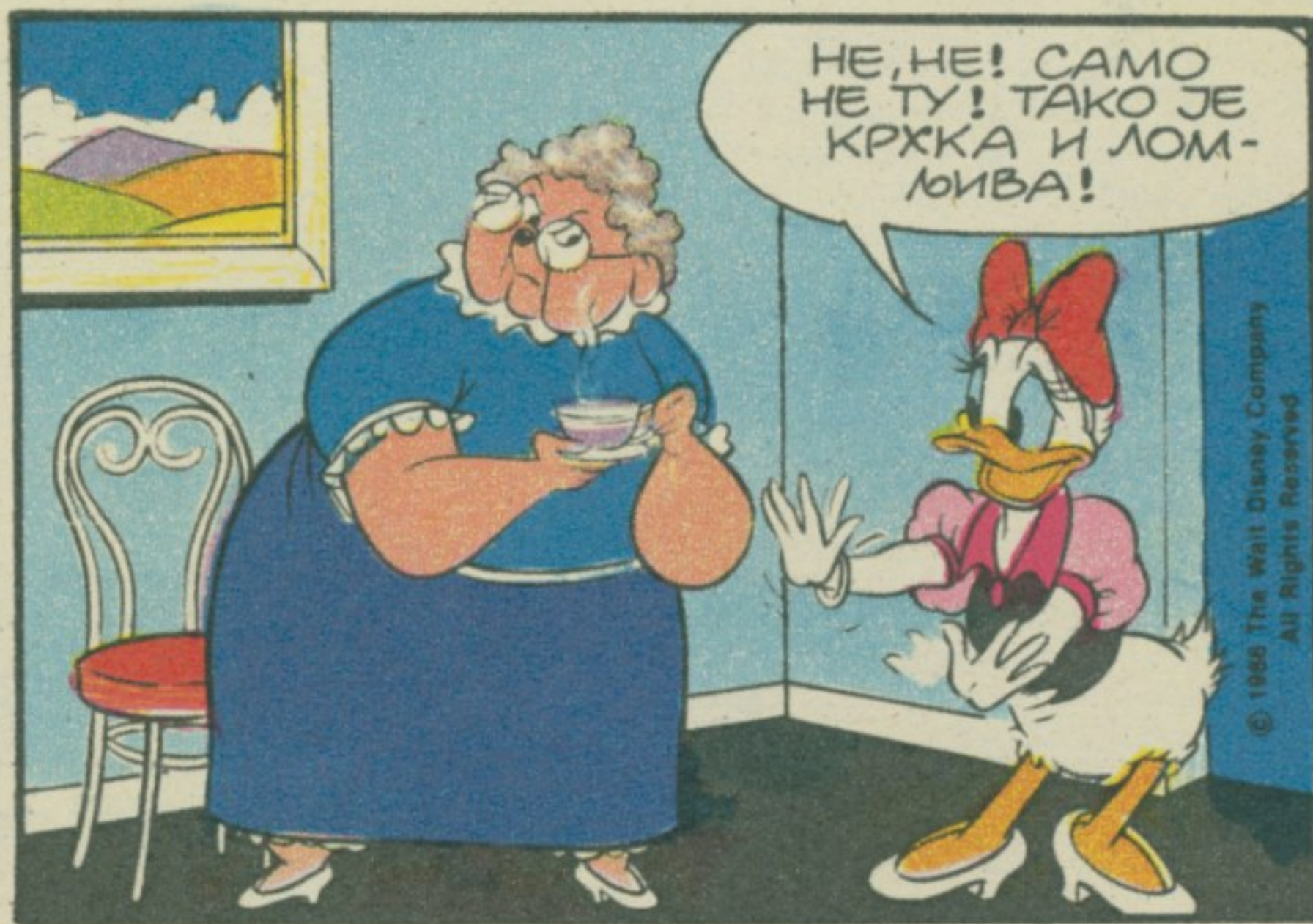
НЕ НА ТУ СТОЛИЦУ!
ЗНАТЕ, ТО ЈЕ АМПИР!

АКО БИСТЕ МОГЛИ
ДА ИЗБЕРНЕТЕ
ТУ ФОТЕЉУ!
ПОТПУНО ЈЕ
НОВА!

НЕ, НЕ! САМО
НЕ ТУ! ТАКО ЈЕ
КРХКА И ЛОМ-
ЉИВА!

ХМ... ВИДИМ, СЕЛИ СТЕ! ЈЕ Л'
ЗНАТЕ ДА ЈЕ ТО ПРАВА
БУХАРА!

ЗАИСТА ИМАТЕ ДИВНУ
КУЉУ, ПАТО! САМО МИ
РЕЦИТЕ ГДЕ ВИ СТАНУЈЕ-
ТЕ?

АЕРОДРОМ БЕОГРАД: Монитор открива тајну

ЧУВАЈ СЕ ЛУТКЕ ИЗ ХОН

ТРОСТРУКА КОНТРОЛА – Све што уђе у авионе на београдском аеродрому мора да буде „стерилно“ после рендгенске контроле било пртљага, ручног пртљага и проласка путника кроз метал-детекторска врата. Многе америчке компаније уопште не врше рендгенску контролу пртљага, а ни у Европи то није свуда обавеза. У Франкфурту се и даље ослањају на то што пре уласка у авион путник покаже свој пртљаг.

Клаус Пандиков већ неколико година заступа у Југославији западнонемачку авионску компанију Луфтханза, једну од најјачих у свету. У исто време он је председник БАР-а, удружења свих страних авио-представништава у нашој земљи. Шта има да каже о безбедности београдског аеродрома?

– Откако сам на овом месту, било је више претњи и најава бомби нашим авионима и тада су аеродромске власти и милиција реаго-

вале врло брзо и ефикасно, чак и у поређењу са највећим и најпознатијим аеродромима света. Нарочито је контрола пртљага на високом нивоу. Био бих срећан када бисмо свуда имали такав мир као на Аеродрому Београд.

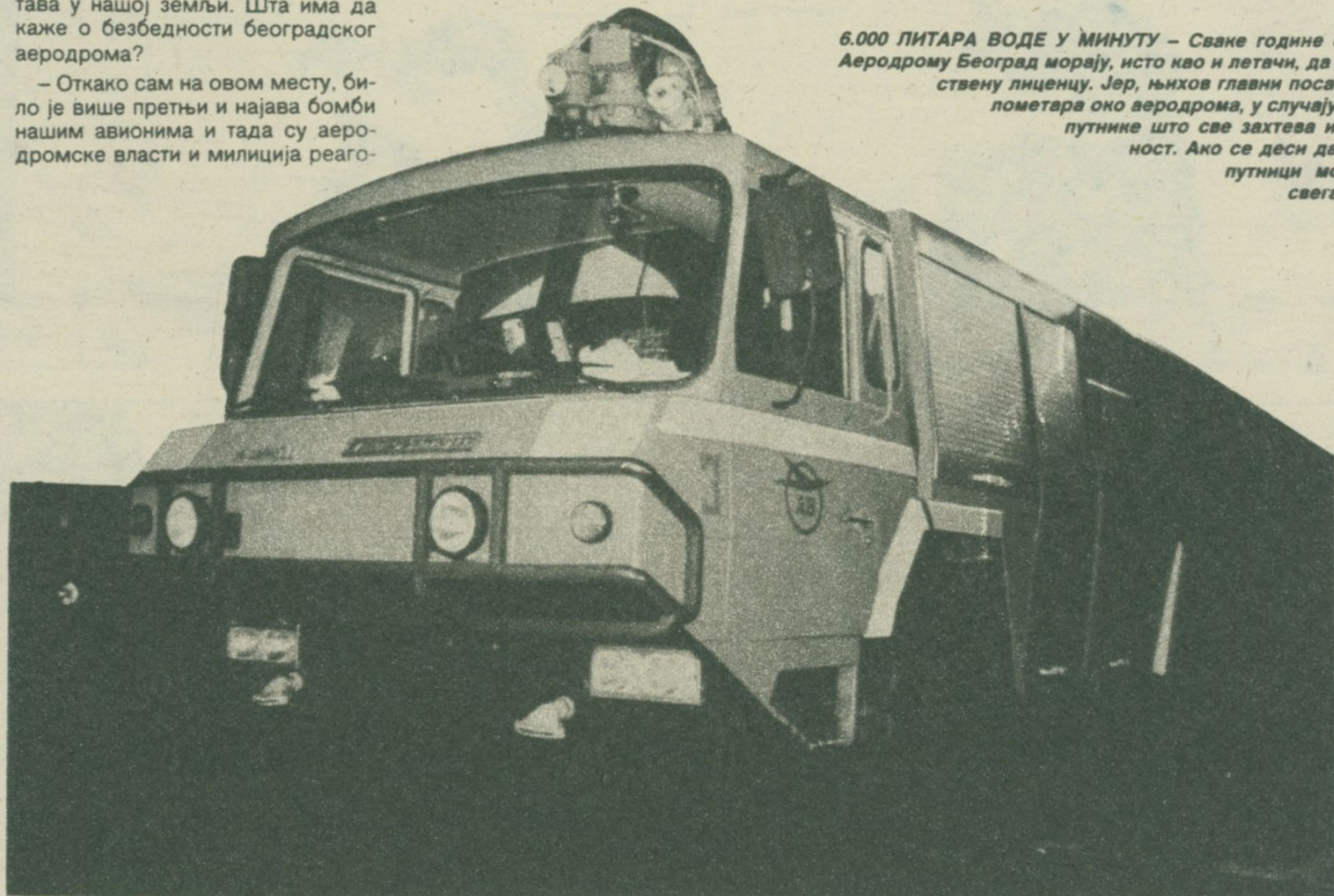
Високе оцене београдски аеро-

дром добија и од инспекција појединих компанија, као и од Међународне организације ЈАТ-а (чији је матични аеродром), а све оне долазе ненајављено. И све посебно истичу безбедност, нарочито контролу пртљага.

У Предузећу за аеродромске

услуге Београд, које је, уз СУП, најодговорније за безбедност, сазнали смо да аеродром у Београду за преглед пртљага заиста има технички највеће обезбеђење у свету! Од маја 1980. кад је изграђен Терминал 2, уграђена је скупа опрема чији је „задатак“ да

6.000 ЛИТАРА ВОДЕ У МИНУТУ – Сваке године спасиоци-ватрогасци на Аеродрому Београд морају, исто као и летачи, да добију такозвану здравствену лиценцу. Јер, њихов главни посао је да у кругу од 30 километара око аеродрома, у случају несреће, бране авион и путнике што све захтева изузетну физичку спремност. Ако се деси да авион захвати ватра, е путници могу унутра да преживе свега 136 секунди! Зато и њихова супермодерна возила, која дежурају дан и ноћ, морају да буду брза и проходна по свим теренима. Понос ватрогасаца Аеродрома Београд су два тешка возила марке „Бергони“ и један британски „Сканел“ огромног капацитета који је, између осталог, спасао Рафинерију нафте у Панчеву. Ватрогасци су први људи који дочекују сваки авион који слети на сурчински аеродром и последњи који испраће сваког који полеће. По том су јединствени у Европи. Посебна признања за успешно интервенисање у ванредним ситуацијама (неисправан стајни трап, разни кварови, подметнут експлозив) добили су од Интерфлуга (ДДР), аустралијске компаније Квантас, Свисера, Луфтханзе...

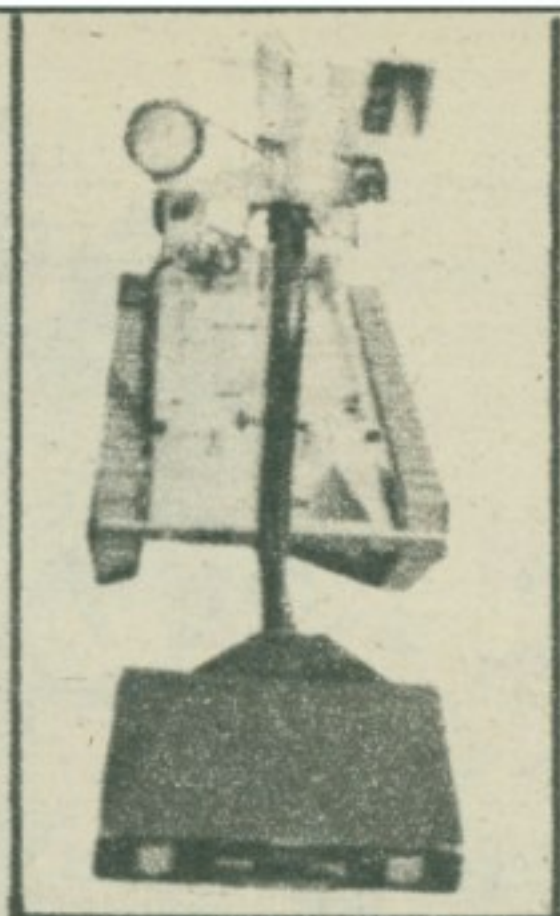

ХОНГА

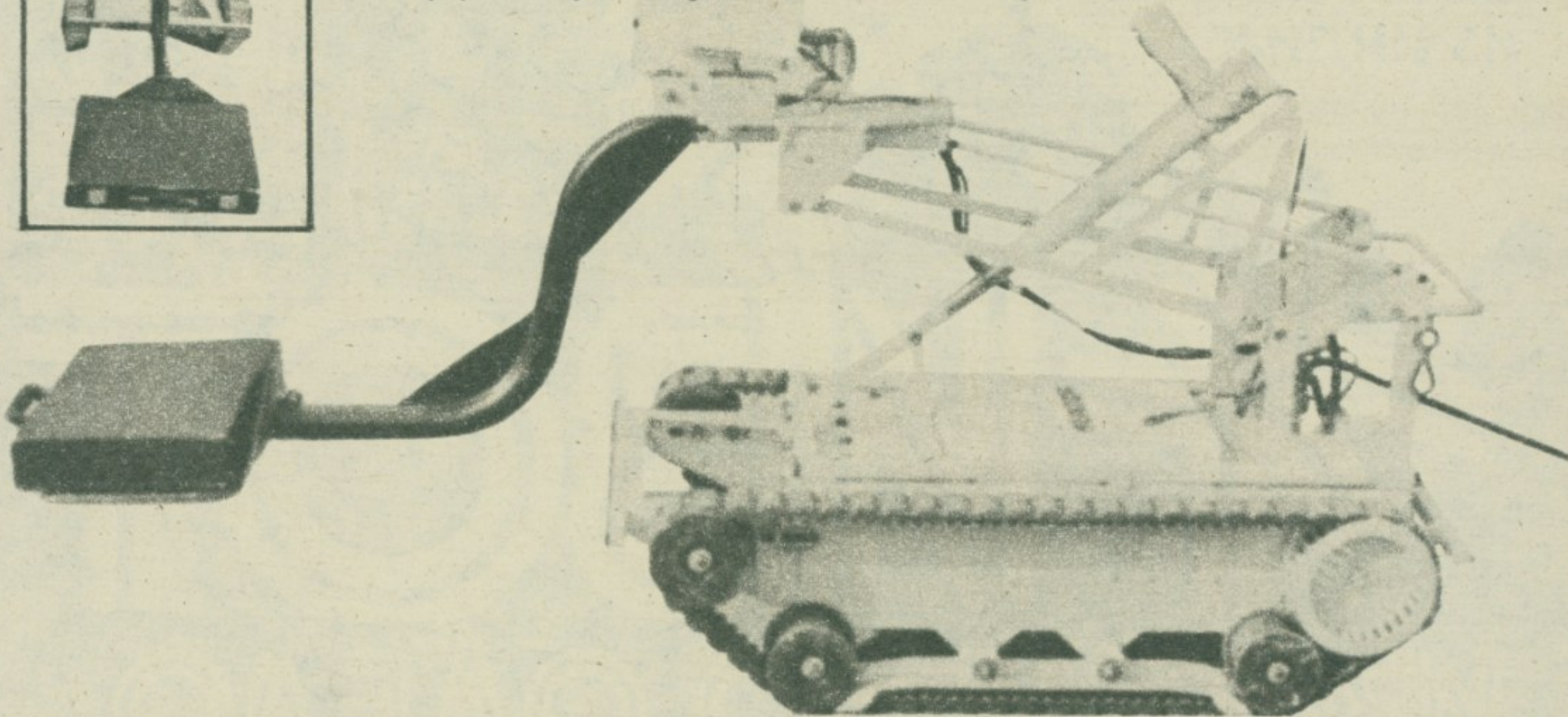
**АЕРОДРОМИ СУ ИДЕАЛНА
МЕТА ЗА ТЕРОРИСТЕ: ЛАКО
СУ РАЊИВИ, А НЕСРЕЋЕ У
ВАЗДУХУ УВЕК
СПЕКТАКУЛАРНЕ ТАКО ДА
ГАРАНТУЈУ ПУБЛИЦИТЕТ.
ВАЗДУШНО ПРИСТАНИШТЕ
У ГЛАВНОМ ГРАДУ
ПОСЕДУЈЕ НАЈВЕЋЕ
ТЕХНИЧКО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ
МЕЂУ АЕРОДРОМИМА У
СВЕТУ!**

што је могуће више заштити путнике од терориста. Као ниједан аеродром, београдски има укупно 42 шалтера за чекирање карата и пријем пртљага и 42 рендгенска уређаја који га снимају! И док код већине других кофер одлази покретном траком према сортирници и уз пут пролази поред рендгена, овде се преглед врши истог часа, у присуству путника, што је велика предност. Практично то изгледа овако: ви предате пртљаг који прође кроз мала метална врата, кратко се озрачи х зрацима, и тог момента интерном телевизијом преноси се рендгенска слика унутрашњости кофера у једну просторију на спрату, далеко од шалтера. Овде стручњак задужен за контролу гледа екран и, ако је све у реду, радио-везом јавља службенику шалтера да путник може да прође. Уколико се на екрану појави неки сумњив предмет, упозорава се милиција. Путник и милиционер одлазе у посебну просторију и заједнички изврше преглед пртљага.

Пре уласка у авион сваки путник предаје ручни пртљаг који се на исти начин рендгенски снима и контролише, а он сам пролази кроз метал-детекторска врата која реагују на метал. Уколико имате код себе неки метални предмет, упали се алармни сигнал (шест лампица које у исто време тачно показују и на ком се делу тела налази оно због чега уређај „пишти“). То могу да буду и обични кључеви, џепни дигитрон, масивни сат, накит, понекад чак и целофан од цигарета, али – и муниција и оружје. Путник испразни џепове, милиција никог не претреса, али

ПОБЕСНЕЛИ ХАНТЕР – Бомба остављена на аеродрому може да изазове исто толико жртава као и отмица авиона. Кад се утврди да се у неком „заборављеном“ пакету налази експлозив, у помоћ стиже робот-гусеничар с даљинским управљањем чији је задатак да га, држећи га својим хватаљкама, безбедно однесе до бункера где ће бити уништен. Овај на Аеродрому Београд британске је марке „Хантер“ (ловац), а Енглези су га први пут употребили у борби с ирским терористима у Даблину где и данас има посла преко главе.

ће га врата „пустити“ да прође тек кад се справа потпуно умири.

Крај овог апарата стоји упозорење да људи с уграђеним пејс-мејкером не смеју да уђу у детекторска врата јер електромагнетни таласи на принципу којих раде могу да поремете ритам срца.

Међу путницима има и таквих који се љуте на контролу. Кад је недавно боравио у нашој земљи бивши мексички председник Ечевериа протестовао је „што му се не верује“, увредила се и супруга једног амбасадора у нашој земљи, али ништа није вредело – и они и њихов пртљаг прегледани су као и сви други.

То је и у њиховом интересу, подвлаче одговорни на Аеродрому. Ко може да гарантује неком ко је преноћио у хотелу да му у одсуству није постављен експлозив у кофер?

Ципеле или четкица за зубе

Стручњаци за читање слике на монитору или, званично, „оператори контрадиверзионе заштите“, обавезно прођу курс у Институту за безбедност Савезног СУП-а на Бањици, али кажу да стално уче кроз праксу. „Како терористи напредају, тако се и ми дошкољујемо.“

Уз екран најпре науче да посматрају ствари онако како их око нормално никад не види – кроз рендгенску пројекцију. Тако, рецимо, науче да оно што изгледа као четкица за зубе није ништа друго до метални део који повезује пету с осталим делом ципеле!

Уопште, сви метални предмети приказани су на екрану тамније док су пластични и остали нејаснији и блеђи, али ни то није увек тако. Рецимо шунке, сиреви и друга храна, као органска материја, апсорбују зраке и на екрану се појављују тамне мрље. Онда пртљаг мора да се скида и ручно прегледа. И кристал се, нарочито кад је у великим количинама, појављује на екрану као оловна плоча.

Оператори никако не воле дечје играчке. Већина од њих и јесу стварно играчке, али ту су и лутке из Хонгконга или из Тајвана које

могу да ходају, покрећу руке, и на рендгену се тај механизам види, али унутар тог механизма може да буде изненађење. Ту су контролорима од велике помоћи најаве из СУП-а да на одређеним линијама, рецимо, обрате пажњу „на експлозивне направе у облику лутке, на телеобјективе фото-апарата и обичне флаше за пиће“. (У флашама је, наравно течни експлозив.)

Дечји пиштољи су увек сумњиви. Постали су тако верне копије правих да све док их не узме у руку ни највећи стручњак не зна јесу ли играчке или опасно оружје које се капетану може прислонити на потиљак.

Кад им је нешто сумњиво, оператори притисну дугме за ЗУМ камеру и извлаче детаљ на цео екран. Тада јасно виде је ли у питању стандардан део у транзистору или детонатор за експлозив, на пример. Сви рендгенски и тв-уређаји на београдском аеродрому произведени су у западњонемачкој фирми Хајман из Визбадена и заиста су изванредни. Кад 1990. буде готов нов аеродром са другом пистом, предвиђа се набавка скенера који имају већу пробојност при снимању и дају оштрију и квалитетнију слику. На жалост, то много кошта. Тако и тероризам поскупљује авионски саобраћај.

Невидљиви командоси

Аеродром Београд, као и остали у нашој земљи, за своју безбедност сигурно има да захвали и положају Југославије на међународној сцени.

Ипак, на Аеродрому Београд и дању и ноћу дежура снажна антидиверзиона јединица милиције. И док се понегде у свету, у Цириху, Минхену или Франкфурту, командоси могу да виде како патролирају својим борним колима, код нас су ови момци невидљиви. Само кад се у свету догоди нека отмица, или стигне најаве о могућој експлозији, на сцену ступају „камени момци“.

На себи имају шарена падобранска одела, непробојне панцир прслуке од кевлара, посебног материјала од кога се одбијају меци,

а наоружани су најпрецизнијим снајперским пушкама, мада одлично гађају и без ласерских нишанских справа. Сви су млади, жилави и – делују врло убедљиво.

Аеродром и путнике покривају из ваздуха јединице ЈНА, цео комплекс опасан је оградом с магичним очима (у дужини 14 километара), око њега стално круже возила која надгледају, ту су и наоружани чувари запослени на аеродрому који пролазе кроз ригорозну обуку, ватрогасци-спасиоци, медицинска екипа, „обични“ милиционери, цариници, али бар је исто толико важно што аеродром чувају буквално сви запослени. Сви до 140 чистачица које перу авионе, продаваца штампе и келнера у ресторану, као и младића из Омладинске задруге који убацују пртљаг у авионе.

Може и оружје у авион!

Наши људи кад путују авионима носе заиста све и свашта. Лети, на линијама према Сплиту, Дубровнику, Ријеци оператори сваког дана скину са траке по десетак плинских боца. Могу у авион и оне али морају да буду празне. Кад се враћају из света наши људи доносе велике количине техничке робе која је за контролоре увек главобоља, али вуку и ексерје, жице, катанце... Одређене линије претрпале су – оружјем. Припадници неких наших народа и народности с јаком ратничком традицијом, као и људи појединих занимања, чак и кад оду у пензију, тешко се одвајају од оружја, макар и на 40 минута колико траје лет. Због тога свакодневно долази до компликација. Непотребно, јер оружје сасвим легално може да лети авионом, само што не може да „седи“ са својим власником. Наиме, довољно је да онај који има дозволу за ношење оружја пријави пиштољ милиционеру. Овај ће га лично однети у авион и оружје ће путовати отмено, с капетаном, али у закључаној касети. Кад стигну на циљ, милиционер враћа пиштољ власнику.

Ово правило нема изузетак.

Текст: В. Милићевић
Снимио: З. Трбовић

РАЦПУТИ

САМУРАЈИ ИЗ ИНДИЈЕ

ЖИВОТ

КАО

ИЗНОШЕНО ОДЕЛО

Ратник са својим
„кандром”, чувеном рацпутском сабљом

БИЛИ СУ
ГОСПОДАРИ
ФЕУДАЛНОГ РАЦАСТАНА.
ДА УМРУ СА САБЉОМ У
РУЦИ
БИЛА ИМ ЈЕ ЈЕДИНА
ЖЕЉА. ЊИХОВ НАЧИН
ПОНАШАЊА МНОГО
ПОДСЕЋА НА ЈАПАНСКЕ
САМУРАЈЕ И ЕНГЛЕСКЕ
ВИТЕЗОВЕ
ОКРУГЛОГ СТОЛА

Задивљујуће зидине некадашњег града тврђаве
Рацпута

Млади Рацпастанци,
потомци некадашњих ратника који су
вековима владали и бранили Рацпастан

За своју светску славу самураји много дугују Акиру Куросави. Захваљујући његовим спектакуларним филмовима постали су познати и у западном свету. Рацпути, међутим, нису имали среће да имају једног Куросаву, па су зато свету остали мање-више непознати. То је велика штета, јер су Рацпути вероватно најнеобичнији и најјединственији људи који су икада постојали.

Молба за часну смрт

Џејмс Тод, потпуковник који је у првој половини 19. века био политички представник Енглеске у Рацпастану, није ни тренутка оклевао да запише овакве речи: „Сваки Рацпут има све врлине западњачког витеза – поседује врхунску храброст, оданост вођи и народу, част, гостољубивост и једноставност, то су особине које му морамо признати”. Понашањем „индијских самураја” ништа мање није био одушевљен ни гроф од Кејсерлинга: „Ни у једном крају света

не постоји такав хероизам, такво витештво и такво потцењивање смрти”.

Реч „рацпут” значи „деца краља”, а „краљевска земља” је име области Рацпастана, одакле они воде порекло и где су дуго успевали да задрже и очувају своје обичаје. Зна се сигурно да су од 7. века н.е. насељавали северозападну област Индије око реке Ганг. Живели су у племенима по градовима – тврђавама невероватне лепоте и себе називали „лавовима” (синг). Ратовање су сматрали дужношћу и спортом. Пружали су уточиште разним уметницима, а нарочито су волели песнике који су певали о њиховим јунаштвима сличним онима које описује „Песма о Ролану” или романи о витезовима округлог стола. Били су поносни и часни готово до лудила и увек спремни да за част жртвују живот. Поштовали су закон који је налагао да буду јединствени у борби против непријатеља, али и великодушни према побеђенима.

За разлику од самураја и вите-

зова из феудалног доба, они нису били толико брутални и немилосрдни. Тачно је да су жене Рацпута имале дужност да изврше „сати” – чин доказивања верности (када су им мужеви умирали, морале су да их прате у „сварга”, хиндуски рај, бацајући се добровољно на ломачу), али су иначе уживале велики углед, умеле су да јашу, рукују „кандром” (рацпутска сабља), па чак и да командују. Тако је, на пример, било са Курнадеви, женом из племена Сисодиа, која је лично предводила своју војску у борби против Турчина Аибек приморавши га да одустане од намере да освоји Рацпастан. Или као Џавхар Баи, која је 1534. херојски бранила тврђаву Читор. Та битка завршила се „џохаром”, заједничким самоубиством свих бранилаца.

Управо је „џохар” највише задивљив Турке и Авганистанце, који су од почетка 11. века у таласима освајали, али се и повлачили из области где су живели Рацпути. Иако су мрзели Индусе због њихове ве-

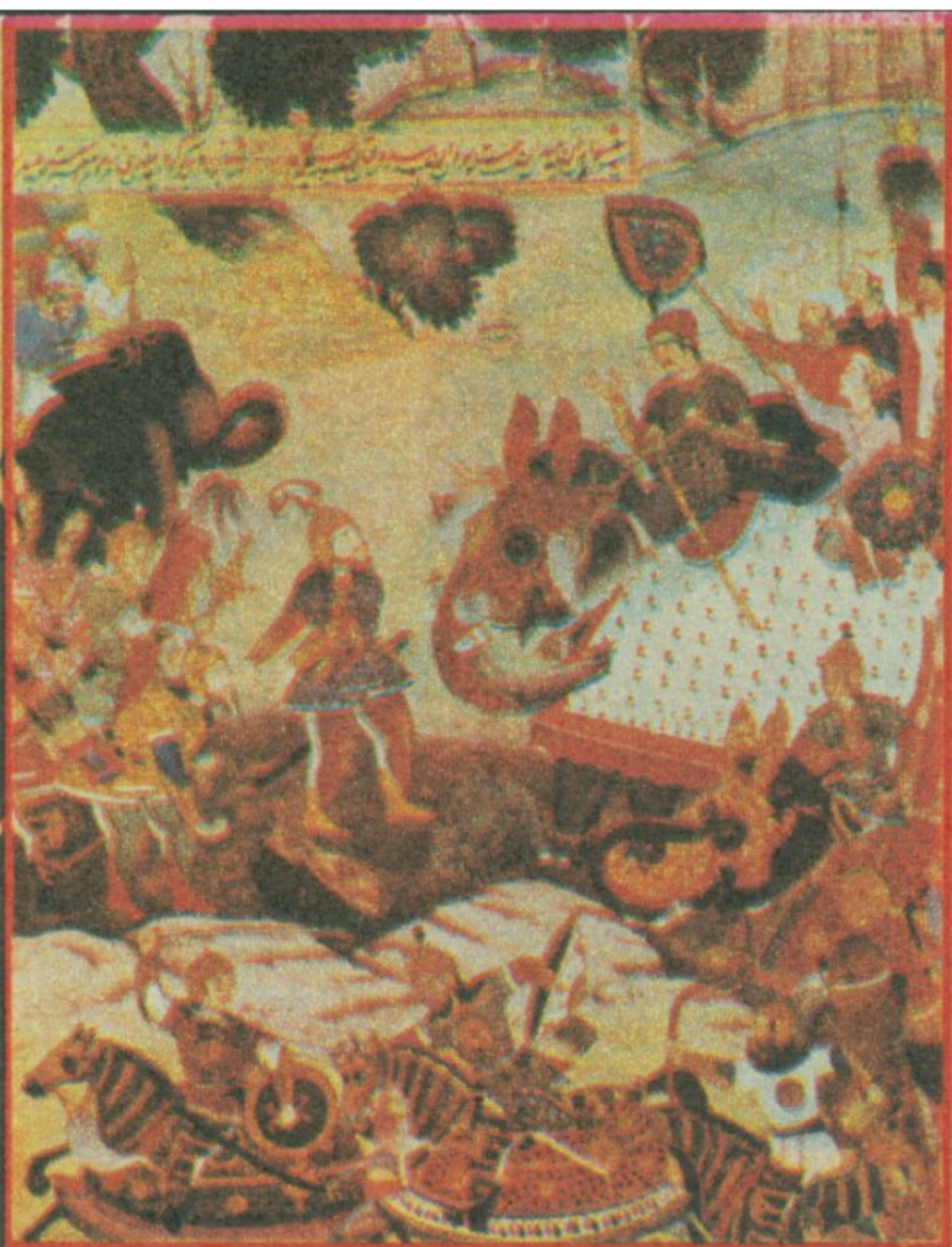
ре, пред Рацпутима су остајали задивљени. Кад би одбрана неке тврђаве на крају била немогућа, Рацпути би заједно појели „бир”, мирисави хлеб, облачили се у одећу боје шафрана и украшавали шлемове венчићима цвећа. Онда би се жене и деца бацали на огромне ломаче, а војници би кренули на непријатеља кличући богињи рата Кали и тражећи „достојанствену смрт” омамљени јаком дрогом. Овим ритуалом, који је истовремено и ужасан и невероватан, Рацпути и њихове жене спасавали би се од срамоте и понижења предаје.

Опседнут чашћу, витез из Индије није могао да поднесе пораз. Ако би га доживео на бојном пољу, осећао би потребу и дужност да изврши ритуално самоубиство. Тако је учинио и Џаипала Шаи, рацпа од Батинда, после тешког пораза који је доживео у Пешавару (1001. године) од Махмуда ди Газнија. Прво се одрекао престола у корист сина Анандапала, а затим, обрван срамом због пораза, ба-

У носилци на слону:
Раџа Баирон Синг са женом

Приказ једне
од
многобројних
битака између
Индуса и
Турака

Муслиманска
војска
незадрживо
надире. У 11.
веку
турско-авга-
нистанске трупе
сломили су
очајнички
отпор
индуске војске

цио се са својим женама на ломачу.

Ипак, умрети са сабљом у руци била је највећа жеља сваког Раџпута. У 15. веку је Чаким-део, господар Џесалмера, после низа успешних битака одлучио да умре онако како је и живео: са својом „кандром“ у руци. Пошто није имао непосредног непријатеља против кога би се борио, послао је султану од Мултана молбу за „јуд-дан“, ратнички поклон, да би доживео „часну смрт“. Молба је прихваћена, а пошто је 700 Раџпута желело да следи свога вођу у последњој бици, султан је морао да пошаље неколико хиљада својих најбољих војника. Сукоб је трајао два сата и у њему су борили се до последњег даха, погинули сви Раџпути на челу са својим господаром.

Милост – највећа част

Необични закони Раџпута предвиђали су великодушност према побеђенима и обавезу да им помогну чак и по цену живота. Рана

Кумба Синг, једна од највећих личности раџпутске епопеје, победио је султана од Малве Махмуда Каџија и после неколико месеци заробљеништва ослободио га.

Султан је своју захвалност показао тако што је поново окупио трупе и почео борбе жешће него раније. Ипак је поступак Кумба Синга, ма колико изгледао чудан, приморао муслимана Абул Фазла, историчара, да призна моралну супериорност Индуса над његовим сународницима. „Поштедети живот побеђеном непријатељу је идеал за једног Раџпута и он то сматра својом највећом напашћу“.

Све ове врлине, међутим, нису биле довољне кад су крајем 11. века долином Ганга навалиле трупе Шихаб-уд-дин Мухамада од Горија. Турско-авганистанска армија показала је војну надмоћност којој индуски принчеви нису успели да се одупру. Муслиманима су основно наоружање, осим дисциплине и изузетног смисла за тактику, били лук и стрела. Раџпути су, напротив, сматрали, да је једи-

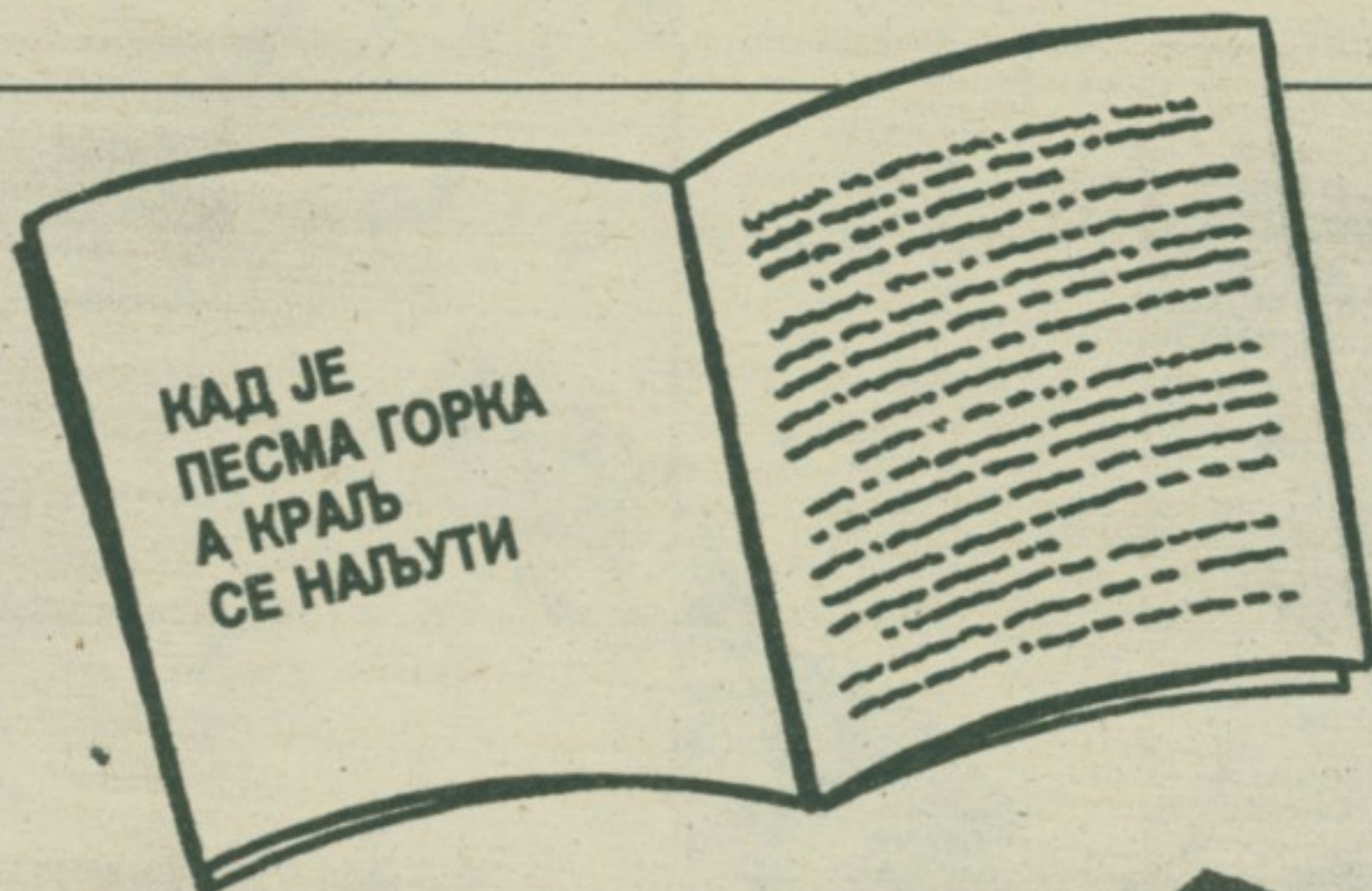
но оружје достојно ратника – сабља. Убилачки „рафали“ непријатељских стрела испунили су их очајем, јер су се слепо држали својих ратних правила, па нису успевали да организују праву одбрану од кише стрела. Генерал Монтемери је то једном приликом коментарисао: „Показали су да су глупи исто онолико колико су и храбри. Једини њихов тактички маневар био је брзоплети масовни напад, тако да нису радили ништа друго него жртвовали своје животе“.

Резултат ратничке неприлагодљивости била је потпуна Мухамдова победа. „На хиљаде јадних Индуса“, писао је један муслимански историчар, „бацало се на паклене ломаче“. Жена хероја Притвија, пре него што се бацила на ломачу, проговорила је неколико речи које су песници после преточили у легенду: „О, сунце Кохана, славу и задовољства нико није прикупио као ти. Живот је као изношено одело, шта смета ако га одбацимо? Умрети на прави начин, то живот чини бесмртним“.

После друге битке код Тараина турске и авганистанске трупе освојиле су нове области сејући смрт по целој северној Индији. Градове су безобзирно пљачкали, храмове савњивали са земљом, бонце и брамане масакрирали, а сељаке изложили суровом изабљивању. Вековима су Индуси јечали под владавином „варвара“ и трпели сва могућа понижења.

Ипак, цивилизација Раџпута није сасвим уништена. Пет векова су наследници преживелих Раџпута, упркос својим поделама, политичком слепилу, заосталости ратничке вештине и недостатку материјалних добара и људства успевали да се супротставе непријатељу окуливши се у области Раџастана, нешто већој од Швајцарске. Користећи што су боље могли предности овог терена (планине Аравали и пустиња Тар) и снажно утврђујући градове, успели да сачувају свој начин живота и обичаје.

М. И. Ш.

КОМЕДИОГРАФ
БРАНИСЛАВ
НУШИЋ
НАПИСАО ЈЕ
„ПРОТЕКЦИЈУ”
У ЗАТВОРСКОЈ
ЋЕЛИЈИ
ЗАХВАЉУЈУЋИ
ДОГАЂАЈУ КОЈЕМ
ЈЕ САМ КУМОВАО

ДВА РАБА И ЈЕДНА ПРЕВАРА

Извесни Катанић изузетно се храбро понео у српско-бугарском рату, о чему се увелико причало, али није имао част да му на сахрану дође владар. Можда јавност не би придала значај одсуству краља Милана Обреновића да он два дана раније те 1887. године није био у погребној поворци једне старице чија је једина заслуга за Србију била што је родила потоњег дворског генерала Франасовића.

Љут због тога, Бранислав Нушић је написао песму „Два раба” и понудио „Дневном листу” који је одмах објавио. Наравно, неколико примерака новина нашло се

на Двору. Док су се Београђани слатко смејали читајући песму, владар је беснео. За око му је посебно запао стих:

„Српска децо, што читати знате:

У Србији прилике су такве:

Бабе славе, презиру јунаке;
Стога и ви не муч’те се цабе:

Српска децо, постаните бабе.”

Бели Мемед за загорчавање живота

Краљ Милан је сваком ко би повредио његову личност и таштину жестоко узвраћао. Могао је, био је моћан, верно су му служили полиција и судство. Бранислав Нушић је рачунао да ће песма да „про-

ђе” с обзиром на то да није директно помињао владара. Преварио се.

Краља је нарочито разјарило то што га је исмејавао двадесеттворогодишњи младић. Наредио је да Нушићу тако заврну шију да га се сећа док је жив.

— Зар он који је тек јуче изашао из школе, тек први корак учинио, па не потеже ни пандура ни министра, већ право на краља! Зар ништа мање! По коме ће доцније у животу ударати кад је с краљем почео!

Док дланом о длан и Нушић се нашао на суду. Председник суда, добар неки човек, скупио је храброст и одрезао му само два месеца затвора. Међутим, Двор је при-

тегао виши суд и Нушић је добио две године тешке робије у озлоглашеној пожаревачкој Забели.

Управник затвора Илија Влах, познатији као Бели Мемед, дочекао је новог осуђеника намргођен. Тешко је рећи да ли му је из Београда наређено да подвргне Нушића строгом режиму или је то била последица превелике оданости краљу. Пре ће бити ово друго јер је Влах сматрао политичке осуђенике олошем који треба истребити. Трудио се да им што више загорча живот. У томе је и успевао.

Нушић је издвојен у посебну ћелију, на њега се стално мотрило, у шетњу су га пуштали сваког дана али по један час. Писма је могао да

пише и прима одређеног дана у недељи и то тек кад их Бели Мемед прочита и на њих стави ознаку „видео”. Прва три месеца на читање је добијао само Свето писмо. Касније му је допуштено да чита и друге књиге али тек са дозволом управника. Политичким затвореницима новине су ускраћиване.

Да би одржао дух, Нушић је, чим би завршио читање Светог писма, кретао изнова. На крају га је знао готово напамет. Често је у шали причао да за њега нема зиме: увек може да заради за хлеб држећи проповеди у цркви.

Кад му је Свето писмо дојадило, прешао је на парање

и састављање свог јединог капута. Ни сам не зна колико пута га је раставио и саставио. Дозволили су му да сам себи кува кафу. У томе се извештио да му није било премца.

И председник владе је писмен

Изгледало је да ће за несрећног Нушића доћи бољи дани абдикацијом краља Милана крајем фебруара 1888. Радикалима је припала влада а либералима намесниш-

тво. Али, од бољих дана — ништа.

Бели Мемед је за тренутак био збуњен. Очекивао је да ће стићи помиловање за кажњенике радикале. То се није догодило. Управникова поданичка глава у томе је видела знак да се ред ствари и односа није променио. За сваки случај, постао је блажи.

Видећи да је Бели Мемед попустљивији, Нушић се усудио да поново изађе на рапорт: затражио је од управ-

ника дозволу за коришћење прибора за писање. Овога пута Бели Мемед га није најурио већ родитељски посаветовао:

— Шта ће ти то, младићу? Боље је за тебе да не пишеш. Писање те је и довело у апсу. Ето, да ниси био писмен ти би данас био ваљан и честит човек и угледан грађанин може бити, а овако се као коцкар вучеш по апсанама!

Али, Нушићу ђаво није дао мира. Сетио се председника владе, и да би својим речима дао снагу, призвао га је у помоћ:

— И господин Јова Ристић је писмен?

Белог Мемед а као да је неко убо иглом. Скочио је са столице и издрао се:

— Господин Ристић је друго, а друго си ти!

Ојађени Нушић, којем је писање значило много јер би га одржало да не клоне, знао је да је сада с тим готово. Вратио се у хелију погружен. Данима је мислио шта да ради. Једне вечери пала му је на памет необична идеја. Истина, дрска али није имао шта да изгуби, горе није могло да буде. Наиме, чуо је да је у новој влади за министра правде постављен тадашњи

врсни српски правник и професор Гига Гершић. Одлучио је да му напише писмо. Као повод му је послужила околност што се Гершић оженио удовицом чији је покојни муж био у сродству с Нушићевима — неки далеки ујак. Међусобно су се ретко посећивали, Нушић је ујну чак видео једва неколико пута. Све то, међутим, није му сметало да писмо Гершићу започне са „Драги ујаче“ а заврши потписом „Ваш сестрић“! Стидљиво је молио за дозволу да пише у затворској хелији. На затвор се није жалио, али га није ни хвалио.

Разуме се, Гига Гершић би се згрануо да је добио писмо. Но, Нушић је управо рачунао да га Бели Мемед неће отпослати. Овога пута се није преварио.

Пиши онако, фамилијарно!

Сутрадан ујутру на врати-ма његове хелије зачуло се шкљоцање катанца. Ушао је Бели Мемед. Лицем му се разливао осмех.

— Па, како си, младићу, како се овде осећаш! — топио се од љубазности. — Кажу, кувај добру кафу, ко велим, хајде и ја да попијем ту књижевничку кафу! Делер, стави две!

Нушић је хтео да кликне од радости. Трик је упалио. Пред њим се налазио човек који никада ногом није ступио у било коју хелију, а сада... Влах је крио страх, министар правде му је био претпостављени, а Нушић је могао кад изађе из затвора да се пожали.

— Него, шта сам оно хтео да те питам — наставио је управник седајући на кажњеников кревет — теби мора да је

много досадно овако по цео дан. Ти си научио да читаш, пишеш...

Нушић је потврдио истичући да не би писао политичке текстове, него тако, да му прође време.

— Е, брате мој — прихвати управник кафу — да сам ја то знао, да си ти мени одмах тако казао, откад бих ја теби дозволио да пишеш!

Нушић се правио невешт, мада је раније на рапорту обећавао управнику да у писање неће уносити „политику“. Захвалио је управнику на предусретљивости очекујући питање, оно право. Бели Мемед је оклевао. Шетајући погледом по хелији, упитао је:

— А добијаш ли ти доста дрва за грејање?

— Три цепанице на дан, по пропису! — одговорио је Нушић.

— Ама, какав пропис! Три цепанице, којешта!... Наредићу да ти се даје по пет цепаница!

Похваливши кафу, управник се подиже. Пружио је Нушићу руку, обећао да ће опет да дође и кад је стигао до врата као узгред рече:

— Шта сам оно још хтео да те питам, а јест... је ли теби штогод род господин министар Гершић?

— Ко, ујка Гига! — бајаги се трже Нушић. — Он ми је ујак! Баш јуче сам му написао реч-две, колико да се не наљути што му се не јављам!

Бели Мемед је тренутак размишљао, а онда предложио Нушићу да мало „преради“ писмо. Млади осуђеник је засијао од радости јер је очекивао да му управник врати писмо. Није смео ни да помисли шта би се догодило да га је послао Гершићу. Превара би била откривена и Бели Мемед би се осветио Нушићу.

Прихватајући кваку, управник је додао:

— Промени... Пиши онако, фамилијарно. Кажи му: добро ми је овде, о мени воде рачуна и тако... Ти то умеш, кад си због писања и апсе допао. Дабоме, то му пиши, а за писање имаш већ моју дозволу па ти није потребна моја протекција...

Протекција! Та реч одзвучала је Нушићу у ушима док је Бели Мемед одмицао затворским ходником. Чим су му донели мастило и перо, сео је за сто и на чистом табаку исписао — протекција! Ускоро је ту, у затворској хелији, написао цео позоришни комад са тим називом.

М. Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НАЈЕДНОМ ОСЕКАМ
ЧУДНУ И НЕОДО-
ЉИВО ПРИВЛАЧНУ
СНАГУ!

ШТА БИ ТО МОГЛО БИТИ?!

ПОСЛАСТИЧАРН

АУ! БАВАРСКА
ТОРТА ОД ЧО-
КОЛАДЕ!

ХЕЈ, ГАЗДА...
ПОШТО СУ ВАМ
КОЛАЧИ?

КОЛАЧИ? ЈА НЕ МЕСИМ КОЛАЧЕ!
ЈА ПРАВИМ ФИНЕ ТОРТЕ, НАЈСЛА-
БЕ МИЋОНЕ, БОЖАНСТВЕНЕ МАР-
ЦИПАНЕ!

ТОРТА ВАМ ДОЂЕ
СТО МАРАКА!

ТО МИ ЈЕ
МАЛО
СКУПО...

...А ПОШТО ОВА ОД ГИПСА
ШТО ВАМ СЛУЖИ ЗА РЕК-
ЛАМУ?

DIK BROWNE

© 1986 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ИСПОД КРЕВЕТА ИМА ЖИВИХ...

Чудовиште под креветом:
„Dermatophagoides Farinae”
увећан 447 пута

Љуспица
изумрле коже
под
микроскопом

ТО ШТО СВАКОГ ДАНА УДАХНЕМО БАР 400 МИЛИЈАРДИ ЧЕСТИЦА ПРАШИНЕ НИЈЕ РАЗЛОГ ЗА ЗАБРИНУТОСТ, СВЕ ДОК НЕ ДОЗВОЛИМО ДА НАМ СЕ У КУЋИ ПО ЋОШКОВИМА НЕ НАМНОЖЕ И „НЕКИ” МИКРООРГАНИЗМИ

Укњизи која се зове „Прашина”, Американац Ервин Адлер стручњак за ову област, (и тога има) саопштава забрињавајуће податке, и то у бројкама. Тврди да у великим градовима литар ваздуха садржи 80 до 100 милиона честица различитог порекла. И пошто свако од нас дневно удахне 5.000–5.500 литара ваздуха, то значи да у једном дану удахне бар 400 милијарди честица сићушног отпада. И доста тога остаје залепљено за слузокожу дисајних органа.

Вероватно сте и сами пожелели да сазнате шта се све налази у прабини испод кревета, на орману, иза фрижидера и на другим скривеним местима у стану.

Прецизан одговор стиже из Медицинске лабораторије града Балтимора. Група познавалаца детаљно је проучила садржај прашине узете на различитим местима у стану и... резултате посматрања оценила као изненађујуће. Само у узорку прашине узетом испод радијатора нађене су, на пример, честице хартије, памука и дувана, животињске длаке, паучине, антене и ножице неког мајушног инсекта.

Микроскоп је, даље, открио и присуство вунених нити, сићушна зрна песка, пиљевину, мрвице хлеба, пепео, биљна влакна, поленов прах, различите врсте бактерија и велику количину буђи.

Логично је да се састав узорака прашине разликује – у зависности од места одакле је узет – али је, зато код свих било највише плесни. Најраспрострањенија је гљивица „Aspergillus Niger” која код човека изазива запаљење спољашњег уха и инфекцију дисајних путева.

Откуд алергија

Занимљив је и податак да по ћошковима у стану расту и различите врсте „Penicillium”, плесни од које се праве антибиотици. Има и „Ascomiceta” које се, за разлику од других гљива, одликују полним размножавањем (иначе спорама).

– То нису строго патогени мик-

роорганизми – објашњава Крис Кародерс. – Постају опасни само у случајевима кад је одбрамбени механизам веома ослабљен, што је, ипак, реткост.

У прабини су нађене и различите бактерије. Најраспрострањенија је „Staphylococcus Epidermidis”, бактерија која живи и размножава се на кожи. Осим тога, откривено је да, заједно с прабином у стану, удишемо чак и бациле.

А изненађење за истраживаче била је бактерија „Clostridium Perfringens” (у прабини на решеткама вентилационих цеви), изазивач гангрене. Зачудило их је такође – и задивило – присуство поленовог праха, тј. његових зрнаца најразличитијих облика и боја.

Највеће изненађење стручњаци су доживели истражујући садржај прашине узете испод кревета. Открили су животињицу застрашујућег изгледа. Биће које, досад, нико од нас није имао прилике да види! Има издужену главу са сасвим увученим устима и нешто налик на шкрге. У ствари, личи на носорога с ногама зглавара.

Ових „домаћих” животиња – „Dermatophagoides Farinae” – има бар 15 врста. Живе спокојно у изобиљу прашине испод кревета, у старим јастуцима и душецима, међу стварима у пренатраном и неуредном орману. Представљају изузетно бројну армију од 15 хиљада јединки на сваких десет грама прашине.

Величина им се мери стотим делом милиметра. Животни век им је 50–60 дана, а најомиљенија храна – љуспице с горњег слоја наше коже која природно изумире или, како ми то кажемо, перута се.

Како је додир с младом, влажном и еластичном живом кожом за њих смртоносан, не представљају директну опасност по човеково здравље и нису преносиоци инфекција. Међутим, преосетљиви морају да осећају последице њиховог присуства. Преосетљиви у смислу – алергични на сићушне лоптице њихових излучевина које у милионима лебде у ваздуху недовољно очишћене спаваће, а поготово дневне собе.

Прашина, је, дакле, проблем који се не сме занемаривати. Око нас је има у заиста огромним количинама. Израчунато је да се у једном трособном стану, у индустријализованим земљама, годишње наталожи више од девет килограма. За то смо, великим делом, криви сами, јер не бринемо довољно о индустријском отпаду којем се придружују постројења за загревање, аутомобили и друга превозна средства. Остало је дело саме природе.

Чак из свемира

Природни извор прашине је земља. Ту су затим мора и океани, јер у атмосферу, годишње, избацују око 300 милиона тона сићушних кристала соли. За повећане количине прашине у ваздуху криви су, често, и велики шумски пожари, али и живи вулкани. На пример: сваке године дим од шумских пожара повећава, за седам процената, загађеност ваздуха, док је само ерупција вулкана Кракатау у Индонезији, 26–27. августа 1883, избацила у ваздух, на висину од 40 хиљада метара, облак прашине од 6,5 кубних километара.

Кажу да се по кућама и становима таложи чак и свемирска прашина. Баш испод кревета може да се нађе прашина из космоса. Реч је о остацима метеорита који се распадају у додир с атмосфером. А тога материјала падне на Земљу око десет хиљада тона годишње.

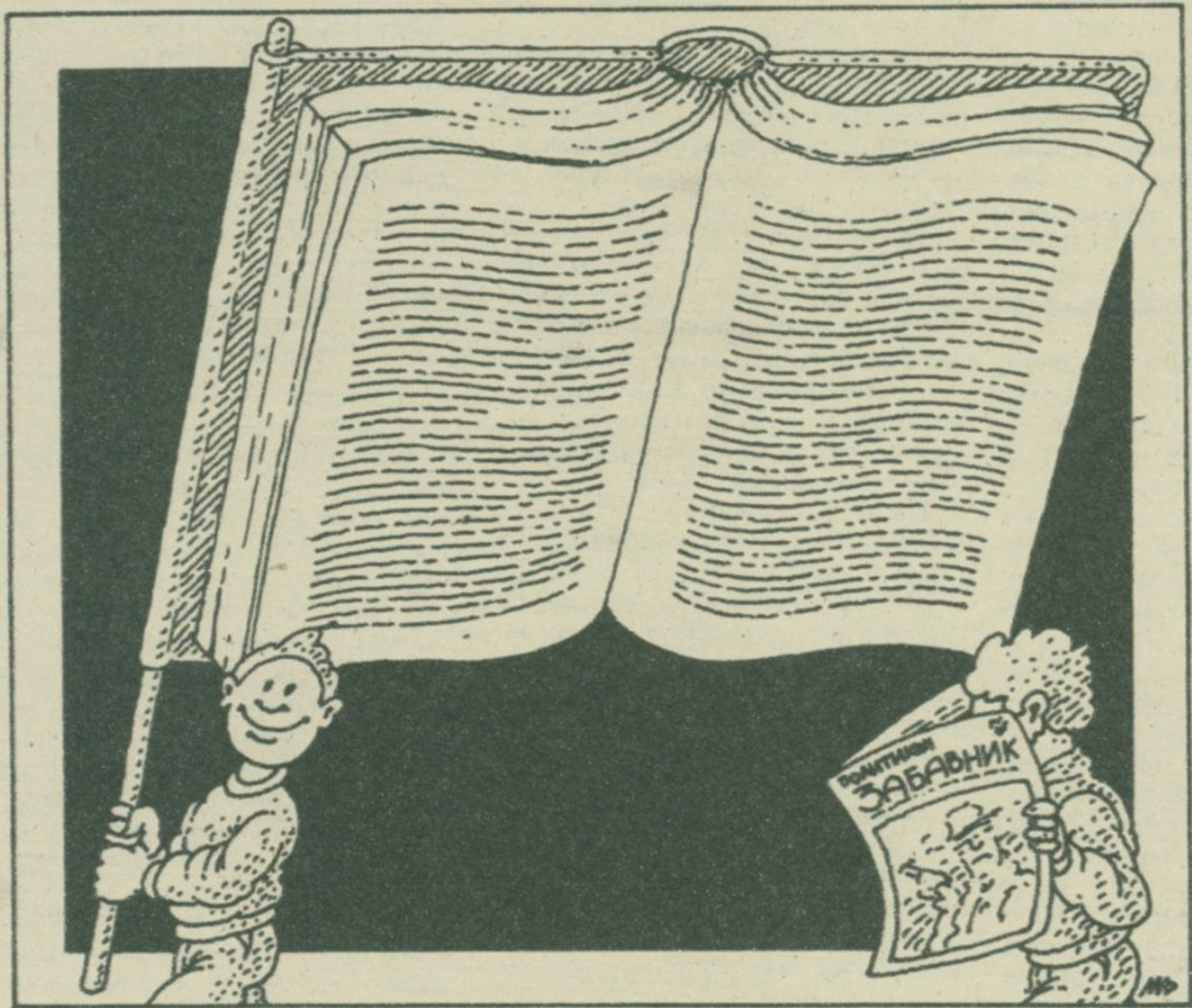
Још увек се мало зна о томе колико на здравље утиче такозвана гумна прашина која, у великим градовима, прекрива околину слојем дебљине преко 20 метара. Честице гуме од аутомобила дижу се у ваздух, улазе у станове, удишемо их, лепе се на стакла и одећу и – веома је тешко ослободити их се.

Решење? За сада важи само оно традиционално. Уколико вам то већ није навика, чим стигнете, засучите рукаве. Пајалицу у руке, крпу, прахак и воду или усисивач. Свеједно.

Д. Варагић

1041.

БИБЛИОТЕКА

Заставе су се вијориле. А није био Први мај, ни Дан републике. Дан, тај, нигде по календарима није био исписан црвеном бројком.

У селу Драгову, четрдесетак километара од Светозарева, тог фебруарског дана био је празник. Дан књиге. А књига се, овде, дочекује државним знамењем. К'о сваки драг а редак гост. Овог пута књига је стигла – њих 2170 – да ту и остане. Да се чува, чита и множи.

У месној школи „Ду-

шан Поповић” Јутарњи програм Радио-Београда у својој петнаестогодишњој акцији „Књига солидарности” отворио је – 1041. библиотеку по реду. Уз помоћ људи различитих професија – писаца, глумаца, инжењера, радника, ђака – и бројних издавачких кућа, колеге из Радио-Београда отварају путеве књизи беспућима све четири републике српскохрватског говорног подручја.

У Драгову су вијориле заставе. Стотинак

ученика из неколико околних села прекинуло је наставу. У славу књиге, лепе речи. У оваквим приликама, међутим с књигама стижу и гости, жива лепа реч. Писци и глумци, Радомир Андрић читао је своје стихове, глумица Јелена Жигон говорила Десанку Максимовић, Бранислав Цига Јеринић казивао монолог књаза Милоша из драме Ивана Студена „Вожд”. Гуслама у прошлост заронио је Милосав Кнежевић-Кнез, чо-

век који је у акцији од првог дана... Људи, какве су то очи биле, тих ђака!

У Драгову су биле извешане заставе.

– Немој да ме нервираш. Хоћу и ја један Забавник – разговор забележен нешто касније у дворишту школе.

Из комбија су ђаци узимали, многи и отимали, Забавник и бежали према ливадама, кућама бог-те-пита куд све не. Забавник је, како већ иде она порука најевтинија карта за пут око света. А свет је из Драгова заиста велик.

Забавник се, ето, као што смо обећали прошли пут, већ укључио у сјајну и надасве хуману акцију „Књига солидарности”. У години кад славимо 200 година од рођења Вука, кад бар за малчице покушавамо да се вратимо књизи.

Да би празновање књиге, тамо где је књи-

га још увек празник, било и лепше и дуготрајније, поново позивамо читаоце да се укључе у акцију „Књига солидарности”. Да својим вршњацима пошаљу све књиге које су прочитали или оне које им сметају. Могу и оне још непрочитане, ако их нешто ових дана мрзи да читају. На поклон, а уз књигу и писамце за неко будуће пријатељевање.

Књиге слати на адресу: **Јутарњи програм Првог програма Радио-Београда, за акцију „Књига солидарности”, Хилендарска 2, 11000 Београд.** Овде већ постоји читава екипа која се брине о пријему и разврставању књига јер у села стижу – целе библиотеке.

Ваши поклони кренуће врло брзо у села без књига на Косову (и Метохији), Црној Гори, Лици, Кордуну. Неке, можда већ налето, читаће и наши у Швајцарској, Француској, Шведској...

У Драгову су биле извешане заставе.

П. Милатовић

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

НАЈЗАД СПАС ЗА ГЛУВЕ

Поштар може да звони колико хоће, ништа му неће вредети ако је у кући само глува особа. То је имала на уму једна америчка фирма која је патентирала уређај за такве, не ретке, случајеве.

Апарат, који изгледа као ручни сат, има уграђен радио-пријемник и вибратор на живину микробактерију. У каишићу се налази антена која може да прима сигнале из разних одашиљача повезаних са, на пример, улазним

звоном, телефоном, алармним уређајем...

Ови предајници, веома мале снаге, када се активирају, шаљу разне радио-сигнале у зависности од извора из кога долазе. У уређају на руци пријемник реагује на звучни сигнал тако што активира механизам који на руку преноси одређени низ вибрација и глува особа сместа зна одакле сигнал потиче. Односно шта звони.

Овај веома користан, чак спасоносан, апарат за глуве може, уз нешто вишу цену, да има и светлосну сигнализацију.

10 × 10

Или пронађите грешке

ПРОКЛЕТО ПРВЕНСТВО

У свакој реченици слагач је не-
пажљиво прочитао по једну реч...

1. Нашим ривалима честитам на успе-
ху који су постигли у проклетом првен-
ству.

2. Бицикли стижу у Ријечку луку и од-
мах се претварају у камионе.

3. Све више се приближавамо идеа-
лу бескорисног друштва.

4. Као доказ права на пензију поднео
сам укрштеницу из 1921. године.

5. За социјалистички преглед осигу-
раници ће плаћати из властитог џепа.

6. Није тешко осетити сатиричну жва-
ку која се крије у свакој његовој хумо-
рески.

7. О патњама недужног старца при-
чали су нам његов син и кћерка, који су
крајње ограничени.

8. Запрепашћује податак да се нигде
у Осијеку не може добити слоновска ко-
басица!

9. Већ тада су странци долазили да
се диве лепоти наших министара.

10. Обратили смо се секретарици,
која је једина задужена да кокетира с
представницима штампе.

РЕШЕЊА:

1. пролетом, 2. претоварују, 3. бескорисног,
4. крштеницу, 5. социјалистички, 6. џепу, 7.
огорчени, 8. славонска, 9. манастира,
10. континира.

БИОСФЕРСКИ РЕЗЕРВАТ

У близини Нилигирија от-
ворен је први природни ре-
зерват у Индији који се про-
стире на површини од 5.520
km². Његов саставни део је и
чувена Долина тишине где
расте око 1.500 најразличи-
тијих биљних врста.

Овај биосферски резерват
заузима делове индијских
држава Керале, Тамил Надуа
и Карнатаке и надовезује се

на 53 национална парка и 247
области где се чувају дивље
животињске врсте.

НАЈРЕЂЕ ДРВО НА СВЕТУ

Латинско име му је забо-
рављено а Французи га зову
Café maillon. У природи по-
стоји један једини примерак
и то на мауританском острву
Родригез у западној Африци,
некадашњој француској ко-
лонији. Данас, ипак, није ви-
ше тамо јер су научници у чу-
веној ботаничкој башти Кју
Гарденс код Лондона успели
да узгаје једну садницу, сада
ижицкљалу до висине од пет-
наестак центиметара.

Ово дрво, јединствено по
томе што је хиљадама годи-
на расло само на острву Род-
ригез и нигде другде у свету,
постало је толико ретко да се
мислило како је заувек иш-

чезло с лица Земље све док
1980. године неко случајно
није налетео на једини
преживели примерак.

На ову, за ботаничаре сен-
зационалну вест, сместа је
реаговало Међународно уд-
ружење за очување природе
са седиштем у швајцарском
граду Гланду и предложило
Кју Гарденс као најпогодније
место за покушај одгајања
још једног стабла. Покушај
је успео па ће после овог
првог у Британији, а можда
и на другим местима, уз по-
моћ најстручнијих људи, ни-
ћи довољно примерака да
врста не изумре.

Ботаничари истичу да ће
око шездесет хиљада биљних
врста, ако се ништа не преду-
зме, заувек нестати у року од
педесет година.

ЗАБРАНИТЕ МУЖУ ДА ПУШИ

Доскора се мислило да та-
козвани пасивни дим – који
се удише у просторији где се
налази неки пушач – може
само да повећа могућност
оболевања од рака плућа.
Истраживачи Универзитета
у Мериленду недавно су ус-
тановили да су случајеви
срчаног удара трипут чешћи
код жена чији су мужеви пу-
шачи него код оних чији
мужеви не пуше. Испитива-
ње је извршено на узорку од
седам хиљада удатих жена

између тридесет и педесет
девет година живота.

Уколико је ово тачно, уг-
рожени су, наравно, сви уку-
ћани особа, жена и мушкара-
ца, које пуше.

ПОДАВЉЕНИ ДИНОСАУРУСИ

Највеће познато гробље
диносауруса налази се у Ју-
ти, једној од Сједињених
Америчких Држава, где је са-
купљено више од десет хиља-
да костију ових великих
изумрлих гмизаваца.

Професор Адријан Хант
сматра да је до толике кон-
центрације на једном месту
дошло услед изненадне вели-
ке поплаве која је затекла све
диносаурусе из једне долине,
а затим потиснула лешеве у
уже подручје где су се, време-
ном, фосилизирали.

Илустровао Саша Живковић

Брат Шо, власник 22 хиљаде књига о Шерлоку Холмсу и велики колекционар свега у облику или с ликом вољеног детектива.

У детињству је мрзео своје име. Зове се Шерлок Холмс.

ХОЛМС НАШ УЧИТЕЉ И ИДОЛ

**У САД ГА ОБОЖАВАЈУ.
ПРЕДСЕДНИК РУЗВЕЛТ
НАЈОЗБИЊНИЈЕ ЈЕ
ДОКАЗИВАО НЕ САМО ДА
ЈЕ СЛАВНИ ЈУНАК
ДЕТЕКТИВСКИХ ПРИЧА
ЗАИСТА ПОСТОЈАО НЕГО И
ДА ЈЕ БИО ЧИСТОКРВНИ
АМЕРИКАНАЦ. ИЗВЕСНИ
РИЧАРД ВОРНЕР НЕДАВНО
ЈЕ ПОВОДОМ ЊЕГА ПИСАО
ПАПИ ЈОВАНУ ПАВЛУ II**

У зиму 1887. године лондонски часопис „Битонов божићни годишњак“ објавио је криминалистичку причу под насловом „Гримизна студија“. Причу је написао провинцијски лекар који је претходно безуспешно покушао да је прода угледнијим листовима. Дело су и у „Годишњаку“ оценили као „ништавну прозу“ и аутору исплатили бедан хонорар.

„Битонов божићни годишњак“ убрзо је пропао. Провинцијски лекар Артур Конан Дојл (1859–1930) се прославио. Његове приче о непогрешивом детективу Шерлоку Холмсу освојиле су свет.

Кључно питање цигле с броја 221

Сто година откако га је Дојл створио, његов јунак још је изузетно популаран, али нигде као у САД. Енглески детектив постао је велики амерички херој.

Неколико примера из прошлогодишње активности америчких Шерлоковаца:

Чланови клуба „Персијска папуча“ окупили су се у највернијој америчкој копији Холмсовог дневног боравка. Соба се налази на последњем спрату хотела „Холидеј ин“ у Сан Франциску, а њено одржавање и стални закуп плаћају љубитељи славног детектива.

Специјализовани шерлоковски часопис „Бејкер стрит џернал“ из Сент Луиса објавио је током прошле године низ истраживачких радова у којима се решавају питања типа где је Холмс живео у Лондону, да ли се неко убиство догоди-

ло 1887. или 1889. године или, још замршеније, зашто је доктора Вотсона жена једном приликом ословила са „Џемсе“...

Друштво љубитеља Шерлока Холмса из Конектиката ставило је на дневни ред питање цигле у улици Бејкер број 221 где је Холмс (наводно) живео. Улица Бејкер је у Лондону и број 221 је тамо. Амерички Шерлоковци су само сати-ма већали како да је се докопају.

Библиотекар са Државног универзитета Колорада припремио је 8 хиљада страница за следеће издање библиографије о Шерлоку Холмсу. Како се поменуте хиљаде односе искључиво на радове објављене између 1979. и 1984. године, његово дело иде у прилог тези да се у САД о Шерлоку Холмсу пише више него о било којој другој теми, изузму ли се Шекспир и Библија.

Ове године слави се стогодишњица Холмсовог литерарног рођења. У ту част „Дедалус прес“ из Минеаполиса штампаће јубиларно издање „Гримизне студије“. На Станфордском универзитету у Калифорнији и колеџу Вилијем и Мери у Вирџинији у наставне планове уврштени су курсеви о Арту-

ру Конану Дојлу. Туристичке агенције навелико планирају путовања до Шерлокових „святишта“ у Великој Британији и Европи. Амерички кулинарски институт спрема свечарску гозбу, четврти гала-гурманлук који Шерлоковци организују у част свог идола. О свечаним седницама, вечерама, клупским прославама и баловима да се и не говори...

Писац је др Вотсон, Дојл је само посредник

Члан већине друштава постаје се лако под условом да је кандидат спреман да усвоји неколико основних поставки шерлохолмовске идеологије. Поставка број један гласи: Шерлок Холмс је стварно постојао. Поставка број два: Артур Конан Дојл ништа није написао, само је одиграо улогу посредника између издавача и стварног аутора. Поставка број три: аутор прича о Шерлоку Холмсу је др Вотсон, што ће рећи да је и он био човек од крви и меса. Поставка број четири: Шерлоковци говоре посебним језиком. У њиховом речнику шездесет прича о детективу Шерлоку су Свети

Чланови Холмсовог клуба из Сан Франциска: капица је обавезна, пуле и остало ствар су личног опредељења

У копији Холмсове дневне собе на последњем спрату „Холидеј ина“ може да се види чак и папуча у којој је Шерлок држао дуван.

ске песмице, одлазе до парцеле назване „Моријартијево изметско спомен-обележје“. Сваке године обележје се обогаћује новим прилозима природног ђубрива, најчешће животињског порекла. Помена вредне доприносе до сада су дали једно тексашко дугорого говече, једна овца из Јужне Дакоте, један аустралијски кенгур и једна саудијарабијска камила. Камилу браћа помињу с највише уважавања како због величине прилога, тако и због чињенице што је овај у земљу допремљен дипломатском поштом.

Велики брат Шерлоковаца из Новог Мексика седамдесетогодишњи Џон Бенет Шо нека је врста националног саветника америчке шерлокхолмсовске братије, а његова кућа у санта Феу њихов незванични главни штаб. Шо поседује библиотеку од 12 хиљада наслова о Шерлоку Холмсу, 4 хиљаде часописа, беспрекорну документацију од 20 хиљада новинских исечака. Он је и велики колекционар свега и свачега у облику или са ликом вољеног детектива: шаховских гарнитура, јастучница, будилника, фигура и фигурица. Понос збирке су чоколадни зечићи са шерлоковским капицама. Зечићи нису за јело. Чувају се у замрзивачу.

Шо је човек који има пуне руке посла. Месечно у разне крајеве земље и света пошаље око 400 фотокопија из своје документације и библиотеке.

Џо Бенет Шо је ван сваке сумње уважен, али је председник Франклин Делано Рузвелт (1882–1945) сигурно најпознатији амерички Шерлоковац свих времена. Иако никада није присуствовао ниједном састанку „Добровољаца“, председник је сабраћу задужио низом писама у којима је разрадио смелу тезу да је славни детектив, осим што је заиста постојао, био још и чистокрвни Американац.

Возач виљушара и брдашце у Оклахоми

Ричард Ворнер, пензионисани возач виљушара из Талсе у Оклахоми се током часне каријере шерлоковца мање бавио пореклом свог идола, а више борбом да се сјајном детективу не нанесе страшна неправда. Тим поводом Ворнер је написао писмо папи Јовану Павлу II из кога је овај сазнао како чак и на Месецу постоји географска карта која слави Холмса: кратер Шерлок (име је дао астро-

наут-Шерлоковац, Харисон Смит). Само се на Земљи нико није сетио детектива џентлмена...

Пре него што се обратио папи, Ворнер је одабрао један брежуљак у Оклахоми, обавио већину формалности предвиђених прописима и онда налетео на препреку: католичку дијецезу Талсе, власника земљишта на коме се налази брежуљак. Тамошњи бискуп није био груб, али је био јасан: „Више бих волео неко друго име које би било у духу онога што ми овде радимо“.

Немајући куд Ворнер је сео и написао оно писмо Светом оцу у коме је истакао како је Шерлок Холмс у два наврата задужио Ватикан. Мада се, како је сам признао, радило о „фиктивним услугама једном пређашњем папи“, Ворнер је ипак замолио садашњег да посредује у Холмсову корист.

На крају је Ворнер добио свој брежуљак, али не захваљујући папској були, него захваљујући чињеници да је брдашце променило власника. Нови није имао ништа против да на имању има Шерлоков врх.

Шта је то што Американце век после његовог литерарног рођења тако неодољиво привлачи Шерлоку Холмсу? Познати писац научне фантастике Исак Асимов верује како је Холмс „један од најуспешнијих књижевних ликова свих времена зато што отелотворује тријумф даровитог аматера способног да јасно види кроз маглу“. Да ли у вези са наведеним похвалним судом или неовисно од њега, тек Добровольци су Асимову доделили титулу „Изузетног црва непознатог науци“.

Има, разуме се, и оних који великог детектива мрзе. У Калифорнији живи тридесетогодишњак који читавог детињства није могао да га смисли. После се предомислио. Сада је члан осам друштава, свакодневно чита по једну причу, остале (такође свакодневно) преслушава на „вокмену“.

Његово шегртовање „Идеји“ почело је још пре него што је рођен, а мало пошто му се мајка удала за механичара из Бостона који се презивао Холмс. Када се родио дали су му име које људи све и да су хтели нису могли лако да забораве.

Иако ликом не подсећа на Учитеља, једно нико не може да порекне: Шерлок Холмс је жив и здрав. Ено га у Сан Франциску, води један мотел и изгледа да је оставио дуван.

Мина Илић

списи или, једноставније, Канон. Др Вотсон је Аутор, Конан Дојл само и једино Посредник, Шерлок Холмс Учитељ.

Други значајан корак на развојном путу сваког Шерлоковца је добијање звања Добровольца (мушкарци), односно Авантуристичке (жене). Звање не пада с неба, добија се тек пошто он или она положи испит из познавања Канона.

Далеко најсвечанији тренутак у каријери озваниченог љубитеља „најмудријег човека на свету“ је, ипак, инвестира, односно додела титуле која је увек узета из неког Холмсовог случаја. Чин је узвишен, али неке од титула нису. Консултант у једној компанији плаћа своју приврженост лукавом детективу титулом „Циновског пацова са Суматре“.

У тридесет и девет савезних америчких држава постоји осамдесет друштава ватрених следбеника Шерлока Холмса. Сви су издани најстаријег удружења те врсте на свету, њујоршких „Добровољаца из бејкер стрита“ основаних 1934. године.

Да не би било забуне, супердетектива славе и у другим земља-

ма. Клубови љубитеља постоје и у Јапану, Данској и, разуме се, Великој Британији. У родној земљи озбиљно га схватају чак и неударжени. Компанија чије се седиште налази у лондонском Бејкер стриту 221 Б држи у сталном радном односу секретара чији је искључиви задатак да одговара на пошту која стиже на име Шерлока Холмса. Годишње на број 221 стигне између осамсто и хиљаду писама. Од сваких пет, четири потичу из Америке. О чему вас је Забавник својевремено већ уредно известио.

Вероватно најнеобичније шерлоковско братство је оно из Новог Мексика. Већ петанест година, сваког првог четвртка у новембру, чланови „Моријартијева три брата“ окупљају се у једној крчми на ауто-путу број 66 који пролази кроз град Моријарти. Долазе из свих крајева Новог Мексика. Проклињу Холмсовог највећег непријатеља, злочиначког професора Моријартија. Наздрављају Шерлоку. Читају реферате. Полажу испите из познавања Канона.

Око једанаест увече хватају се лопата. Обучени у шерлоковском стилу, певајући антиморијартијев-

**ГОРАН
БРЕГОВИЋ:**
мало о музици,
концертима, више
о неким другим
стварима

„Бијело дугме“ на концерту у Београду. Сајмиште, 7. 2. 87. – У почетку ти се чини важно да се појавиш у новинама, да нема ништа важније него да те виде родбина и пријатељи. После ти се помакне тај праг осетљивости. Сад више не читам ништа. Можда понеки интервју кад ми дође у руке.

Снимио Зоран Трбовић

ПЕСМЕ СУ К'О БАЦИЛИ С ДУГОМ ИНКУБАЦИЈОМ

ДВЕ НОВИНАРКЕ СУ ГА, СВАКА ЗА СВОЈИМ СТОЛОМ, ЧЕКАЛЕ ЗБОГ ИНТЕРВЈУА ЗА РАЗЛИЧИТЕ НОВИНЕ. ЈАВЉАЛИ СУ СЕ С РАДИЈА, ДА КАЖЕ НЕШТО, ИДЕ ДИРЕКТНО У ПРОГРАМ. ОРГАНИЗАТОРИ СУ, К'О АНЂЕЛИ ЧУВАРИ, ДИСКРЕТНО (ТРИ ПУТА) ПРОВЕРАВАЛИ ДА Л' ЗАВРШАВА РАЗГОВОР ЗА „ЗАБАВНИК“. ПРИЈАТЕЉИ, ПОЗНАНИЦИ (И ОНИ ПРАВИ, И ОНИ КОЈИ ТО МИСЛЕ ДА ЈЕСУ) ПОЗДРАВЉАЛИ СУ ГА, ОНАКО УЗ ПУТ, ТАПШАЛИ ПО РАМЕНУ „ЋЕ С' БРЕГОВИЋУ?“ СВЕ СЕ ДОГАЂАЛО У ХОТЕЛУ, НИЈЕ ВАЖНО У КОМ ГРАДУ, МОЖДА БАШ У ВАШЕМ. У ТОКУ ЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКА ТУРНЕЈА „БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА“. ГОРАН ЗАДРЖАВА ОСМЕХ, ОПУШТЕН ЈЕ, НЕМА „ФРКЕ“...

● Успех

– Имали смо нагло „просветљење“. Прво заправо нисмо знали да ишта вредимо. Онда су нас довели у Београд (1975), у „Дом спорта“ за неке стварно никакве паре, за по сто хиљада. Кад смо дошли тамо, шмрковима су терали народ око дворане, била је ужасна гужва. Тек тад смо схватили да вредимо...

● На почетку, поједини градови не примају „Бијело дугме“ због „прегласног музицирања“.

– То сад изгледа смешно, ствари су тада биле посве друкчије. На пример, Дубровник има општински закон о лимиту буке. Дође ти онај неки с уређајем који мери јачину звука и стишава разглас све док га не стиша до висине, рецимо, гласног говора... Сад је већ све дошло на своје.

● Публика

– На великим концертима готово је и не видиш јер ти рефлектори заслепе очи. Због тога, на крају турнеје, волим да одсвирам Београд, Заргеб и Сарајево у малим дворанама. Видиш публику, неког проберш, два, три лица из првих редова и заправо њима свираш. То је згодно!

● Путовања

– Одгајају нас више к'о биљке него животиње, да стојимо на једном месту. Људи заправо и не знају да не треба много новца за путова-

ња, или бар за она занимљива путовања. Кад станујеш у „Хилтону“ и носиш „самсонајт“ (кофер), то је скупо. А сав свет из „Хилтона“ или „Интерконтинентала“ изгледа исто, у Београду или Бангкоку. Треба путовати с рукавом, возом... Кол'ко кошта живети у Југославији, исто тол'ко кошта свугде у свету... Цео свет? Па, јесам, мање-више, тешко је то баш – цели свет.

● Телефон

– Уф, мора... На телефон човек временом схвати да је навикнут к'о на неки порок. Ако не звони, необично је, ако звони – имаш фрку. Ја волим телефон, али га ноћу искључујем. Има људи који не могу да спавају и немају другог посла него да врте бројеве... Немам број на централи.

● Снови

– Далтониста сам, к'о мој отац, не зам боје, ал' сањам у боји. Имам, знаш, обојене снове. Већином их не памтим, ал' ипак ујутру знам да сам нешто сањао. У сновима ми се, обично, дешавају готово реалне ствари.

● Рано устајање

– А, то не. Рано, баш не. Ни касно. Не спавам никад дуже од десет. У шест кад ме пробуде, посве сам неупотребљив. Мало је сурово будит' људе нагло. Ја не знам да л' су се људи и у другим епохама тако нагло будили. Сурово је да те ујутру пробуди неки будилник и да

те онако, у року од петнаест минута, истерају из кревета. Ужас! Некако би, ја мислим, требало увест' као цивилизацијску тековину, постепени, дужи прелазак, да се будимо полако, да се макар још један сат мазимо, да нам је топло и фино.

● Пријатељи

– Тих пар пријатеља чувам по сваку цену. То је заправо смисао целе ствари. Све ово скупа ће проћ', оно што ће од свега остат' је неколико пријатеља да се с њима седи и пије гешт.

● Писма

– Одгојени смо лоше па немамо навику да пишемо писма. А ако их не пишеш, губиш контакт с људима у свету. Направио сам дивна пријатељства по свету која „шепају“ само због тога што немам навику да пишем писма. Они мени пишу, ја њима спорадично, могуће да узимају у обзир да сам ја једноставно „њу примитивс“, па ме као таквог толеришу. Разговарати телефоном? То је блесаво.

● Школа

– Нисам добар да уопште причам о школи. Било би глупо да се угледају на мене као ђака, јер нисам био добар.

● Рад и доколица

– Нису раздвојени... Ја не знам да пишем песме тако што се ујутру пробудим, видим

Први постер „Бијелог дугмета“ изашао је баш у „Забавнику“, 10. I 1975. Изгледали смо грозно, смешно. Тад смо ужасно полагали на облачење, а после толиких година погледати слике оног к'о се фурао на облачење, увек је комично.

сунце како излази и одмах се бацим на песму о изласку сунца. Песме су као бацили с дугом инкубацијом. И кад не радим, вероватно радим. Понешто записујем на папиру. А кад радим, покушавам се дисциплиноват' да од свега тога организујем нешто.

● Свака песма, реч, драгоценост?

– Не мислим да сам ја неки јако драгоцен фрајер... Ужасавам се од уметника, односно људи који стално мисле да неко са стране слуша њихове реченице и да те њихове реченице иду директно у историју па да случајно те њихове мисли не буду неке шепаве и бангаве, него блиставе и добре. Досадно је бит' с таквим светом... Вероватно заборавим и одбацам бар три ЛП-ија песама за овај један који направим.

● Љубав

(пауза)

– О томе је увек мало чудно говорит'...

(пауза)

● Сујеверје

– Ужасно сам сујеверан. Добијам знаке од птица, можда то ужасно глупо звучи. Како? Испричаћу две приче. Ја станујем у центру

града. Пре пар година сам пред вратима затекао великог црвеног певца. Није хтео никуд да иде. Пошто имамо башту иза куће, по дану је био у њој, увече би ме чекао на гелендеру, да га ставим у шупу, да спава. А пошто се ја будим тек у десет, он почне да кукуриче тек тада, кад га изнесем на светло. Тај певац био је дуго код мене. Онда је нест'о. Мој брат и ја смо нашли перје у смеђу: Неки идиот с трећег спрата га закл'о.

На Јахорини ми је, пред врата, пала нека посве чудна птица, вероватно селица. Имала је чудан кљун, пловне кожице. Није патка, можда нека северна птица. Била је код мене једно недељу дана и отишла је.

● Сујеверје (Н део)

– Недавно сам упознао неког Руса, Тољу. Желео је да се упозна са мном, а видео је да се ја плашим тих ствари. Рекао је да може да ми направи заштиту. То изгледа блесаво кад се прича... Заштиту са шапом од медведа и са длакама из репа мазге. То Муслимани зову сихре, заштита од урока. Плашим се тога... А изгледало ми је детињасто да сад идем да бијем медведа зато што имам такав безразложан

страх... Класична обележја сујеверја (број 13, поломљено огледало), то не.

● Бајке

– Некад пишем и бајке. Пишем и песме, приче али их никад не објављујем. Стид ме је. Знам некад неком пријатељу написат' бајку уместо писма... Недавно сам поново читао „Хиљаду и једну ноћ“, слатка је она Шехерезада.

● Књига

– Фаворит, „Мали принц“ (Антоан де Сент Егзипери), штета што је деца немају у школској лектури.

● Лектира

– Више се и не сећам, али знам да смо од добрих писаца увек имали погрешне књиге за лектуру. Имао сам аверзију према Крлежи због „Глембајевих.“

● У августу, 10 година од концерта код Хајдучке чесме, Београд

– Могуће је и сад направит' тако велики концерт само што ми сад издајемо плоче зими и тешко нас је скупит' лети. А било би лепо поново свират' тако велик' концерт. Тад смо се ми држали по сто дана у години, минимално. Сад нас је тешко организоват' тако дуго.

● Турнеја

– С нама је сретна околност што имамо довољно новца да нам може бит' лепо на турнеји. Настојимо да направимо турнеју удобном и лепом. Удобно путујемо, бирамо хотеле, водимо са собом пуно техничара, менаџера да нам организују све, од хотела до концерата. Сви једва чекамо турнеју. Знаш, у студију, углавном ја радим, зато сви чекају турнеју.

● Језици

– Служим се енглеским, 'талијанским, француским. Немам ни потребу за свим тим језицима. Уз енглески би требало још знат' шпански.

● Језици на „делу“

– Пар дана сам у Техерану, у једном малом хотелу, становао с неким шофером Иранцем. Он није говорио ниједан страни језик, а ја не говорим тај персијски или којим већ језиком они говоре, али – добро смо се разумели. Причао је нешто на свом, ја на свом, пили смо вотку и било нам је сасвим добро. Разговор сам у себи крије смисао што се одрж'о, што га има. Са људима може бит' лепо чак и кад се не разумеју.

Лети су увек биле најслађе везе, она је, рецимо Финкиња, говори још дански, а ти си Југословен па натуцаш руски јер си га учио у школи... А онда се са сузама растанете након недељу дана.

● На путовања, сам

– Углавном људи по свету путују сами. Тешко је с неким дуго путоват'. Жене које сам сретао по свету биле су углавном оне које су се посвађале с момцима...

● Догађаји на путу

– Кад би се сврстало под књижевну врсту, то што се мени догађа била би реална фантастика. То су углавном дуге приче које трају по десет година... У прво време те држи да обиђеш све музеје, све споменике, рушевине. Блесаво је тако се фураат' цео живот... И то је ствар коју су нас учили. То ми је досадило. Сад седим, пијем кафу, народ хода, птице певају...

● Стрипски јунак

– Волим све стрипове, не знам је л' то згодно признават'?

● Новине

– „Забавник“ је, рецимо, одлична новина. Чим људи не престају да је купују ни у педесетој, а читају је одмалена, то значи да је баш нека згодна новина. Ја највише волим фантастичну причу и онај велики стрип у средини. Хогар је ужасно слadak.

● Дајемо вам реч да је Горан сам издвојио „Забавник“.

Весна Софреновић

Живот је прича,

прича је живот

АНАКОНДА НЕ ВОЛИ ГЛУМЦЕ

**ЗАДАТАК ЈЕ БИО ЈАСАН:
СНИМИТИ ЛОВ
НА НАЈВЕЋУ ЗМИЈУ НА
СВЕТУ... САМО,
ДА ЛИ ПОМОЋИ ЧОВЕКУ
ИЛИ И ДАЉЕ СНИМАТИ
ДИЛЕМА
КОЈА ЈЕ ТРАЈАЛА
ПРИЛИЧНО
ДУГО...**

Илустровао: Ненад Милићевић

Хармут Шуберт, сниматељ из Савезне Републике Немачке, био је на ивици очајања. За месец дана боравка у Бразилу није успео да обави посао због којег је стигао: да сними лов на највећу змију на свету – анаконду. Чак није било изгледа да ће, у догледно време, то и учинити. Шетали су га од Белена до Манауса, одатле га послали у Карверу. Нигде никог од професионалних ловаца на анаконде. Онда се Шуберт запутио у Табатингу где је недалеко од колумбијске границе, како су му рекли неки познаници, живео педесетогодишњи Мајк Чаликис. Човек који је сматран некрунисаним краљем горњег тока Амазона и за кога је лов на анаконду био сличан хватању кокошке, бар тако су Шуберта уверавали они који су га упутили.

Шуберт није знао тачну адресу Мајка Чаликиса. Тешкоћа, међутим, није било. Пилот малог такси-авиона на аеродрому у Табатингу знао је пут. Летелица је поигравала на ваздушним струјама изнад чудесно зелене џунгле из које су сукљали праменови магле. Испарења из земље презасићене влагом.

Пола сата касније, после приземљења на једном пропланку, пред немачким сниматељем био је здепаст и очигледно снажан човек. Мајк Чаликис. Прилично суздржано је саслушао придошлицу и рекао му да лови све животиње, и анаконду, разуме се. Уосталом, ако је спреман, могу сутра у лов.

Не брини, сад ће она!

Ујутру је, у високим гуменим чизмама, сниматељ кренуо за ловцем. Километар од села, на крају шуме, промицао је поток. Десно, у води, био је саграђен простран кавез од прућа, закорачио на обе обале. Чаликис је отворио врата и позвао Шуберта да се спреми за снимање.

– Шта да снимам? – зачудио се Немац.

– Па зар ниси хтео анаконду?!

Окренивши се око себе, Хармут Шуберт се за тренутак скаменио: три метра од њега у потоку је лежала змија, најмање пет метара дугачка. У прозрачној води шаренило се њено тело дебљине човечје бутине. Чаликис је мотком такнуо анаконду и она

се, запањујуће вешто за своју дужину, склупчала и скрила у муљ. Зујање камере је престало. Хармут Шуберт је био видно разочаран.

– Не брини, сад ће она – јавио се Чаликис.

И заиста, с друге стране потока, заталасала се вода, узаврела. Сниматељу су задрхтале руке док је посматрао црно-жуту змију како, ритмичним покретима прстенова, израња из воде, право према њему.

С мотком „на готове“ Мајк Чаликис јој је препречио пут. Змија је застала, као да се двоуми куд ће. Ловац је неколико пута чачнуо мотком. Устремила се, разјапљених чељусти, на њега. Три пута. Чаликис је поново чуо зујање камере. Сјајна сцена двобоја човека и највеће змије на свету. Послодавци ће да падну на теме кад виде ове секвенце. Хармуту Шуберту су се од узбуђења знојили дланови.

Анаконда је, међутим, брзо одустала од двобоја и покушала да склизне назад, у муљ. Чаликис је муњевито реаговао и зграбио је за реп. Повуци-потегни и – нерешено. Нити је ловац могао да је привуче, нити је змија успела да побегне. На крају, анаконда се спретно смотала у клупко и Чаликис више није имао никаквих шанси.

– Не вреди – обратио се сниматељу, рукавом отирујући зној с лица. – Анаконда није расположена за борбу, уз то је још и уморна... Сутра ћемо покушати поново...

Језиви загрљај

Рано изјутра следећег дана из села је кренула права мала експедиција. Поред сниматеља Шуберта и ловца Чаликиса пошла су и два млада сељака, да помогну у лову. Немац је наглас псовао пробијајући се кроз бодљикаву шикару. Имао је осећај да ниједна бодља не може да га мимоиђе. Још је и сунце упекло кад су кренули кроз баруштине гацајући воду до колена. Пуна два сата тако, умало због премора Шуберт није бацио кофер с камером.

Некако су се ипак довели до острвца с неколико гранатих стабала кад се ловац Чаликис огласио:

– Предахните док ја погледам околу. По мом ра-

чуноу, анаконда мора да се налази овде негде, али је, вероватно одшетала даље него што сам мислио...

Лежећи у сени дрвета Шуберт је погледом лено пратио ловца који је браздио блатом стрљиво склањајући растине. Одједном, када је Чаликис начинио тридесетак корачаја кроз воду, искочила је тамна трака. Сниматељ у тренутку није схватио шта се збило. Тело голо до појаса ненадано је обмотало пегаво клупко. Истог тренутка џунглом је одјекнуо урлик: „Брзо! Овамо“.

Док је Шуберт грозничаво претурао по коферу с камером, помоћници су пожурили према гласу. Блато до колена није дозвољавало брже кретање па је сниматељ стао покушавајући да с даљине у фокус свог објектива ухвати ловца и анаконду. Чаликис је заиста изванредан кад ми је омогућио да снимим ово. За то је потребно и више од храбрости.

Шуберту је требало времена да схвати да Мајк Чаликис сада не изиграва глумца. Да је у правој невољи, да води борбу за голи живот. Стресао се кад је видео како је изгубио равнотежу на клизавом дну и треснуо у воду. Камера је, међутим, и даље зујала. Ловац је, на срећу, успео да слободним рукама зграби змију иза главе, да бар, колико-толико, неутралише језиви загрљај.

Стисак анаконде је, пак, био све јачи и болнији, Шуберт је кроз објектив могао да на челу ловца изброји испупчене жиле, да услика гримизноцрвено лице. Сад је већ ваљало оставити камеру и помоћи човеку. Без обзира на професионалну обавезу.

У том моменту, међутим, пристигли су Чаликису у помоћ његови помоћници. Један је зграбио змију за главу, други за реп. И, мало-помало, стисак око обнаженог тела је попустио. Змијски цар није могао против двојице људи који су га развукли као зидарски метар. Следећег тренутка анаконда је већ била спакована у платнену врећу.

Хармут Шуберт је тек тада одложио камеру. Кад је кренуо у смрт Мајку Чаликису да му стисне руку, два знојава длана су, једноставно, склизнула. Онда су један другоме стиснули подлактицу.

П. М.

ТАЛИЧНИ
ТОМ:

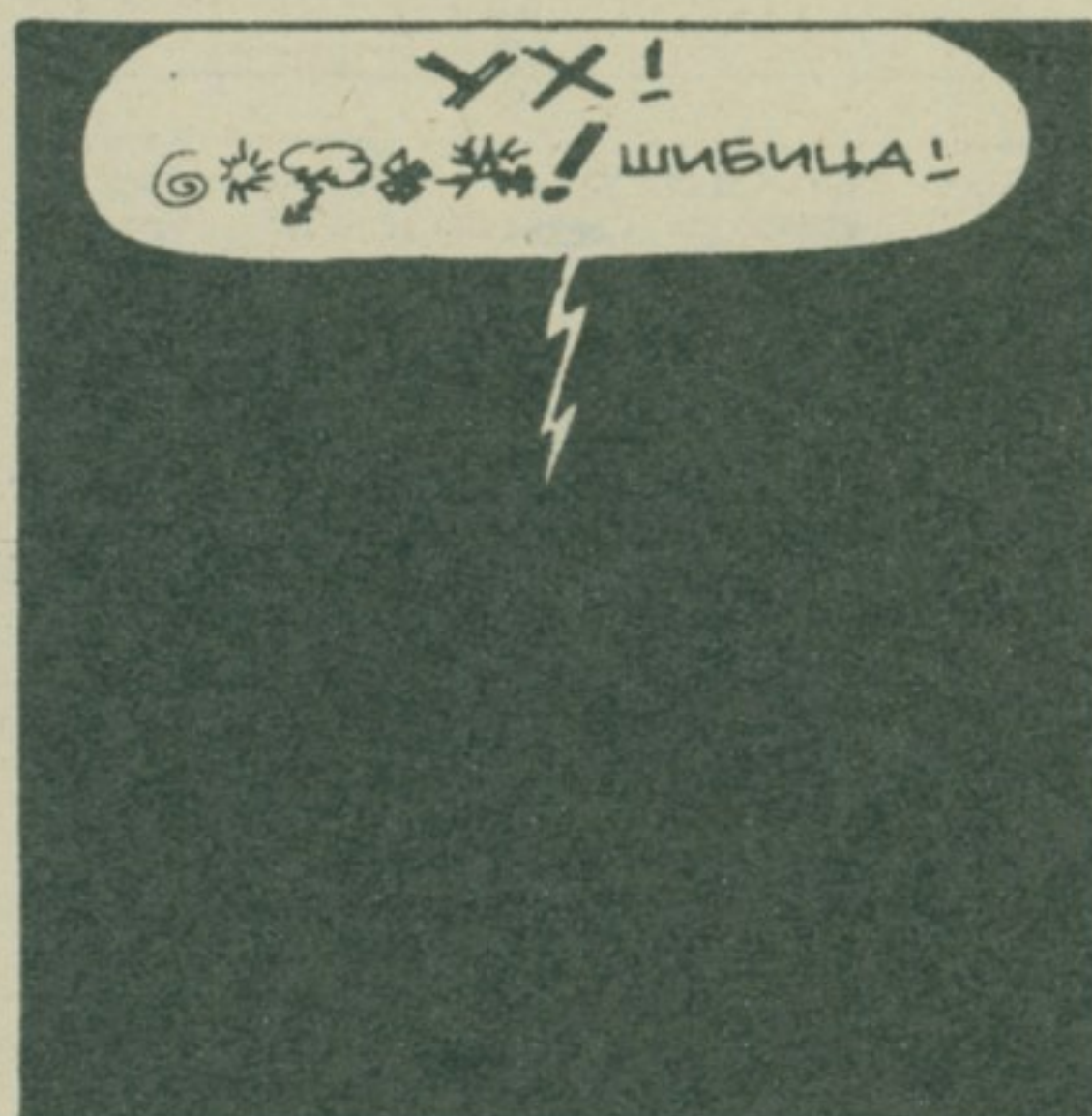
КАЛАМИТИ ЦЕЈН

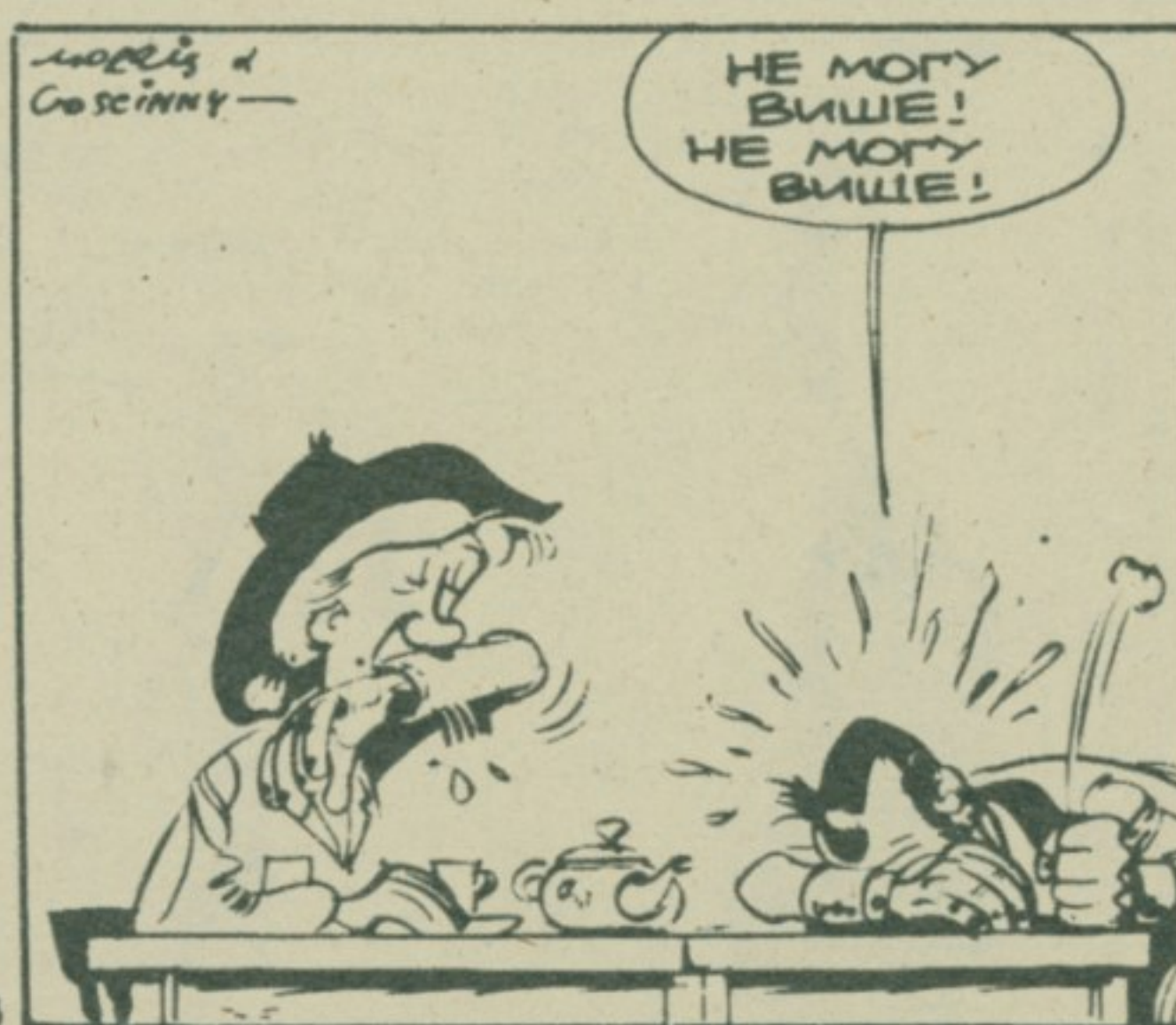
ЦРТА: МОРИС (MORRIS) ПИШЕ: ГОШИН (GOSCINY) ПРЕВОДИ: ДР ИВАН КЛАЈН

ПЛАНО

У ГРАДУ ЕЛ ГИМО ТАЛИЧНИ ТОМ СПРОВОДИ ИСТРАГУ О ТРГОВИНИ ОРУЖЈЕМ. КАЛАМИТИ ЦЕЈН, КОЈУ ЈЕ УЗ ПУТ СРЕО, ПОСТАЛА ЈЕ ВЛАСНИЦА ГРАДСКОГ САЛУНА. БИВИШ ВЛАСНИК ОПАСТ ОЈСТЕР УКАЗУЈЕ УПРЕДНИМ ГРАДСКИМ ДАМАМА НА НЕДОЛИЧНО ПОНАШАЊЕ КАЛАМИТИ, КАКО БИ СЕ ДОМОГАО СВОГ САЛУНА ГДЕ ПРОДАЈЕ ОРУЖЈЕ ИНДИЈАНЦИМА. КАЛАМИТИ МОРА ДА ПОЛОЖИ ИСПИТ ЗА ПРИЈЕМ У УДРУЖЕЊЕ ГРАДСКИХ ДАМА. У ПРОТИВНОМ, МОРАЋЕ ДА НАПУСТИ САЛУН...

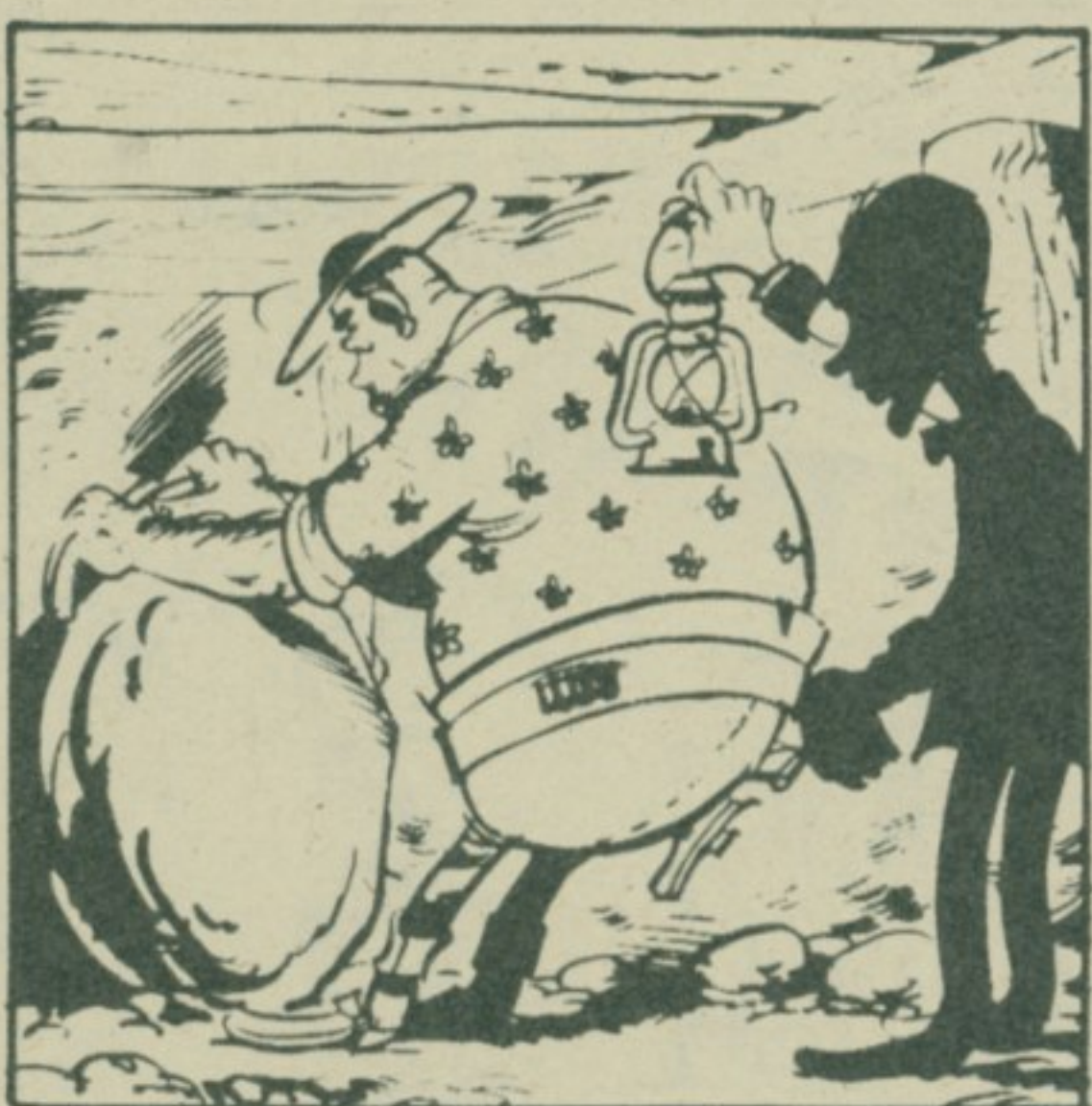
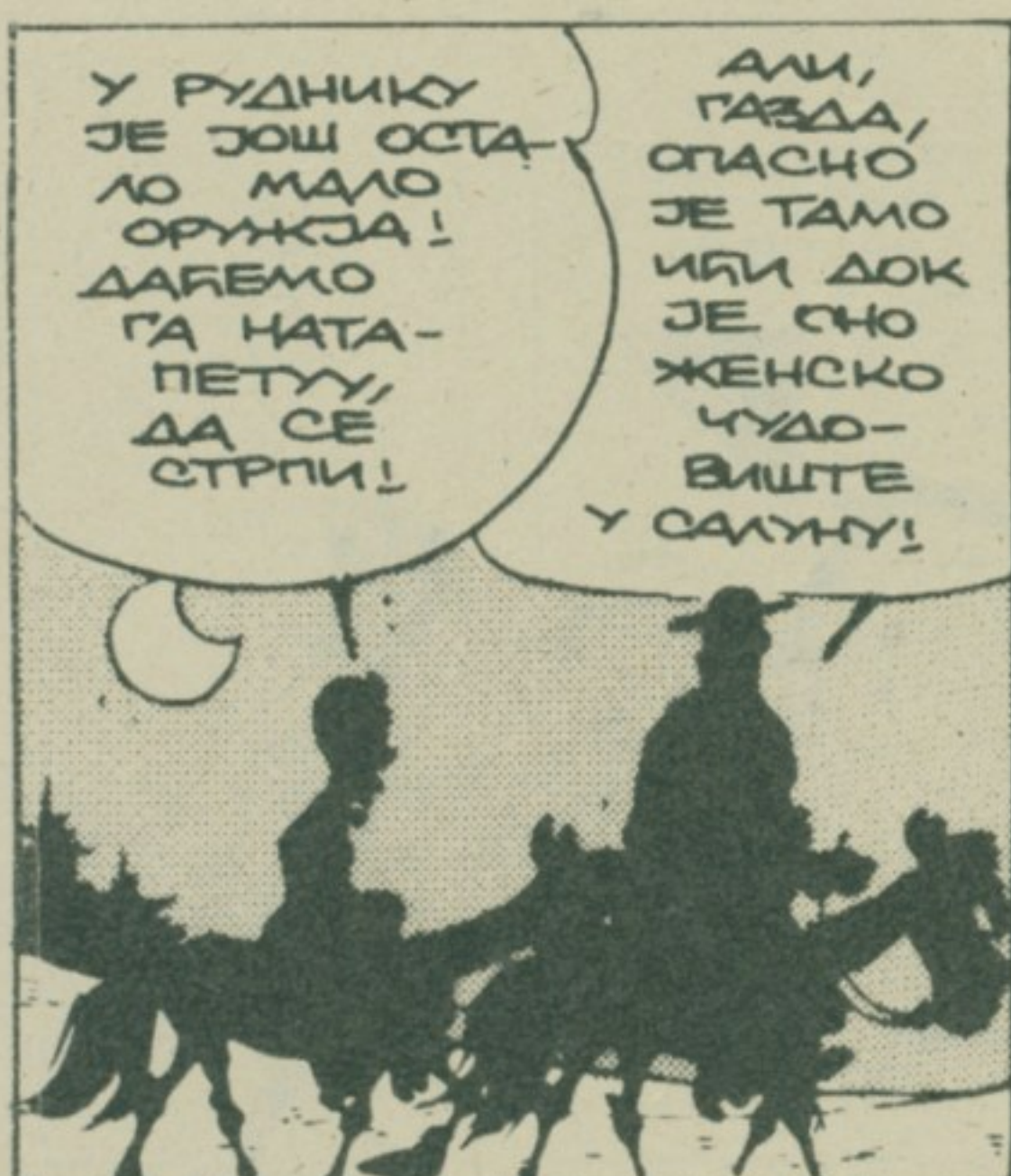

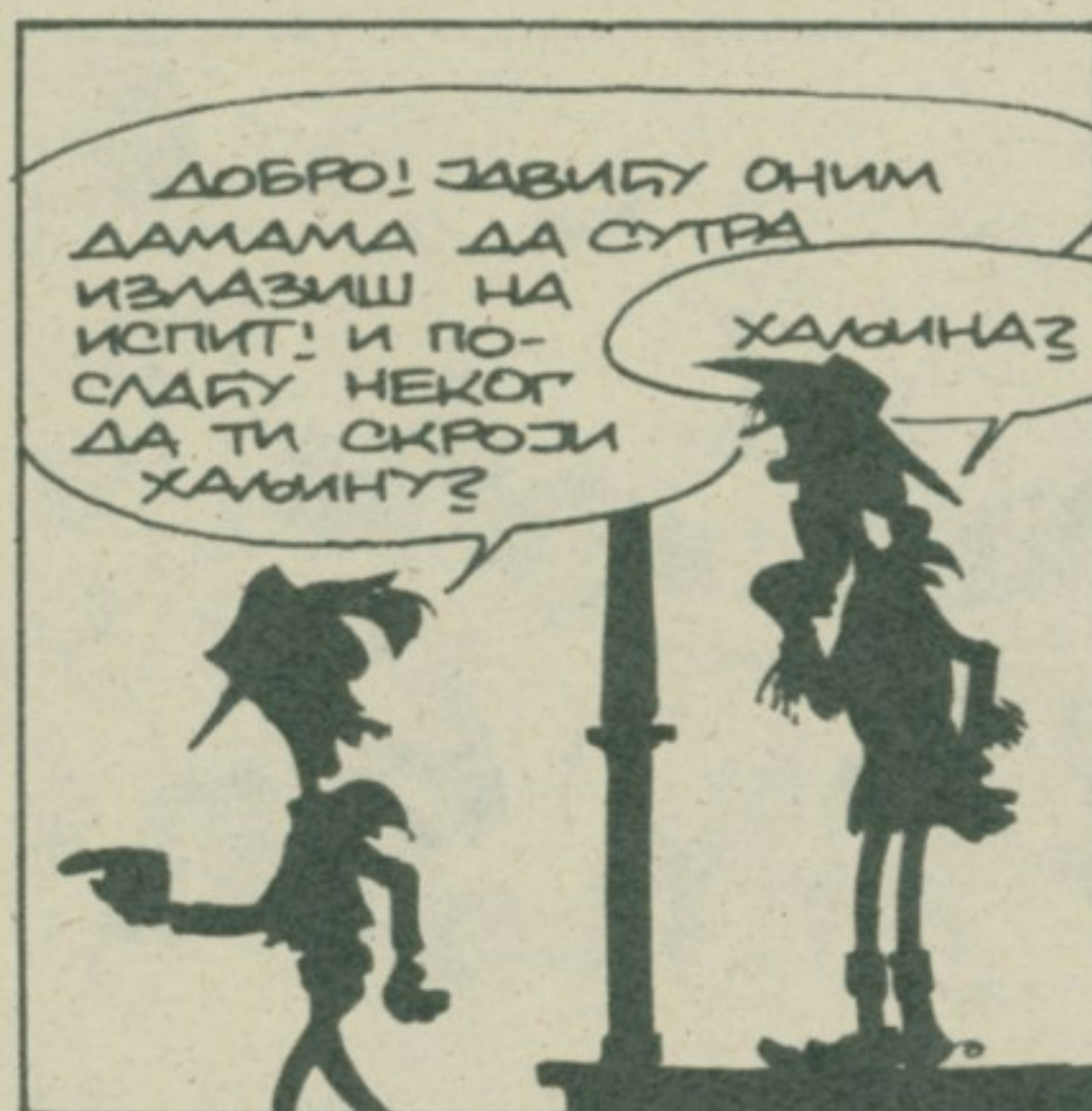
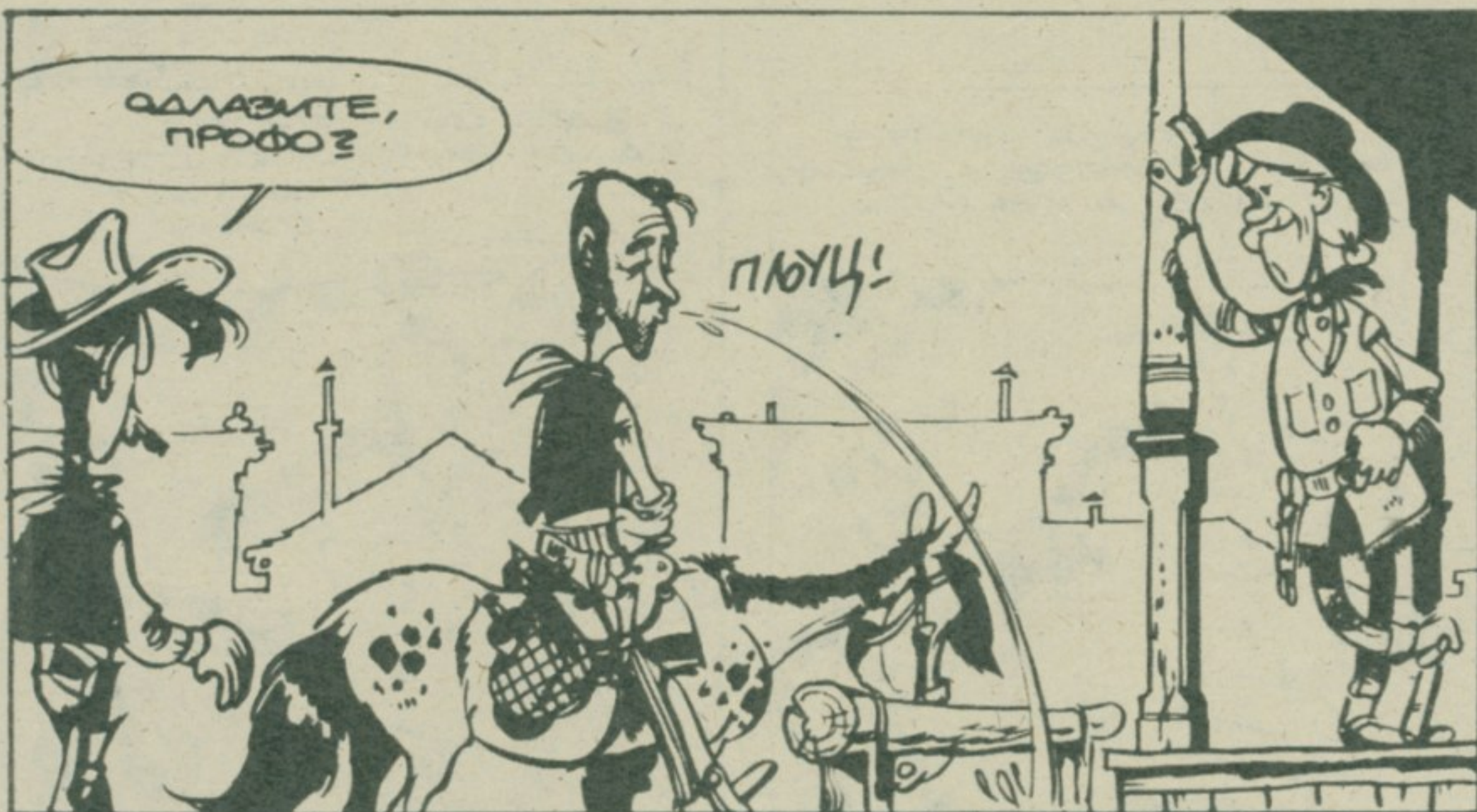

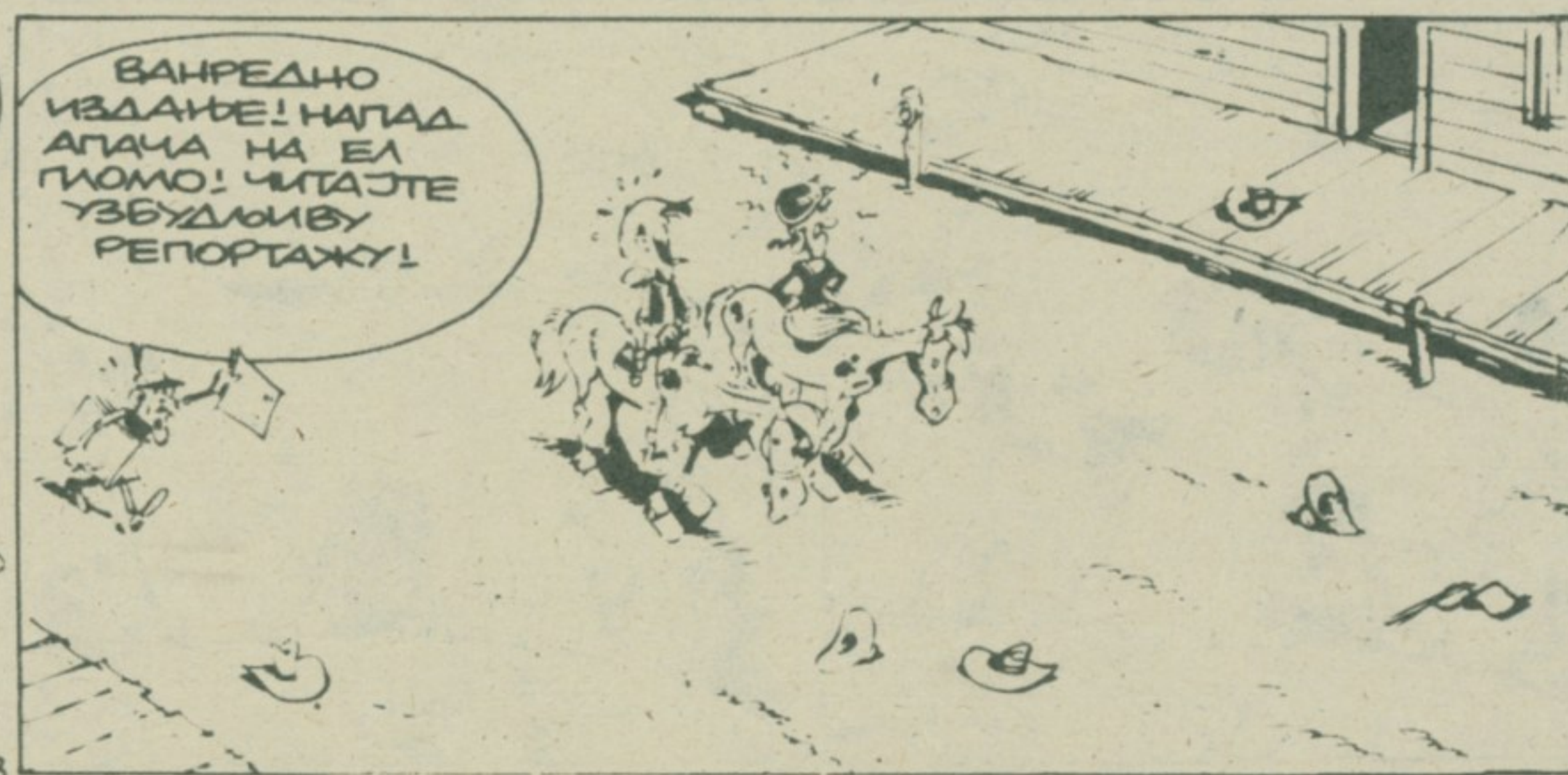
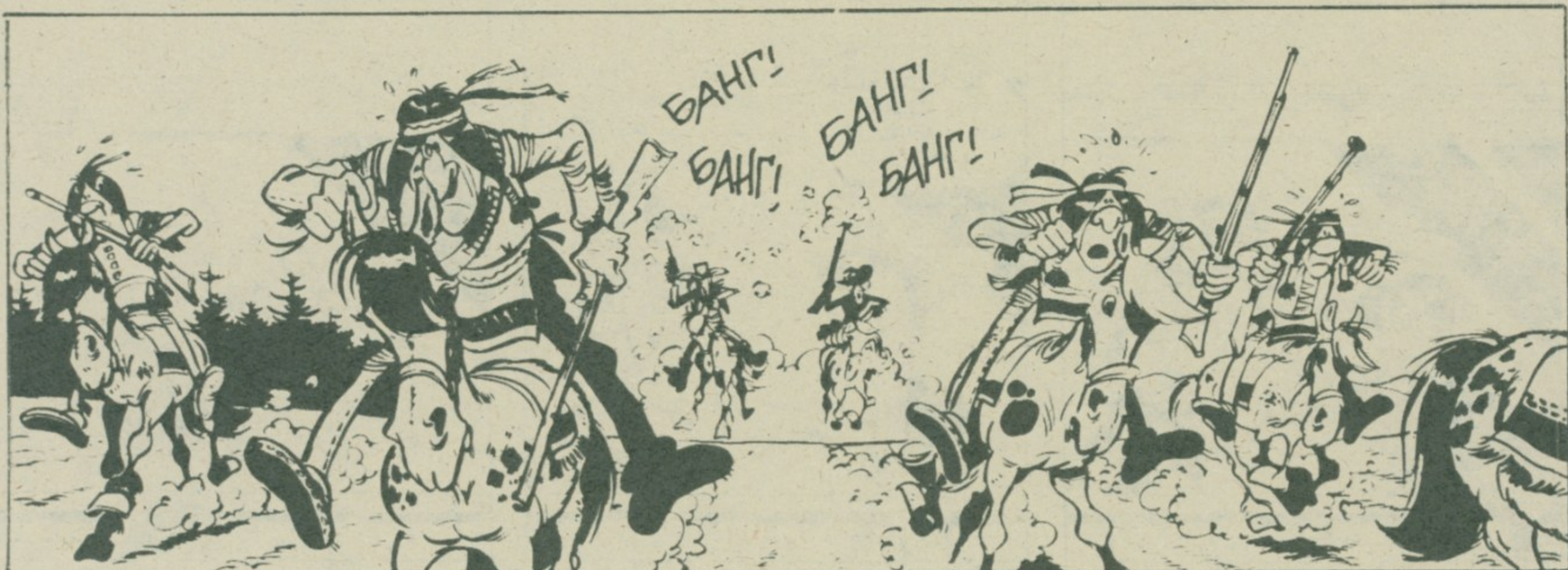

1981
GOSCHNY

13

ДРУГА СТРАНА СВЕТА

Прштовани читаоци. Представљам вам прве три књиге ДРУГОГ КОЛА библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“ које су изашле из штампе. И друго коло наше едиције бројаће 10 књига, а преосталих седам наслова изаћи ће из штампе током 1987. Сви заинтересовани читаоци могу овом приликом поручити комплетно II коло, а ми ћемо им књиге слати једну по једну, оним редом како буду излазиле из штампе.

1. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ШПИЈУНИ И ОБАВЕШТАЈЦИ
2. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ НЕРАЗЈАШЊЕНИ ЗЛОЧИНИ
3. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЗЛОЧИНИ ИЗ СТРАСТИ
4. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ СКАНДАЛИ XX ВЕКА
5. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ СУДСКИ ПРОЦЕСИ
6. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЧАРОБЊАЦИ И ЧУДОТВОРЦИ
7. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЛЈУБАВНИЦИ
8. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ КРВНИЦИ И ТИРАНИ
9. НАЈПОКВАРЕНИЈЕ ЖЕНЕ СВЕТА
10. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОТРАГЕ ЗА ПОТОНУЛИМ БЛАГОМ

Прво коло библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“ је изашло из штампе и ових 10 књига могу се поручити у комплету или појединачно. Читаоци који поруче комплетно прво коло добијају на поклон украсну кутију за књиге.

Све књиге (I и II коло) су штампане латиницом, у тврдом повезу и са пластифицираним корицама у боји. Цена једне књиге је 1.800 динара, а плаћа се поштару приликом преузимања.

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ
2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ
3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ
4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ
5. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЕКСЦЕНТРИЦИ
6. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ САБЛАСТИ И ДУХОВИ
7. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ
8. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ НЛО
9. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НАКАЗЕ И ЧУДАЦИ
10. ЧУДНО АЛИ ИСТИНИТО

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем следеће књиге под редним бројем:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

(заокружите број књиге коју поручујете)

(име и презиме)

(улица и број)

(поштански број и место)

(телефон)

Наручите на адресу:
„ДРУГА СТРАНА СВЕТА“
34000 КРАГУЈЕВАЦ,
Поле Рибара 8

Књиге можете наручити
и на телефон
034/67-940

ВЕЛИКА

НАГРАДНА ИГРА

„ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“

И ЗООЛОШКОГ ВРТА БЕОГРАДА

ПРЕПОЗНАЈ МЕ БИЋУ ТВОЈ!

у
овом броју
трећи
задатак наградне
игре у којој
вас
очекују 143 награде
у вредности преко
милион динара

НАГРАДЕ ЗА ПОЈЕДИНЦЕ

- 1 младунче мајмуна
- 1 младунче немачког овчара - шампионског порекла
- 1 малог муфлона
- 2 мужјака папагаја - врста „нимфа“ - са кавезима
- 2 пара „стандард“ папагаја са кавезима
- 5 пари таласастих папагаја са кавезима
- 5 пари дивљих пачића
- 10 пари акваријумских рибица са акваријумима
- 4 морска прасета
- 4 сиријска хрчка
- 3 корњаче
- 10 годишњих пропусница за 300 врт Београда за целу породицу
- 3 читаоца биће кумови младунцима у 300 врту

„Политикин забавник“ даје следеће награде:

- 2 путовања за по две особе у иностранство
- 20 ЛП плоча
- 20 касета
- 30 мајица „Политикиног забавника“
- 20 беџена „Политикиног забавника“

НАГРАДЕ ЗА ШКОЛЕ

ТРИ ШКОЛЕ које пошаљу највећи број тачних одговора добијају ПОСЕБНЕ НАГРАДЕ - за њих ће „Политикин забавник“ организовати сусрете са познатим личностима из културног и забавног живота - „Забавникова“ екипа долази у вашу школу.

ЧИТАОЦИ!

НАРУЏБЕНИЦА

ПОЛИТИКА ООУР ПРОДАЈА
11001 Београд, 29. новембра 24

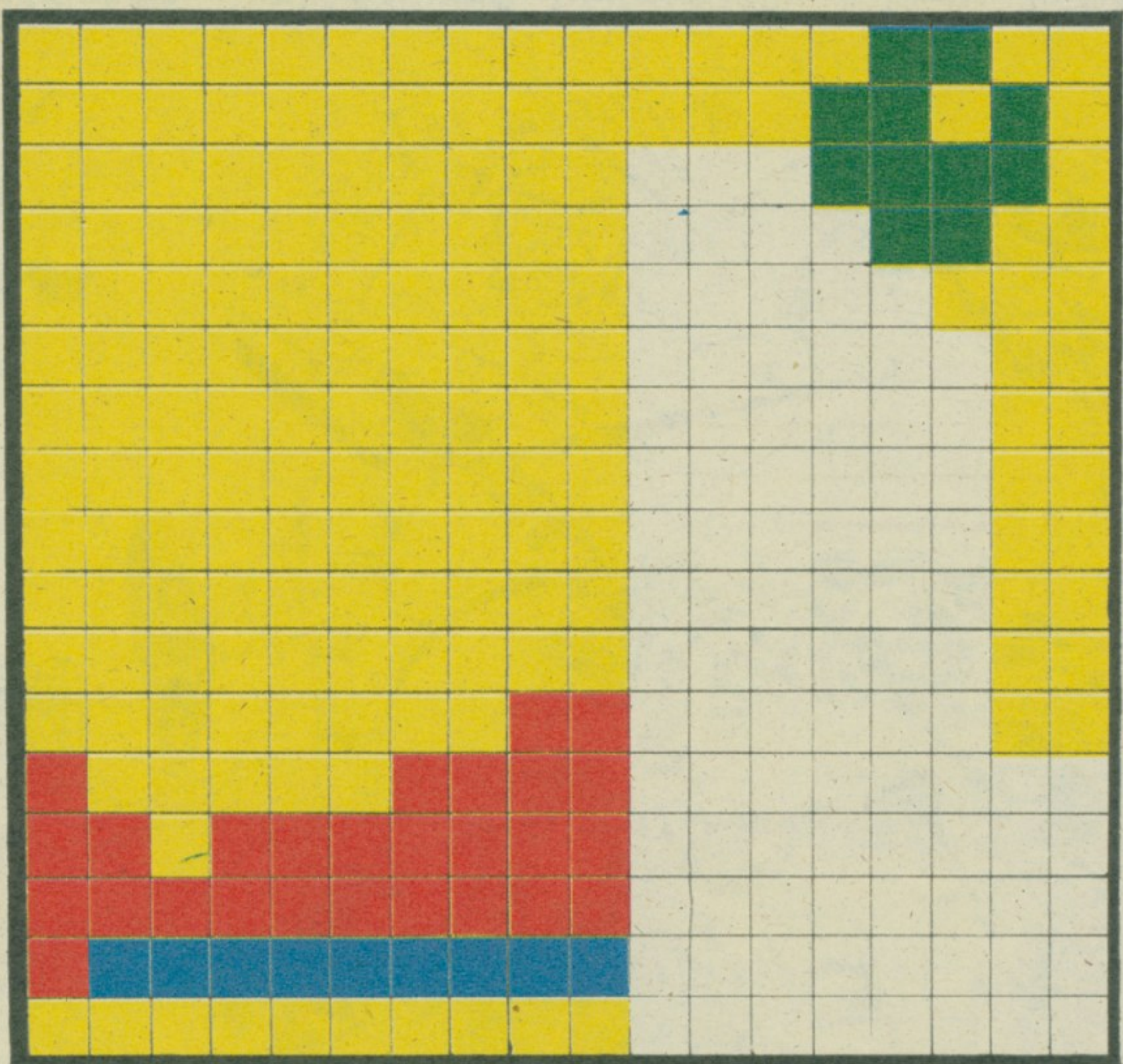
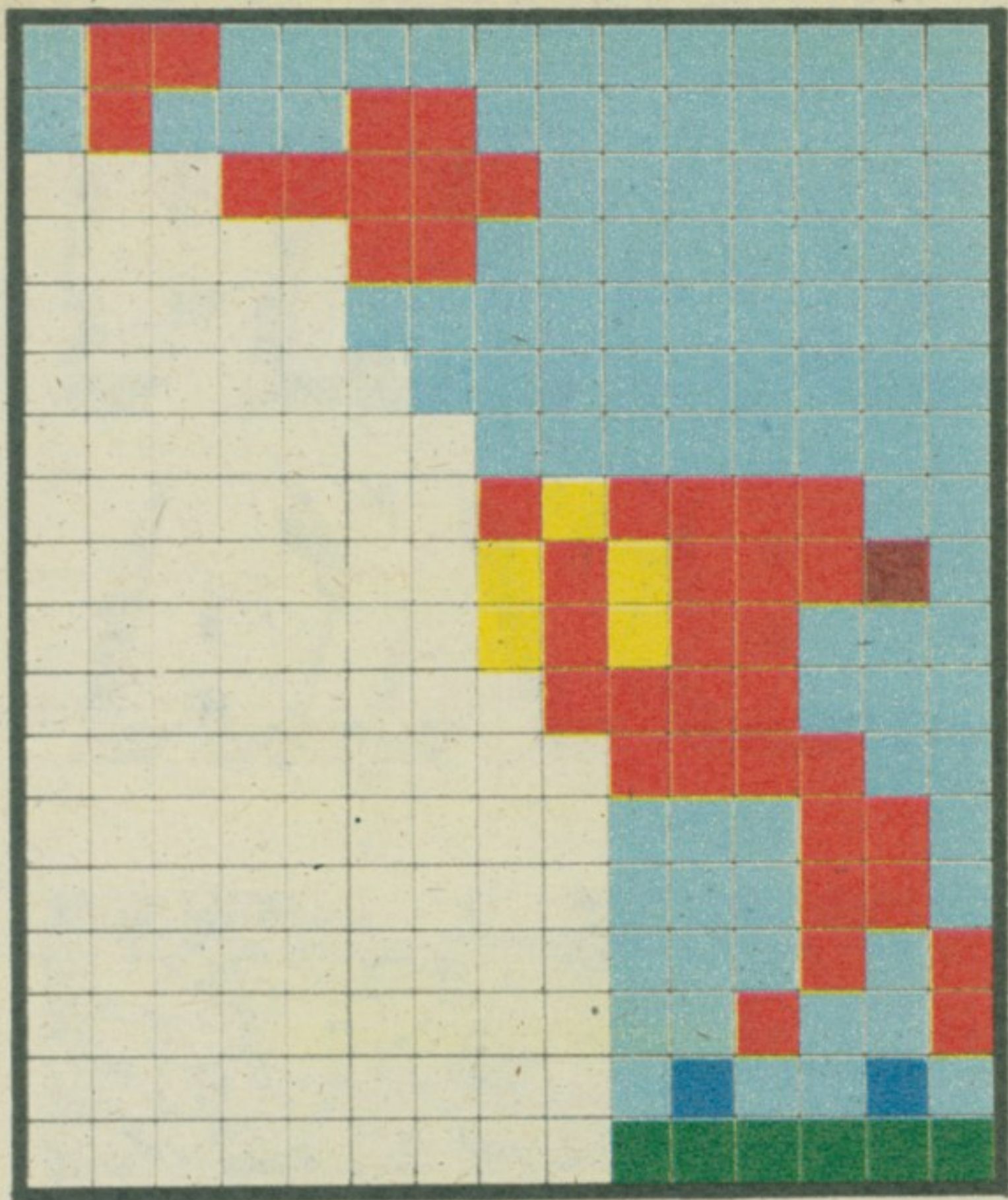
Овим неопозиво наручујем по _____ примерака „Политикиног забавника“ од следећих бројева: 1838 од 20. 3, 1839 од 27. 3, 1840 од 3. 4, 1841 од 10. 4, 1842 од 17. 4, 1843 од 24. 4, 1844 од 1. 5. и 1845 од 8. 5. 1987. године.

Назив школе и улица

Поштански број и место

Потпис овлашћеног лица и печат

Плаћање ћемо извршити по пријему ваше фактуре

НАСТАВНИЦИ И УЧИТЕЉИ!

Још није касно да за своје ученике наручите потребан број примерака „Политикиних забавника“ који излазе од 20. марта до 8. маја јер у тим бројевима објављујемо задатке које треба да реше ваши ученици. Задаци су занимљиви а награде примамљиве. Скрећемо вам пажњу: ако ваш ученик добије пут у иностранство, с њим полази његов наставник.

„Политикин забавник“, осим у киосцима, можете да обезбедите и помоћу наруџбенице коју објављујемо у овом броју. Исте НАРУЏБЕНИЦЕ моћи ћете да нађете и у вашем листу за просветне раднике. НЕ ПРОПУСТИТЕ ПРИЛИКУ ДА БЕСПЛАТНО ПУТУЈЕТЕ У ИНОСТРАНСТВО!

ТРЕЋИ НАГРАДНИ ЗАДАТАК

Мозаици које вам нудимо састављени су из, по распореду боја и величини, потпуно истих коцака. Десила се, међутим, једна незгода. Из овог мозаика, као и из оних које ћемо објављивати до краја игре, испали су један или два дела. Они су пред вама (слика 2) али су тако „пали“ да им се види само полеђина и део неких бочних страница. Уз помоћ мреже (растављене коцке) коју вам дајемо (слика 3) моћи ћете да схватите и реконструишете праву слику мозаика.

Слика 1: Зид или мозаик у који ћете уцртати решења

Слика 2: Део који је испао из мозаика са сликом полеђине

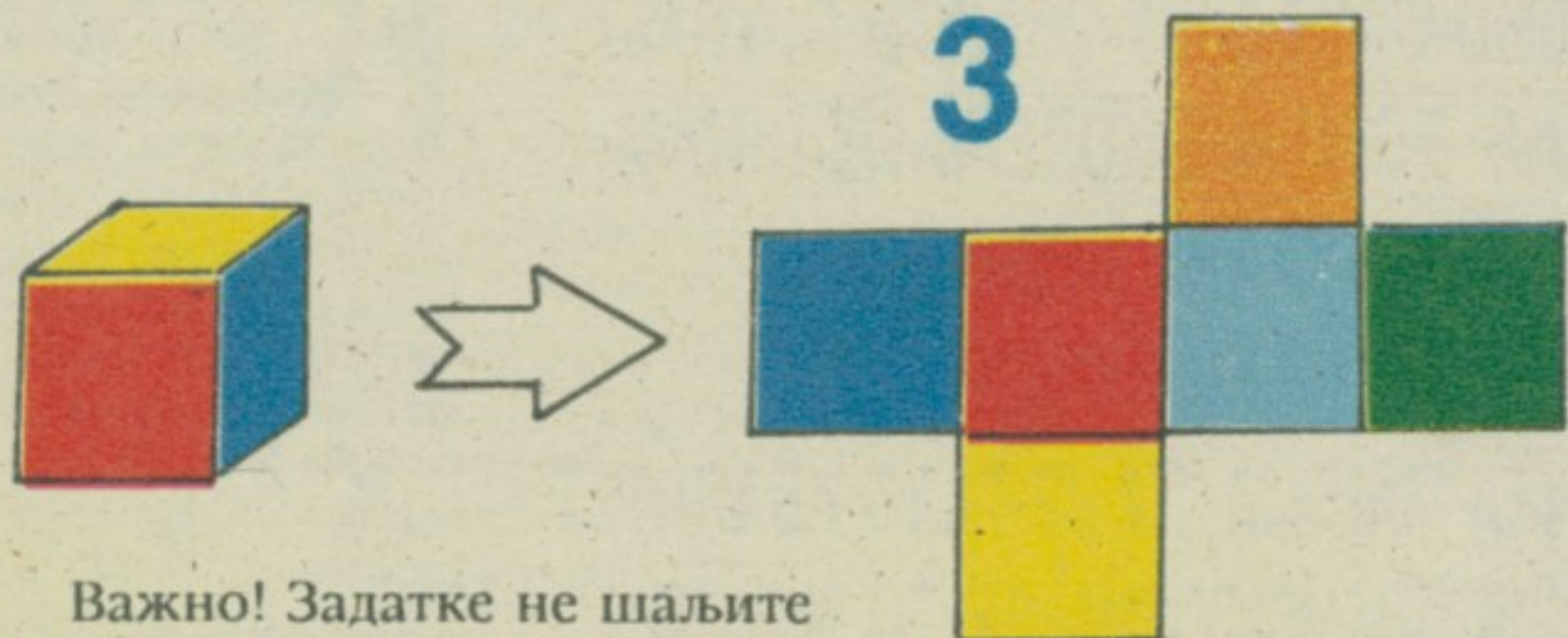
Слика 3: Пошто су све коцке од којих је направљен мозаик исте, дајемо вам мрежу како бисте видели распоред боја на коцки.

Ако правилно реконструишете наш мозаик и уцртате у слику 1. све боје правилно, добићете лик једне животиње. То је већ добар почетак. Кад скупите све ликове које ћемо објавити и на крају игре их пошаљете на нашу адресу – сасвим оправдано надајте се наградама.

Ако желите да учествујете у игри, потребно је да имате све бројеве „Политикиног забавника“ који излазе од 20. марта до 8. маја 1987. године и да решите свих 16 задатака које ћемо објавити до краја игре.

У „Политикином забавнику“ који излази 8. маја даћемо вам упутства како се шаљу задаци. До тада само решавајте задатке и чекајте КРАЈ игре.

Важно! Задатке не шаљите док се игра не заврши јер их нећемо узимати у обзир!

ХВАТАЧ ЗВУКА

АКО ВЕЋ НЕ ПРЕДСТАВЉА
НАЈКВАЛИТЕТНИЈУ КАРИКУ HI-FI
ЛАНЦА, СТЕРЕО ПРИЈЕМНИК ЈЕ
СВАКАКО ЈЕДНА ОД
НАЈПОПУЛАРНИЈИХ. ЗАШТО ЈЕ ТО
ТАКО САСВИМ ЈЕ ЛАКО ДОКУЧИТИ, ЈЕР
РАДИО-СТАНИЦЕ У СВАКОМ СЛУЧАЈУ
ИМАЈУ БОГАТИЈЕ КОЛЕКЦИЈЕ ПЛОЧА,
БРЖЕ РЕАГУЈУ НА НОВИТЕТЕ, А
ПРУЖАЈУ И НИЗ КОРИСНИХ
ИНФОРМАЦИЈА, ПА ЈЕ ТАКО КВАЛИТЕТ
ЗВУКА ПОТИСНУТ НА ДРУГО МЕСТО

Квалитетан пријем тјунера је на ултра-
кратким таласима (УКТ) у распону од
87 до 104 MHz (мегахерца). Једино ови
таласи омогућавају квалитетан пријем
звуча, што подразумева мали шум, и
пренос готово свих фреквенција у распону чуј-
ности. Ограничења која стерео пријемник има
(репродукција високих тонова само до отприли-
ке 15.000 Hz) проузроковане су потребом за по-
моћним сигнаlima (пилот-сигнал 19.000 Hz и
помоћни талас носилац 38.000 Hz) и пошто они
задиру у чујно подручје утичу на ову ману тјуне-
ра.

Иако стерео пријем може да се „ухвати“ са-
мо на УКТ таласима, многи тјунери имају могућ-
ност пријема средњих таласа (AM или MW), а
неки чак и дугих таласа (LW). Како ови таласи

не пружају ни минимум квалитета за hi-fi репро-
дукцију, њихова улога се своди само на инфор-
мативну.

Бирање станица на стерео пријемнику има
велики значај на квалитет звука. Што је правил-
није подешена пријемна учестаност изабране
станице изобличења су мања а звук је чистији.
Постоје две врсте тјунера аналогни, код којих
се бирање станица обавља механички, и диги-
тални где електроника ради тај посао.

Аналогно бирање станица се обавља меха-
ничким системом са великим преносним одно-
сом, преносним кондензатором, и са великим
бројем окретаја и за најмању промену на бира-
чу станица. Зато се у ове системе уграђују инди-
каторски инструменти за контролу подешености
станице и јачине сигнала (тунинг метар и сигнал

ЗВЕЗДА ЈЕ РОЂЕНА: **PROXIMA** **ЛАВ** ИЗ **БУДУЋНОСТИ**

**ИМЕ МУ ЈЕ
НЕБЕСКО, ГИБАК
ЈЕ КАО МАЧКА,
ОПРЕМЉЕН КАО
ЛАБОРАТОРИЈА,
НЕЧУЈАН КАО
ПОВЕТАРАЦ,
СНАЖАН КАО ШЕСТ
СТОТИНА
ТРКАЧКИХ КОЊА**

Б о л и д као крв црвене каросерије са ознаком Пежоовог лава привлачио је на последњем Париском салону

аутомобила 1986. године, на коме се излажу најневероватнија чудеса светског аутомобилизма, незапамћену пажњу посетилаца. Јер, он као да је дошао право из будућности.

Носи симболично име ПРОКСИМА, према звезди Proxima centauri, најближој Сунчевом систему (4,27 светлосних година), најсветлијој у сазвежђу Кентаурис које блиста на небу јужне хемисфере.

И аутомобил ПРОКСИМА блешти новотијама досад невиђеним на једном аутомобилу.

Каросерија је од мешавине синтетичке смоле и карбонских влакана што значи да је истовремено и

лака и веома отпорна на механичке ударе. Предимензионирани точкови смештени су на самим крајевима четири угла да би возилу обезбедили највећу могућу стабилност.

Мотор од шест цилиндара развија снагу од шест стотина коњских снага и то, кажу, тркачких коња, а не теглећих. Свим деловима мотора управља компјутер.

Компјутер надгледа и, ако треба, исправља, на пример, количину мешавине гориво-ваздух која се убризгава у сваку од шест комора. Он будним оковом унапред мотри на рад мотора како при убрзавању тако и при успоравању. Захваљујући ње-

могуће да мотор „преси-са“.

Кућиштем мењача и квачила управља смешно мала ручица са електронским контактима која се налази на централној конзоли. Сва четири точка могу да буду погонска и возач ће, према околностима које ће му доставити компјутер, или према сопственој процени, изабрати само два или сва четири. Преносна осовина је веома лака јер је начињена од карбонских влакана.

И унутрашње гуме су строго контролисане. Ако притисак у некој од њих чак и мало почне да попушта, централни компјутер активира низ електрокомпресора који ће је надувати колико је потребно. Уколико ни компресори – што је мало вероватно – у томе не успеју, компјутер ће се побринути тако што ће узети у обзир да је гума мање или више испумпана и према њој ће одредити максималну брзину коју возач мора да поштује да би возио безбедно.

Возачка кабина, од луксузне црвене коже као и цела унутрашњост, личи на пилотску. Испред и поред возача су контролне табле са пет видео-камера у боји повезаних са два компјутера. Екрани непрекидно обавештавају

возача о раду мотора, брзини, притиску напајања, количини бензина у резервоару, температури уља и воде и свим осталим појединостима које се дешавају током вожње.

Грејање или хлађење, у зависности од спољне температуре, ради и када је мотор угашен захваљујући низу од шездесетак соларних ћелија смештених и видљивих на задњем делу каросерије.

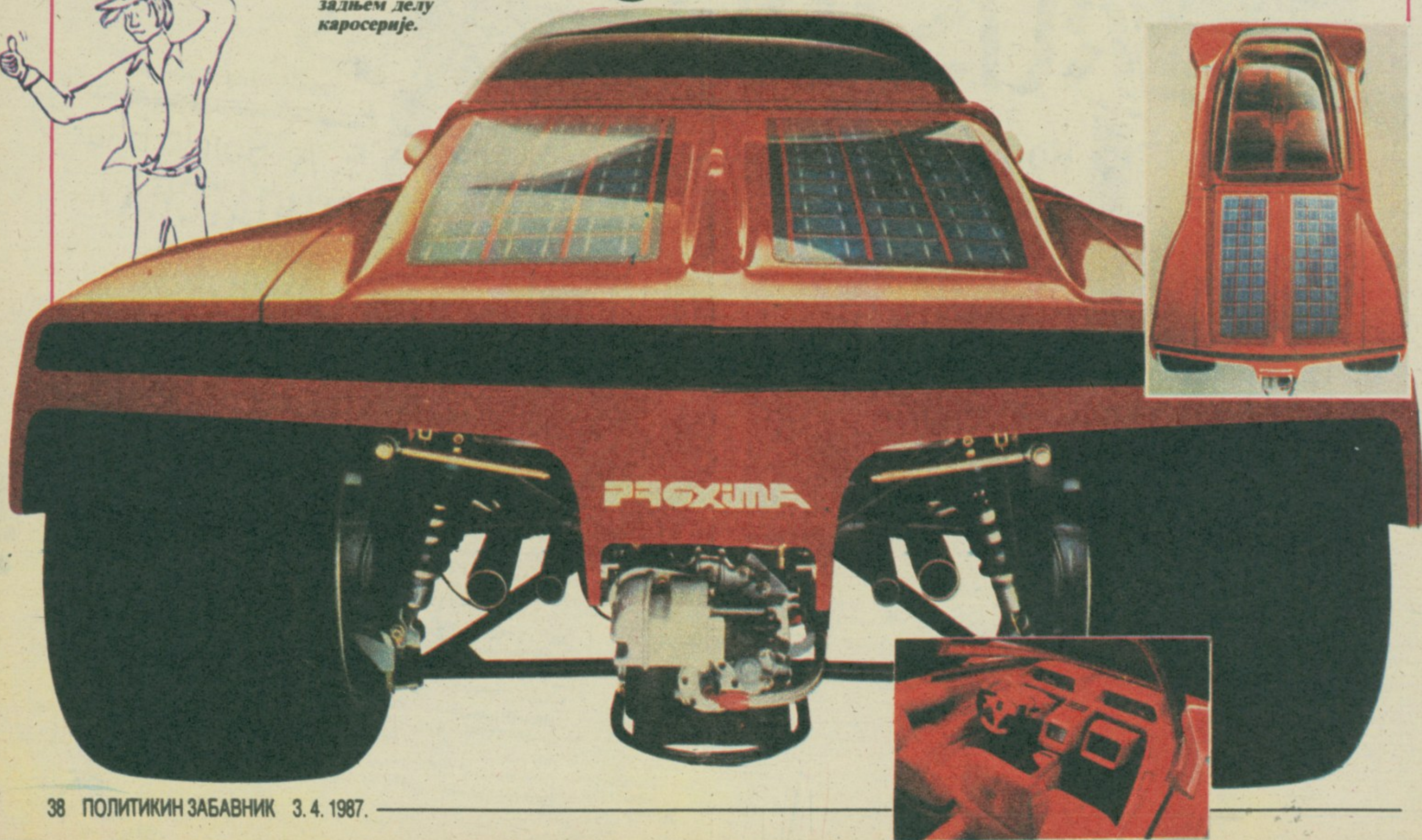
Компјутер одлучно познаје стазу којом се ПРОКСИМА креће и, када му се саопште место поласка и место где треба стићи, он не само што покаже најкраћи пут већ и непрекидно израчунава раздаљину која преостаје до циља. Компјутер, наравно, не говори већ се стаза пута појављује на екрану и довољно је да је возач прати.

Уместо класичних ретровизора ПРОКСИМА има видеокамере постављене са обе стране, а возач слику види испред себе, у правцу осовине пута. Постоји и трећа камера смештена назад, за сваки случај.

Стоп светла нису као код других аутомобила: она светле јаче уколико је кочење јаче и тако упозоравају возила која би покушала са претекну овај моћни прототип... Јер, на жалост, ПРОКСИМА је само прототип о коме можемо да сањамо вероватно до почетка 21. века.

Б. Дожић

„Проксима“ је црвена и споља и изнутра изузет плавичастих соларних ћелија које се виде на задњем делу каросерије.

ТИШИНА!
ОНИ СПАВАЈУ!

НОЋ

НА ЈЕДНОЈ НОЗИ

Потреба за сном у природи је и прилика да се покаже довитљивост. Уверите се и сами

Мишићи сисају прст – Већина младих спава заједно да би им било топлије. Припију се једно уз друго, па чак и легну једно преко другог. Онима са стране и није толико топло, па им једино остаје да сисају прст, као овај на слици.

Само да је топло – И морски лав углавном спава на води. За разлику од морске краве, он главу држи изнад површине и тако несметано дише. Ако је сунчан дан, извући ће и своју велику шапу из воде. Крвни судови, који се налазе одмах испод коже, загревају сунчеви зраци, па је и читаво тело животиње топло. На сувом, понекад и тако спавају, збију се један уз другог – само да им не буде хладно.

Лептир селица – У току зиме хиљаде лептирова званих монарх спавају заједно на једном једином дрвету. Али, сигурно нисте знали да, као птице селице, сваке јесени лете у топлије крајеве, што је веома ретка појава код инсеката. С пролећа се опет враћају али тада свако живи сам.

Падина уместо јастука – Готово све животиње воле да се разбашкаре на сунцу. Сунчеви зраци помажу им да сачувају толико неопходну енергију. Тако им је и потреба за храном мања. Овај ован са Стеновитих планина дрема на једној падини на летњем сунцу. Његови рогови тешки су преко десет килограма, па му узвишица служи као ослонац за рокове.

Помислите на неку своју Помиљену животињу. Вероватно је одмах видите како нешто ради: лав риче, магарац њаче, славуј пева, пас зева... Једно је сигурно: без обзира на коју животињу помислили, не видите је како спава. А њима је, као и човеку, потребан сан. У ствари, већина проведе више времена у спавању од нас. Само, животиње спавају чим им сан дође на очи.

Пустински пацов пре спава дан јер је тада сувише топло, а и опасно да иде у потрагу за храном. За њега живот почиње ноћу. И сове, као што знате, проведу дан спавајући, а већ са сумраком крећу у лов на оне животиње које се такође хране ноћу.

Многе животиње пре спавају зиму јер само тако могу да преживе. Хране готово да и нема, а и много је, брате, хладно. Веверице, на пример, већи део зиме спавају и буде се само накратко да би презалогајиле нешто од онога

што су претходне јесени сакупили. Сви знају да и медведи зими падају у дубок сан, али и такозване животиње хладне крви – змије, жабе, корњаче...

Постоји и једна птица која пада у прави зимски сан. Живи на западу Северне Америке а слична је нашој прилегуши или помракуши. Откривена је тек пре тридесетак година.

Сигурно сте се досад запитали како неке птице спавају на грани а не падну. Ситне птице певачице, на пример, у канџама, у скочном зглобу, имају посебан зубац. Оне пре него што утону у сан стегну гранчицу канџама, а кад се пробуде и пожеље да полете, морају да уложе велики напор да би ослободиле „прсте“.

И без обзира колико спавају и када, већина животиња заузима заиста смешне позе. Јесте ли видели мачку кад спава на леђима са шапама у ваздуху или пса који хвата муве у сну? Коњ опет спава сто-

јећи јер је за њега права мука да се дигне. И рода стоји док спава, али на једној нози.

Морска крава спава под водом, најчешће са осталом својом сабраћом. А како то да се не удави? Па, сваких десет минута излети на површину, као чеп на боци шампањца, дубоко удахне и враћа се на место које је одабрала за спавање док је још била будна. Можда нећете веровати, али овај џиновски сисар то ради у сну!

Морска видра ретко излази на обалу. Неће ту ни да спава. Отворено море јој је много безбедније. А да је водене струје не би одвукле на обалу, умота се у морску траву. Ова биљка је чврсто укоренења на дну са којег црпи храну и видри служи као сидро. Мама видра, док тако спава на леђима, држи своје младе испод браде, а за сваки случај, још пребаци предње шапе преко њих.

С. И.

Кад ће мрак – Велика сива сова углавном спава преко дана. Ова овде као да се досађује. Можда једва чека сумрак па да крене у лов. Сове ипак нису будне читаву ноћ. Напротив, после сваког доброг залагаја, воле мало да одремају. А пре него што сунце зађе, опет ће зелепршати крилима – колико да улове нешто за доручак. Уосталом, дуг је дан.

ПРИНЦ ЗНА ШТА РАДИ

Новинари, енглески и страни, увек су опседали принца Чарлса, британског престолонаследника (откако се оженио приматому је одузела супруга принцеза Дајана).

Једном, док се принц спуштао на скијама низ падину монденског Сент Морица, из шумарка је право на њега налетео и треснуо на снег лепа скијаша. И таман се принц сагнуо да је подигне, кад се из шумарка зачуло: „Још једном, Барбара, још једном!“ Скијаша се као од шале подигла и поново ударила у принца.

Као што и приличи једном енглеском центлмену, па још краљевске крви, Чарлс се опет сагнуо да јој помогне.

– Ваше Височанство, не мичите се, ово је намештаљка, снимају вас! – узвикнуо је један од принчевих телохранитеља.

– Баш ме брига – на то ће Његово Височанство – зар не видите да је дама права лепотица! ■

РАВНОПРАВНОСТ И АЛАСКА

Виљем Фокнер: „Живети било где у данашњем свету и не признавати равноправност због нечије расе или боје коже исто је као становати на Аласци и не признавати да на њој има снега“. ■

ПАС ЈЕ ДОБРОДОШАО, ПОШАЉИТЕ ВАШЕ ПОДАТКЕ

Брачни пар Мери и Џори Бирнис из Хјустона одлучили су да одмор проведу у једном калифорнијском хотелу. Послали су писмо у коме су, између осталог, питали да ли могу да поведу свог пса, авганистанског хрта. Убрзо им је стигао одговор од директора хотела: „У овом послу сам већ 25 година. До сада нисам имао прилике да неког пса избацим из хотела због недоличног понашања. Ниједан пас још није изазвао пожар у соби јер

је заспао с упаљеном цигаретом. Исто тако, још ми ниједан куцов није украо пешкире, пепељаре или постељину кад је на-

пуштао хотел. Укратко, ваш авганистански хрт је добродошао у наш хотел“. Даље следи додаток под „П.С.“ Мери и Џори Бирнис се моле да пошаљу додатне податке о себи? ■

РЕЦЕПТ ПРОТИВ ШТУЦАЊА

Ханс Исак из западно-немачког града Хановера непрекидно штуца још од прошлог новембра. Лекари су израчунали да је до фебруара ове године Ханс штуцнуо 14 милиона пута! Кад се прича о овом случају појавила у новинама, на Хансову адресу су почела да стижу писма с разноразним рецептима на тему – како се решити те непријатности. Једни му саветују да наискап попије пуну шољу сирћета, други сматрају да ће се штуцања сигурно ослободити ако седне у столицу за љуљање и испије пун бокал разблаженог амонијака. Има и „звучних“ рецепата. Ханс тре-

ба да замоли неког пријатеља да испали пун шаржер метака тик иза његових леђа.

Без обзира на дугосечни „штуцајући стаж“ Ханс Исак је далеко од рекорда којим би се уписао у „Гинисову књигу ре-

корда“. На првом месту у овој „нај-књизи“ записан је извесни Цек о'Лири који је, током осам година,

штуцнуо око 100 милиона пута. Ту је Чарлс Озборн који је, веровали или не, непрекидно штуцао 51 годину. ■

ЗА НЕСРЕЋУ, МИШ СИВИ НЕК' СЕ ОКРИВИ

Француска саобраћајна полиција утврдила је чињенично стање: на прилазном путу за Париз ухаћен је педесетдвогодишњи Жак Анри Летјен како своје возило марке „рено 18“ вози не држећи руке на волану (?). Возач је за несрећу окривио – миша.

Преносимо из записника изјаву возача: „Док сам возио дозвољеном брзином одједном је од-

некуд искочио миш и ускочио ми под капут. Толико сам се збунио, да сам испустио волан.“

Шта се даље догађало? „Рено 18“ је наставио „сам себе да вози“, скренуо је с правца на суседну траку. И – дошло је до судара у коме, срећом, нико није био озлеђен сем – миша. У оном комешању Жан Анри Летјен је пригњечено малог сивога глодара и усмртио га. Полицији, која је убрзо стигла, показао је кривца.

Судија је прихватио Летјенову изјаву и утврдио да Жак Анри није крив. ■

НА МАЛОМ ПРОСТОРУ – МНОГО „БИСЕРА“

И ви сте један од оних који се забавља читајући „мале огласе“? Онда, погледајте ових неколико „порука“ из стране штампе:

Продају се дечје рукавице; нове, с малом (!) грешком. Компјутер је лоше програмирао машину и с траке су изашле рукавице с три палца. Залиха од 50 хиљада пари. Заинтересовани да се јаве...

Рекламна порука „живните уз пепси!“ сувише је буквално схваћена на Тајвану. Кад се ова реченица превела с кинеског, има значење: „пепси омогућава да вам се врате ваши преци из гроба!“

Тражи се асистент бацача ножева. Досадашњи је,

због непредвиђене незгоде, на принудном одмору.

Запослен мушкарац из Њу Џерсија (предграђе Њујорка) тражи ради по-

знанства и евентуалног брака девојку која станује на Менхетну (пословни центар Њујорка) и има гаражу. ■

ДВОБОЈ ДО СМРТИ

Између 1906. и 1943. године Британац Џејбез Вулф покушао је двадесет и два пута да преплива Ламанш и ниједном није успео. Не губећи наду, он је из године у годину одлазио у Довер и бацао се у таласе према Француској. И сваког пута морали су, полумртвог од зиме и напора, да га извлаче из ледене воде пре него што се француска обала и даље назрети на хоризонту.

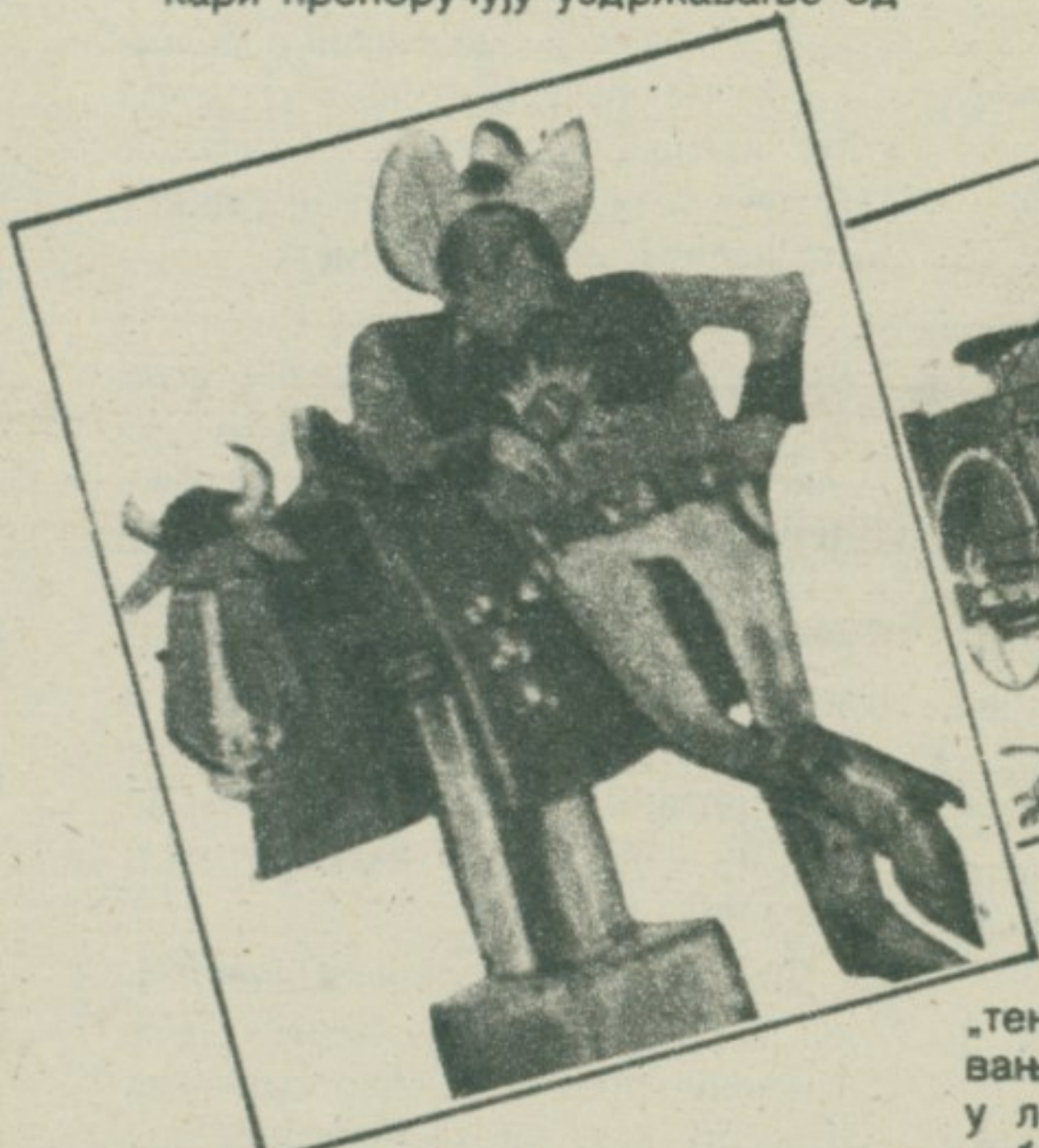
Није му ишло, па није. Ни брзо, ни полако, ни прсно, ни леђно, ни од енглеске обале до француске, ни од француске до енглеске. Једном га је, истини за вољу, само неколико стотина метара делило од Француске, али га је плима одбацила.

Вулф никада није признао да је Ламанш однео победу и отишао је у гроб тврдећи да би свакако успео да га отворени гатови пристаништа у Калу нису одбацили натраг. ■

ЗАБАВА ТРАЖИ ДАНАК

КАУБОЈСКИ ПАЛАЦ

„Каубоји суботње вечери“ које привлачи јахање дивљих механичких бикова (кафанска забава популарна у САД) све чешће остају са сломљеним палцем. Приликом скакања са „бика“, напиме палац им остане заглављен у рогу и не успева да издржи тежину и замах сопственог тела. Међу другим симптомима су озбиљне модрице и урин обојен мишићним или крвним ћелијама оштећеним због удара о седло или под кафане. Лекари препоручују уздржавање од

механичких бикова који су претерано „агресивни“.

НЕРВ БИЦИКЛИСТЕ

У једним медицинском извештају помињу се утрнулост „доњих делова“ и сексуалне сметње код бициклисте који је учествовао на дводневној трци на 300 километара. Лекари су установили да је тврдо, узано седиште тркачког бицикла вршило дуготрајан притисак и привремено умртвило нерве у препонама пацијента. Пуни осећај се постепено повратио, известио је лекар. Бициклист „од тада користи широко, тапацирано седиште — па се симптоми нису више јављали“.

ПСЕТОВОДИЧЕВ ЛАКАТ

Један лекар који игра тенис био је изненађен болом у епикондилу (коштаном израштају) свог левог лакта, и за то је имао добар разлог: он је, напиме, десноруки тенисер. Да је осећао бол у десном лакту, посреди би био такозвани

У МЕДИЦИНСКИМ ЧАСОПИСИМА СВЕ ЧЕШЋЕ СЕ ПОМИЊУ НЕОБИЧНА ОБОЉЕЊА И ПОРЕМЕЋАЈИ ИЗАЗВАНИ РАЗНИМ АПАРАТИМА ИЛИ НАВИКАМА МОДЕРНОГ ТЕХНОЛОШКОГ ДОБА. СВЕ БИ ТО МОГЛО ДА ДЕЛУЈЕ И СМЕШНО ДА ПОНЕКАД НИЈЕ РЕЧ О ОЗБИЉНИМ ОЗЛЕДАМА

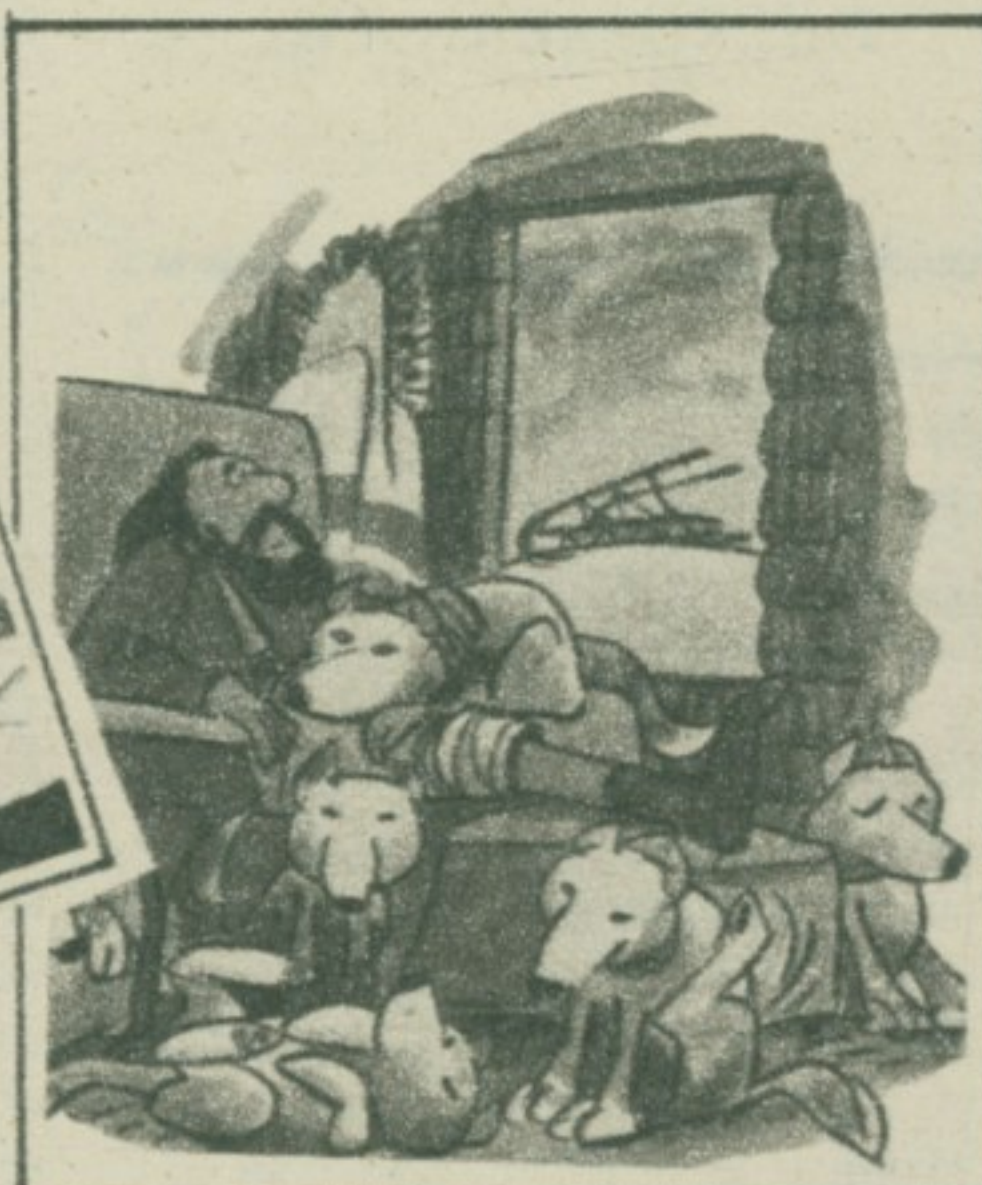
„тенисерски лакат“. После испитивања утврђено је да је узрок бола у левом лакту био лекаров пас лабрадор, који се цимао на каишу сваки пут када би спазио мачку или противпожарни хидрант. Лекар се „досетио“ како да се брзо излечи: обавезу шетања пса пренео је на супругу.

ЕСКИМСКО КОЛЕНО

Четири лекара из Коцебуе на Аљасци открила су запаљење лигамената колена код неких ескимских возача псеће запреге. Реч је, како се показало, о возачима који се стално опирају о снег да би својим псима олакшали терет. Други лекари извештавају о још једном арктичком обољењу: „пецарош-ком лакту“. Посреди је готово неизбежан исход вишечасовног дреждања крај рупе исечене у леду, са најлоном у руци на који је натакнут мамац.

„КОСМОНАПАДАЧКИ ЗГЛОБ“

Један студент медицине који се често забављао видео-игром „На-

падачи из космоса“ почео је да осећа болове у зглобу шаке. Знајући за своју преокупацију, приписао га је брзом, учесталом покретању руке неопходном за управљање командама за лансирање одбрамбених пројектила на ТВ екрану. О томе је упутно писмо „Новоенглеском медицинском часопису“, с напоменом да очекује читав талас извештаја о озледама због претеране употребе видео-игара.

ТРОВАЊЕ ДАЖДЕВЊАКОМ

Некадашње шегачење гутањем златне рибице добило је нову верзију која, међутим, има кобне последице. У два независна случаја у једном се доказивало „јунаштво“, а у другом је посреди била опклада: два младића су прогутала малог даждевњака. Један младић је умро, а други је једва спасен. Код даждевњака, о којима је реч (род Taricha), у кожи постоји снажан нервни отров. Отровна врста може да се идентификује по својој боји, али је за нестручњаке, кажу шаливиције, боље да се држе златне рибице.

КУПАЧЕВ СВРАБ

Неки људи добијају жесток свраб када треба да се окупају или истуширају. Раније се сматрало да су особе оболеле од ове слабо проучене болести неуротичне, што им није давало никакав избор осим да оду код психијатра. Недавно су истраживачи установили да купачев свраб представља истинску психолошку реакцију на воду. У неким случајевима

свраб може да се спречи узимањем противалергијских средстава. Ако десетогодишњи прљавко тврди да има ову болест не обраћајте пажњу.

КОЦКАСТИ ПАЛАЦ

Када је Рубикова коцка почела да осваја свет, многи коцкомани жалили су се на љут бол у палцу. Лекари су тврдили да је посреди костобоља. Међутим, касније је установљено да се бол јавља услед претераног обртања сегмента коцке, нарочито ако је реч о грубом и крутом моделу. Обољење, названо „кубитис“, јавља се због превеликог напрезања палца у настојању да савлада отпор коцке.

Читаоцима ће сигурно лакнути кад чују да је Ерне Рубик направио нову логичку играчку састављену од осам квадрата необично повезаних пецарошким најлоном. Названа Магија, ова играчка чува ваше здравље јер се покреће без муке.

Е. Јакуповић

**НАСТУПИО ЈЕ ДАН „Д”.
СТОТИНУ ПРСТИЈУ
ПОЛЕГЛО ЈЕ НА ДИРКЕ И
ДУГМАД, НАТКРИЛИЛО
ПОЛИРАНЕ ПОЛУГЕ: –
ПОЧИЊЕМО С
ОДБРОЈАВАЊЕМ...**

Бескрајно га је мрзело да устане из удобне фотеље и кућни огртач замени униформом. Писмо је било заповед, и више од тога – молба старог пријатеља Кота да дође што пре. Чак се ни с Берјонком није опростио. Биће тужна сутра, кад се пробуди. Очима замагљеним од суза помиловао је уснулу девојчицу, постајао над њом цела три минута, и фотељу са точкићима примакао постељи.

Изишао је мотајући по глави разлог хитности позива. Било му је јасно да је у питању Странац, само због чега је то тако неодложно?! Оно, истина је да је Кот сада велика зверка, главни војно-технички експерт у Женеви. А генерал је о Странцу знао само из новина: да је права напаст за космичке бродове око Земље, да његова непредвидива кретања узнемиравају свет...

Она, моја једина

– Нисмо се видели... – посадио је Кот генерала на удобан диван.

– Осам година.

– Да, од последњих игара, кад си тако изненадно отишао у пензију. А изгледаш као младић... Чујем да не напушташ ону твоју паланку тамо!?

– Не дозвољава ми унука. Кћи ми је с мужем већ трећу годину на Плутону.

– Знаш, знам. Спартанско васпитање старог војника.

– Не... неее. Девојчица је болесна од рођења. Она... не може да хода. Имала је три операције на кичми, и све без успеха. Врло је паметна, иначе... И сањалица... Нико ми поред ње није потребан.

ФАНТАСТИКА

– Тако значи. Стари војник. Специјалиста за експерименте...

– Пређи на ствар. Странац?

– Шта ти знаш о Странцу?

– Само оно што сви знају. Креће се Сунчевим системом, заштићен је од свих средстава за испитивање непознатих летелица, не реагује на сигнале. Судећи по хаотичности кретања, као да посада не постоји.

– Последњих дана стање је још озбиљније. Јуче су два Месечева транспортера једва успела да му побегну. Више не могу да ти кажем. Међународни савет ОУН и Специјална комисија предлажу да ти уђеш у састав Изванредног комитета, основаног са задатком да се нађе излаз из ћорсокака по питању односа према објекту кога називамо Странац, и да се размотре мере о заштити Земље.

– Имам ли времена за размишљање?

– До осам нула-нула.

– Где могу да преспавам?

– Идемо код мене. Попићемо кафу, попричати...

Сва овлашћења

Генерал није себи могао да објасни зашто је тако лако и брзо пристао да спокојан пензионерски живот замени за не баш пријатну одговорност, за војничке стеге. Пробудила се у њему жеља да наређује, потчињава, да стави у покрет хиљаде људи, ракете које ће протерати, уништити противника... Уосталом, за своје дугогодишње службовање ниједном није послао ракету на прави циљ. Само игре, игре.

Потписао је неопходне папире и рекао:

– Морам да видим Берјонку. Задржаћу се највише два минута.

– Хајде – Кот је погледао на екран и изишао.

Берјонка тек што се пробудила, није чак ни схватила да је деда гледа с екрана.

– Деда, сањала сам ово... Дошао је човечуљак... Оволики, малецан... И смешан, с разнобојним окицама. Рекао ми је да идемо да се играмо. Имао је лепу лоптицу. А затим... Ох, деда, где си ти то?

– Све ћеш ми то полако испричати... Брзо ћу доћи – генерал је пошао према излазу мрмљајући за себе: – Девојчице моја, не дам да те било ко узнемирава... Никакав Странац, нико...

Кот је причао о последњем важном догађају. Патролне ракете и бродови открили су јаку радијацију непознате природе и утврдили да њу шаље Странац, и то у правцу Земље. Савет је одлучио да Странца натера да напусти Сунчев систем.

– Шта значи – натерати? – питао је генерал.

– Термин није разјашњен. Извршење акције препуштено је Комитету који има сва овлашћења. У његовом саставу су дипломате, правници, научници... и војни стручњаци читавог света. Човечанство уме само о себи да брине!

Генерал је ћутао.

– Ти као члан Комитета можеш да утичеш на ток историје. Кандидујући те за Савет, руководство је имало у виду твоју репутацију човека који потпуно независно доноси своје одлуке, а и који уопште не зна да пуца.

– Тааако – подигао је генерал главу. – То сам хтео да чујем од тебе: пуцати.

Нека буде!

Генерал је из Центра за осматрање и везе зурио у безобличан сивкасто-смеђи објект препун некаквих израслина налик на антене. Његов леви крај је изненада заблештао одбијајући сунчеве зраке. Шта ли се крије иза тог непробојног оклопа? Старац је готово физички ослушкивао тишину тог непријатељског предмета.

На последњем заседању Комитета неки су говорили да оклевање може бити погубно. Странац још никада није био тако близу. Није искључено да је његова радијација већ потресла људе, посејала семе смрти или неких генетских аномалија. Једини аргументовани одговор на питање да ли је могуће извршити одлуку Савета о протеривању Странца а да се он не уништи – био је негативан. Странац мора бити уништен.

Другима је ближе памети био предлог да се избегне пренагљеност, да се не учини корак више. Ако уклонимо тренутну опасност, која прети са брода, говорили су, могуће је да се из свега тога изроди нешто више и опасније – одмазда и грижа савести.

И дошао је дан кад је о томе ваљало донети коначну одлуку. Гласање је поделило Комитет. Сви су, као по команди, погледали у генерала – његов глас је одлучивао. Генерал је ћутао и размишљао: „Бога ми, можда су у праву ти мирни људи. Странац нам још није нанео никакву штету, још није... Да не пренаглимо?” Његове руке стегле су наслон од фотеље и он је, одједном, ван своје свести, под длановима осетио облике полуга за ручно навођење ракета. „Напад! Нека буде!” – севнуло му је у мозгу.

– Нека буде! – рекао је наглас.

– Шта? – нагнуо се Кот.

– Ја сам – за. За уништење.

Одмах су кренули разговори о стратегији напада. Проверен је положај Странца, на екрану командне собе засјала су ракетна постројења. Истовремено је дат налог да се из-

гради моћни екран који ће за милијарду пута ослабити радиоактивно дејство на Земљину атмосферу.

Дан уочи операције генерал је с Котом проверио позицију. Све је било у стању пуне борбене готовости. Хладни, пратећи мирис бункера. Идеална линија командног пулта.

– Ех, Коте, – говорио је генерал увече – значи да нисам узалуд живео. У последње време често сам размишљао: четрдесет година обмана. Служиш машине којима није суђено

дирке и дугмад, полегло на сјајно полиране полуге.

– Починемо с одбројавањем!

20, 19, 18... Не бојте се, децо моја. Ово је као игра. Замишљени противник. Ви сте на маневрима...

10, 9, 8... Он ће га вратити у пређашњи хаос. Он, војник Земље.

3, 2, 1. Екран је опустео.

Генерал није остао да сачека детаљан извештај о акцији. „Нека то буде поклон за Берјонку“, промрмљао је замишљајући како ће она принети руке сјајном металу ордена – новог

сањала сам да Еник више неће доћи. Шта ти мислиш?

– Еник? Који Еник?

– Већ сам ти говорила, он је тако смешан, с разнобојним очима. Дошао је с неба. Играла сам с њим лопте.

– Лопте? – пребледао је генерал. – Јадна моја девојчице!

– Па да. Још сам му рекла да ја не могу да играм лопте, не могу да ходам. А он ми је рекао да су то трице, да ја могу све што хоћу. И ми смо играли и трчали... А што ти је такво ли-

ва извукли живу главу? На Лајми смо нахранили цео народ, научили их да рационално воде газдинства. И шта? На брод смо се вратили на мртво испребијани. Опет си ме преварио, па сам те и овде пустила доле. И, као што видиш, у одговор на твоје излечење парализичара, они су извукли некакво своје оруђе. Бесмислен је сваки покушај да им се помогне... Нека сами одрасту.

– То-оа! Еник! – раздерао се женски глас. – Где сте се то, неваљалци, динули?

да раде свој посао. На срећу, коначно...

– Мораш да спаваш. Сутра је велики дан.

– Да. Циљ, прави циљ. И у име свете ствари. Без тога смо ми војници – ништа. А сада је јасно: без нас не могу – ни људи, ни звери, ни цветови...

Еник? Који Еник?

Наступио је дан „Д“. Стигао час „Ч“. Стотине прстију наткрилило је

ордена, највишег ранга, који му је јутрос уручен...

Девојчица се пробудила и сањиво га посматрала.

– Вратио сам се, лепотице моја! – помиловао је генерал по замршеној коси. – Више не мораш да се бојиш!

– Кога? – поруменело је пегаво лице.

– Нико те више неће плашити, цвет мој. Зар се не радујеш што сам се вратио?

– Радујем се, деда, радујем. Само,

це? Лако је скочила с кревета, потрчала према старцу и загледала се у нови шарени округли метал на његовим грудима.

– Већ сам ти говорила, Еник, да твоја теорија о бризи за младе цивилизације не вреди ни пребијене паре. Четврта невоља. На Хани смо очистили хидросферу, уредили да вода буде извор снаге, дуговечности, а они... Сећаш ли се како смо отуд јед-

– Мама, овде смо, сасвим близу! – одговорила је Тоа.

– Ко вам је дозволио да узмете брод?

– Питали смо ујака Офа.

– Да сте за минут натраг, у бази!

Еник је прошаптао:

– Само да свратимо на Симанију, Тоа? Ионако нам је уз пут, а?

П. М.

■ ■ ■

ОДБИЈАМ

Истражујемо за вас:
порекло сујеверја -
детелина са четири листа,
раширене мердевине и број
13

НА БАКСУЗАН ДА РАДИМ ДАН!

Пре неколико година прецизни статистичари су израчунали да сујеверни Американци годишње потроше 150 милиона долара на „срећне“ предмете као, на пример детелину са четири листа. А кад 13. у месецу „падне“ још и у

петак, што се управо и догодило протеклог фебруара, САД изгубе најмање 300 милиона долара због пропалих послова. Тог баксузног (!) дана људи су масовно одбили да било шта раде, многи су остали код куће.

Једном приликом у Лондону је направљен експеримент у Оксфорд улици, једној од најпромет-

нијих у главном граду Велике Британије. Насред Оксфорд стрита постављене су раширене мердевине – седамдесет посто пролазника их је обишло.

Кад се поведе реч о сујеверју, углавном ће вам свако рећи да су то најобичније глупости, да не верује у такве бесмислице. Али, можда ће и несвесно, поверавајући вам неки свој план или жељу, куцнути у дрво. Или ће дискретно застати на улици и пропустити неког да прође пре њега јер је црна мачка претрчала пут.

Свима је јасно да нема логичног оправдања да неки предмет може да донесе срећу а други да произведе невоље. Па ипак, дубоко у народу уврежило се верова-

ње и постало део традиције да постоје симболи који сами по себи јасно означавају да ће нешто добро или лоше да крене.

Није нам намера да се упуштамо у оправдање људског празноверја. Само ћемо покушати да му, детективским језиком речено, уђемо у траг.

Човек лежи на трави и помно је

ТО СУ БАПСКЕ ПРИЧЕ

Онако висок, далековод који с тротоаром ствара замишљени троугао испречно се на путу. Ко жели да га обиђе, мора да сиђе на коловоз куда, наравно, јуре аутобуси, аутомобили. Стајали смо са стране и гледали како се понашају пролазници. Све се дешава у Београду, у једној споредној улици, близу Рузвелтове.

– Ја знам да то нема везе са здравом логиком – рекла нам је жена која је у наручју држала дете – али ја једноставно не могу да превазиђем то „нешто“ у себи и прођем испод бандере. Ко и када ми је рекао да то доноси несрећу, више се и не сећам. Углавном, одмалена ниједном нисам „изазивала судбину“. А зашто то доноси несрећу? Верујте, никад о томе нисам размишљала. То је тако и – крај.

– Како можеш да ме заустављаш због нечега тако глупог? – брецнуо се неки тинејџер са слушалицама на ушима. – Ја намерно пролазим испод, па видиш и сама. У чему је фрка?

Ово су два најкарактеристичнија одговора. Било је и других реакција, на пример, „Да л' сам сујеверан ил' нисам, то је моја ствар (други тинејџер, без вокмена), „То су бапске приче, ко у њих још верује?“ (средовечна жена с кучетом које је, додуше, у луку оптрчало спојене далеководе), „Сигурна сам да ће ми се догодити нешто страшно ако икада прођем испод, а шта – не пада ми на памет да испробам“ (ужурбана тридесетогодишњакиња која је једва процедила одговор). Само један двадесетогодишњак није знао „у чему је штос?“

Од педесетак пролазника половина се није обазирала на препреку која „доноси несрећу“ и без оклевања је прошла испод спојених далековода.

С бројем 13 ствари стоје знатно друкчије. Разговарали смо са старинама једног солитера који, наравно, живи на „баксузном“ спрату. Одговори су били типа – „Већ смо на то навикли, можда нам је било мало нелагодно кад смо се усељавали“.

Зауставили смо и неколико људи испред киоска на ком се уплаћује „лото“. Једни имају системе а број 13 избегавају не због несреће већ зато што им се не уклапа у „комбинацију која ће кад-тад сигурно добити“. Само нам је један „будући милијардер“ рекао да он обавезно на тикету заокружи 13.

– Зато никад и ниси добио више од „четворке“ – добацно му је друг с којим је стајао.

После часова сачекали смо испред школе неколико ђака. Окупили су се већином „седмаци“. Имали смо утисак да за њих детелина са четири листа има неко романтично обележје.

– Кад сам прошлог пролећа у пољу случајно нашла детелину са четири листа, била сам веома срећна – испричала нам је једна Сана. – Испресовала сам је и ставила у дневник.

– Мени је Илић из разреда поклатио детелину залепљену на картон и прекривену селотејпом – поверила нам је једна Ана живих, црних очију. – Ставио је у писмо и питао ме да „пођемо“. Ја све мислим да је то, у ствари, била обична детелина којој је он само додао четврти лист...

У НЕКОЛИКО НАСТАВАКА
ПОКУШАЋЕМО ДА
ОТКРИЈЕМО ИЗВОРЕ
ЉУДСКЕ ПРАЗНОВЕРИЦЕ.
ЗАШТО ЈЕ ЈЕДАН БРОЈ
СРЕЋАН, А ДРУГИ ДОНОСИ
НЕВОЉЕ? ОТКУД
ВЕРОВАЊЕ ДА НЕ ТРЕБА
ПРОЋИ ИСПОД РАШИРЕНИХ
МЕРДЕВИНА?

разгрће. Трага за нечим. Ово је чест приказ – људи воле да открију детелину са четири листа. Пошто је она реткост, већ и сама та чињеница значи, за оног ко је нађе, нешто изузетно. Али, њено симболично срећно предсказање више је везано за број четири.

Овај број готово још од праисторијског доба представља симбол потпуности, свеобухватности, целокупности. Постоје четири стране света, четири Месечеве фазе, четири елемента, четири људска темперамента, четири реке у рају, четири слова у имену првог човека Адама.

Ако је детелина са четири листа таква реткост, како то да се само

у Америци годишње прода четири милиона примерака ове „срећне“ травке? Одговор је једноставан. Пољопривредници су нашли посебну културу детелине која се „рађа“ само са четири листа.

У Британији се није стало само на детелину са четири, тражи се и она са пет листова. Ко је нађе „загарантован“ му је финансијски успех. Ако човек открије детелину са шест листова, постаће славан, са седам – то ће бити гаранција успеха на свим пољима и заштита од изненадне смрти.

Толико среће у једној травчици! Док је четири срећан, тринаест је изразито несрећан број. Триска-идекафобија, страх од тог броја, потиче, погрешно се верује, од чињенице да је на последњој вечери, по Библији, за столом седео Христ са 12 апостола. Траг, заправо, води у још даљу прошлост, тачније – извор ове празноверице везује се за норвешку митологију. Дванаест богова се окупило на гозби кад је славље прекинуо црвенкоси зли дух Локи који је дошао да би убио Болдура, добродога бога Сунца.

Римљани су такође презирали број 13. У доба лова на вештице сматрало се да се оне окупљају увек у групама од тринаест.

Неки људи одбијају да живе у кући са бројем 13 па градски оци морају да се сналазе. Између броја 12 и 14 постављају таблу са кућним бројем дванаест и по. У Италији и Француској не продају се лозови с редним бројем 13. У болницама на Западу најчешће нема собе с бројем 13, чак и хотели избегавају тај злокобни број. Кад је 1966. отворен у Лондону „Кавендиш“ хотел, тринаести спрат је једноставно прескочен.

Откуда онолики проценат људи који одбијају да прођу испод раширених мердевина? Ништа чудно, и код нас је чест приказ да људи у луку обилазе далеководе који су спојени на врху и представљају троугао.

Пролазници се нису уплашили да ће им случајно нешто с мердевина пасти на главу, они једноставно „знају“ да је то лош знак. Вероватно се никад и нису упитали откуда то веровање. Степенице се од давних времена сматрају симболом духовног узласка небесима. А раширене мердевине или спојени далеководи су знак живота. Ако се прође кроз њих, ремети се равнотежа и човек је у опасности. Међутим, уколико не постоји други избор него да човек ипак прође кроз овај симболични троугао, „спашће“ се од злих духова ако укрсти прсте или ни реч не проговори све док не види неку животињу.

Да ли вам је неко рекао да „не ваља“ разбити огледало, или треба пазити да вам црна мачка не пређе пут? Можда се намрштите кад проспете со? Или, за сваки случај, куцнете у дрво. О свему овоме у идућем броју.

В. Софреновић

Илустровао: Зоран Петковић – Петко

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

БРОЈ	МУ-ЗИ-КА-ЛЕС-ТИЦА	ЈЕДНА-СОВ-ЈЕТОКА-РЕТУ-БИКА	ИМЕ-ПЕЋИ-КА-ШАН-ТИКА	САМ-КАРОКА-ЧЕТ-КИ-ЦА	ПОКРА-ЈИНА-У-ФРАН-ЦУСКОЈ	ПРИ-ПАДНИ-ЦИ-ПАРИС-КОГ-ПОД-ЗЕМЉА	РОМАН-ЛОВА-ТОЛСТО-ЈА
ПРОИЗ-ВОДНА-СТАК-ЛА	С	К	А	К	Л	А	Р
МУЗА-ЕПС-КОП-ПЕС-НИШТ-ВА	К	А	Л	М	О	Т	А
ПИС-МЕНО-УВЕ-РЕ-НЕ	А	Т	Е	С	Т	А	Т
МЕСТО-БЛИЗУ-БАНА-ЛУКЕ	Л	А	К	Т	А	Ш	М
УМЕТ-НОСТ-НАТ.)	А	Р	С	Г	Р	М	М
ИЗМА-ЗИТИ-ИСПОД-ВОДЕ-НА-ПОВРША	М	С	А	Л	И	И	М
ИВАН-КРИ-ЛОВ	А	К	О	А	Ч	Т	Р
ДРУШ-ВЕНА-ИГРА-ФОТЕ	З	А	Л	О	Т	А	М
ДЕО-ПУТА-МН.)	Р	А	О	Н	М	М	М
ОКУПА-ТОР-ЗАВО-ЈЕ-ВАЧ	О	С	В	А	Ј	А	З
Н.С.	К	С	Р	А	Т	А	А
ГРАД-У-РУ-МУН-И	А	Р	А	Г	М	Т	Т
„ВОЛТ“	В	Л	О	М	А	А	А
ГРАД-И-ЛУ-КА-У-ИРАНУ	А	Б	А	Г	А	К	К
ВРСТА-ОСЦАРА-ГАЗИ-ЦЕЛИМ-ТАБА-НОМ	Т	А	Б	А	К	А	М
РЕКА-У-БУРМИ	М	Р	А	В	Г	Г	М
ШЕТА-ЛИЦА-НА-ЗИД-НОМ-САТУ	К	С	М	А	А	М	М
К	Л	А	Т	И	О	К	К
МЕСТО-У-СРЕД-И	О	Г	Е	З	И	Н	А
ВРСТА-СИТЕ-ТИЧКЕ-ТКАНИ-НЕ	Т	Е	Р	М	Л	Е	А

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Београд, истрага, Скригин, тоалета, Марго, ас, „Танец“, он, „Лир“ (крал), дикција, образац, брава, и, роса, ан, адитив, В, типик, алинеја, то, Иран, Ику, Ита, апетит, атол, Чи, колонат, травари.

ХИТ

УПОЗНАВАЊЕ

ТРИ ШЕШИРА И ОДВЕЗАНЕ ПЕРТЛЕ

**RUN
DMC**

ДОМ

Сва три члана групе рођена су у Холису, Квинс, предграђу Њујорка где углавном живи средња класа. Ран, чије је право име Џои Симонс (Joey Simmons) Ди-Ем-Си – Дариел Мек-Данијелс и њихов скречер и диск жокеј – трећи члан групе Џеј Мастер Џеј – правим именом Џои Мицел (Joey Mizell) – имају по двадесет и две године и још живе у крају у коме су рођени. Нимало се не обзиру на написано правилу да људи који дођу до новца треба да се престеле у „одговарајући“ крај као што се уосталом не обзиру ни на многе друге ствари. Кад звезде треба да глуме звезде, на пример. Кад је код куће, Ран вози своју жену, која је учитељица, на посао а после је сачекује и враћа кући.

Не може се рећи да су „Ран Ди-Ем-Си“ почили да се баве музиком јер нису били способни ни за шта друго. Сва тројица су завршили колеџе, а посебно успешан био је Ран. Просек оцена био му је преко девет, а током школовања посебно се занимао за гробарски посао.

Наравно, не у погледу копања. На студијама га је нарочито занимало како извучи што више пара од богатих људи који су спремни да чак и за сахрану потроше огромне суме новца само да би се истакли.

КАРИЈЕРА

Ранов старији брат Расел био је менаџер реп звезде Куртиса Блоуа (Kurtis Blow) и захваљујући томе Ран је добио прилику да између одлазака на колеџ и играња кошарке с друговима иде на турнеје са Блоуом као диск жокеј. Траке са снимцима пустио је једном Ди-Ем-Си-ју који је овим што је чуо био више него пријатно изненађен и тако је њихова сарадња почела. Џеј им се придружио нешто касније.

Сами врло радо истичу да су идеалан спој. Ран, на пример, често каже: „Нас тројица смо толико блиски да се просто зачудимо кад ви-

димо да нам се понекад догоди да мислимо различито”.

Менаџер им је, а ко би други био, Расел Симонс (Russell Simmons). Почео је да се стара о њиховим пословима чим су се окупили, а био је, 1983. године и продуцент њиховог првог сингла „Тако је”. Већ је њихов први албум, назван именом групе, постигао златан тираж у САД (преко пола милиона продатих примерака), али су тек са следећим „Краљ рока” („King Of Rock”) постали заиста озбиљна снага у америчкој музици. Тада је свет и чуо за њих.

Ипак, општепознати и признати постали су после сарадње са изразито хеви-метал оријентисаном групом „Аеросмит” („Aerosmith”). Песма „Иди овим путем” („Walk This Way”) је често емитована, и радо слушана, на многим

РЕКОРДИ

„Џенезис” („Genesis”), али прва њихова плоча са које су скинута три сингла која су ушла међу 20 најпродаванијих у Великој Британији.

Први сингл са албума била је мала плоча са насловном нумером са албума који је стигао до петнаестог места. Следеће издање била је песма „Превише дубоко” („In Too Deep”) која се зауставила на деветнаестом месту, а „Земља забуне” („Land Of

Confusion”) стигла је до четрнаестог.

Албум „Невидљиви додир” провео је пуне 32 недеље међу педесет најпродаванијих албума у Великој Британији и надмашио цифру од пола милиона продатих примерака. Може да се очекује да са „Невидљивог додира” ускоро буде скинут још један сингл, са песмом „Ноћас, ноћас, ноћас” („Tonight Tonight Tonight”), а неће бити никакво изненађење ако се и он пласира међу првих двадесет. Тако би „Џенезис” само поравили свој рекорд.

„Невидљиви додир” („Invisible Touch”) већ је шеснаести албум групе

**ЊИХОВ ПРОШЛОГОДИШЊИ
АЛБУМ „ПОБОЉШАВАЈУЋИ
ПАКАО“ ПРОДАТ ЈЕ САМО У САД У
ВИШЕ ОД ДВА МИЛИОНА
ПРИМЕРАКА. ТАКО СУ ПОСТАЛИ
НАЈВЕЋА РЕП ГРУПА СВИХ
ВРЕМЕНА. КАО ПРСТ ДЕБЕЛИ
ЛАНЦИ КОЈЕ НОСЕ ОКО ВРАТА
ЗАИСТА СУ ЗЛАТНИ. А ЗЛОБНИЦИ
КАЖУ ДА ЊИХ ТРОЈИЦА НЕ УМЕЈУ
САМИ ДА ВЕЖУ ПЕРТЛЕ.
УПОЗНАЈТЕ „РАНИ ДИ-ЕМ-СИ“
(„Run DMC“) изблиза**

програмима широм света. Захваљујући њој изузетно добро примљен је и њих трећи албум „Побољшавајући пакао“ („Raising Hell“) објављен прошле године. То је до сада најпродаванија плоча у овој врсти музике. Албум је следила и распродаја турнеја по Америци, искључиво по салама и стадионима са десет до тридесет хиљада места, што се доскора сматрало превеликим и непогодним просторима за реп музику.

СВЕСТ

Осим што су врло популарни, не воле претерано да дају интервјуе, али то нипошто не значи да су уображени и окренути само себи. „Ран Ди-Ем-Си“ учествовали су у акцији рок музичара за борбу против апартејда („Сан Сити“), појавили су се на „Лајв Ејду“ помогли рад једног центра који носи име Мартина Лутера Кинга, највећег борца за црначка и људска права у САД, а који је окренут решавању друштвених невоља без насиља. Ово последње можда изгледа неважно, али и није. Тако показују шта заправо мисле о насиљу које је из неких чудних разлога честа појава на њихо-

вим концертима. У Лонг Бичу, у Калифорнији, било је чак четрдесетак и двоје повређених, јер су се две локалне банде потукле ни мање ни више него на бини! Група је морала да тражи да се обезбеђење вишеструко повећа. Туча је било и на пројекцијама филма „Краш Грув“ („Crush Groove“) у ком се група појављује.

Нема правог објашњења за такво повремено дивљање обожаваца. Њих тројица нерадо износе мишљење о томе, свесни да им то није добра реклама. Мисле да њихови наступи само помажу да се насиље запази, али да га не изазивају. „Тешко је потпуно схватити зашто се то догађа баш на нашим концертима“, каже Ран, „у текстовима наших песама су саме поучне ствари – идите у школу, не дрогирајте се и слично. Морамо тако јер смо ми у ствари једини који можемо да причамо са америчком децом, тешко да икоме верују више од својих љубимаца. Пре ће послушати нас него родитеље и учитеље“.

СТИЛ

Врло битна ставка кад причамо о јунацима ове приче. Све је код њих стил, од брзог и посебно закукуљеног језика преко обавезних црних шешира, огромних златних ланаца, црне кожне или спортске одеће, па до најобавезнијег детаља – „Аидас“ патика којих имају толико да, кажу упућени, не постоје никакве шансе да их исцпепају до краја живота. И као што је то чешћи случај, тврде да се не ради о реклами, него да се они у тој обући добро осећају. А коме треба боља реклама? Од тих патика и потиче прича да њих тројица не умеју да везују пертле. Ради се заправо о штосу који су пре њих у моду увели многи репери, али га они најдоследније спроводе: нико никада није видео ниједног од њих са везаним пертлама.

ТРАЖИЛИ
СТЕ
ПЕСМУ

СВИРАО
ЈЕ
ДЕЈВИД
БОУВИ

Сијао је жути месец
и звезде су сјале
стајали смо доле
и хватали зјале.

У рекама живе рибе
на дрвећу птице,
ми смо били бескућници
доживотне луталице.

То је било неко лепше
и срећније време,
љубили смо се у парку
дрхтећи од треме.

Свирао је Дејвид Боуви
и Пауци с Марса,
тад смо били као нови
а сада смо фарса.

Постала си племенита
принцеза на зрну грашка,
у ствари си размажена
и досадна као вашка.

Ја сам данас разочаран
скоро свим и свачим
и због тога морам
с неким да се качим.

То је било неко лепше
и срећније време,
љубили смо се у парку
дрхтећи од треме.

Свирао је Дејвид Боуви
и Пауци с Марса
тад смо били као нови
а сада смо фарса.

Свирао је Цими
Хендрикс
камење и бубе,
тад смо били виолине
а сада смо трубе.

Главни даса тад је био
чупави Јан Гилан,
против рата бунили се
Донован и Дилан.

Текст: Бора Ђорђевић и
Никола Чутурило;
изводи „Рибља чорба“

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ЛЕПЕ И УСПЕШНЕ

Албум „Различно светло“ („Different Light“) ушао је међу десет најуспешнијих у Великој Британији после пуних тридесет недеља проведених на листи. Исто се догодило са овом плочом и у САД, после педесет недеља на листи.

Са овог албума до сада су скинута чак четири хит сингла у Великој Британији, а продат је у tiraжу већем од триста хиљада примерака пре него што је ушао међу десет најпродаванијих (што се у историји топ листа догодило са само неколико ЛП плоча). То је, уједно, најпродаванији албум свих времена у Великој Британији за женску групу из САД. Занимљиво, на другом месту те незваничне листе је (замислите!) први албум групе „Бенглс“.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Зашто све моје песме говоре о ономе што ми се дешава? Зашто у њима нема актуелних друштвених проблема, критике неких негативности? Зато што сам ја музичар, а не политичар или човек из бироа за социјално старање.“

Џон Бон Џови (John Bon-Jovi)

Опет ти Јапанци

Познато је да филателисти више цене поштанску марку ако је штампана у малом тиражу. Али, мене занима која је марка објављена у највећој серији.

ЈАНКО ХОРВАТ
Вошњакова 15
62250 Птуј

За поштанске управе многих земаља тираж пригодних марака од 33,5 милиона примерака је недостижан појам. Међутим, тај рекорд је достигнут у Јапану пре дванаест година када су објављене две марке поводом светске изложбе „Tsukuba – Expo 1985“ у истоименом универзитетском граду. Од

овог огромног тиража, чак 3,5 милиона марака штампано је у луксузној опреми. На маркама су представљени одабрани изложбени објекти.

Кид – само за најбоље

Недавно сам гледао филм „Карате Кид“. Сећам се још неких филмова, њихових јунака, или личности из романа и стрипова који су такође, као други део имена, имали ово „кид“. Шта у ствари значи ова реч?

АМЕЛА РАДОЈКОВИЋ
34300 Аранђеловац

Бели Кид, Циско Кид, Оклахома Кид, Санденс Кид... Дивљим западом, кроз романа, легенде или преко филмског платна до данас је пројашало мноштво разнораз-

них каубоја, револвераша и пустилова који су упамћени и по њиховом другом, тако честом имену Кид.

Вишезначно Кид доста је тешко превести у духу нашег језика. То значи и „клинац“, односно „клиња“, дете или брат („брале“), али и шаловитија, спадало, младић, „јуноша“. Иако је овај назив, нешто између имена и надимка, некада био чест и у стварности и у литератури, није свако могао да уз своје право име, презиме или крај одакле потиче и поштовано Кид. Јер, Кид је било „резервисано“ само за најбоље.

ЗАБАВНИК – ДЕО ДОМОВИНЕ

Супруг и ја смо почели да читамо Политикин забавник чим смо научили слова. Наравно, читамо га и данас, а његови верни читаоци су и наше две кћерке које га и овде набављају сваке недеље. Драг нам је и кад смо на одмору у домовини. Међутим, ако не стигнемо да сваки број прочитамо кад смо у Југославији, донесемо га овде и читамо страницу по страницу. Тако нам се чини да смо у Швајцарску понели и драгоцен делић наше земље, нашег језика и људи.

Истина, у нашој породици читају се и друге новине – југословенске, швајцарске, немачке – али овде нисмо нашли лист сличан нашем Забавнику. Неки, додуше, подсећају на њега, али то није – то! (Мислимо да ово није само хвалење вашег и нашег листа, већ наше искуство и истина.)

Волели бисмо, ако је могуће, да добијемо први примерак „Политикиног забавника“, што ће нас заиста обрадовати. Њему, његовим новинарима и свима који се труде да буде што занимљивији и лепши честитамо Забавников четрдесет осми рођендан, уз напомену да ћемо и даље остати његови верни читаоци, чак кад и ако будемо имали 107 година!

Све вас пријатељски поздрављају

НАТАША И СРЕТЕН ФИЛИПОВИЋ
Ackerstrasse 2
5415 Nussbaumen bei Baden
SCHWEIZ

Полицајци из дворишта

Шта значи Скотланд јард и одакле потиче овај назив?

ЗВОНКО МАРКОВИЋ
23253 Конак

Од 1829 до 1890. управа лондонске полиције налазила се у згради Скотланд јард, која је назив добила по истоименом месту на којем је саграђена. „Скотланд јард“ значи „шкотско двориште“ и пре ове зграде на истом месту био је дворац шкотских краљева. Године

1890. подигнута је за лондонску полицију нова зграда, али је остао стари назив – Скотланд јард. Ово је и данас незванично име за енглеску полицију.

Хоћу да ме растргну лавови!

Да ли лавови увек нападају човека кад се нађе у њиховој близини?

СВЕТЛАНА РАДИВОЈЕВИЋ
36307 Делимеђе

Као и код осталих звери, лавовска ћуд је загонетна и непредвидива. Припитомљени или дресирани „цар животиња“ може годинама да живи уз човека, чак и да

слуша његове наредбе, али понекад из њега ипак проговори наизглед пригушени „зов дивљине“ и лав изненада једноставно раскомада свог „господара“.

Сматра се да су лавови по природи лење животиње, нарочито кад им је стомак пун. У тим дугим часовима док се излежавају и куњају, људи могу да им се приближе и да их снимају, како се то обично ради на фото-сафаријима. Међутим, њихов „царски“ сан је неприкосновен и сигурно да није случајно поникла она честа изрека „Не дирај лава док спава“.

Живот ових звери у затвореном простору, као што је зоолошки врт, мења и њихову нарав и понашање. Доказ за то је и догађај који се недавно десно у зоолошком врту у Коломбу, Шри Ланка.

Једна жена, желећи да изврши самоубиство (и то на заиста оригиналан начин!) прескочила је седам метара високу ограду и скочила у кавез са шест лавова. Звери су лењо пришле очајници, мирно је оњушиле, а затим се поново извалиле да варе обилан оброк који су малочас добиле. Сматра се да је та ситост „успавала“ зверски нагон за убијањем. Несрећна жене је ипак смештена у болницу због повреда од пада с врха ограде кавеза.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Гордана Микетек, Павлековићева 6, 41000 Загреб – има 13 година, воли спорт, музику, књиге и дописивање, сакупља постере, навија за „Цибону“.

Момчило Гаврић, 29. новембра 9, 11000 Београд – има 11 година, воли спорт, рок музику, сакупља марке, тренира карате – има зелени појас.

Петра Косорић, Перичева 7, 21113 Љубљана – има 9 година, сакупља салвете, налепнице и разне друге ситнице; језик дописивања: словеначки, српско-хрватски, пољски и енглески.

Маја Стрел, Пот на Ровт 15, 64226 Жири – има 14 година, жели да се дописује са вршњацима из целе Југославије.

Тајне борења I део

ВИН ЧУН, ЈЕЕТ КУНЕ ДО... И КОРАК ДАЉЕ
Књига за напредне вежбаче КУНГ ФУА, ФУЛЛ КОНТАКТА И КАРАТЕА. Борба на далекој и средњој дистанци. Први пут код нас примена елемента ТРЕЋЕ ВИНГ ЧУН ФОРМЕ. 60 техника илустрованих на више од 360 фотографија. Употреба заштитне опреме, цака, фокусера, ваздушног штита и крушке. ТАКТИКА СЛОБОДНЕ БОРБЕ. Усвојите корисно додајте своје лично. ТАЈНЕ БОРЕЊА I део, Цена 2000 дин.

Тајне борења II део

ИЗВОЂЕЊЕ ИЗ РАВНОТЕЖЕ, ЧИШЋЕЊЕ И БАЦАЊЕ
ЗАШТО, КАДА И КАКО извести противника из равнотеже. Како одржати и искористити његову психофизичку неравнотежу. 60 детаљно објашњених техника илустрованих са више од 400 фотографија. Технике ДОЗВОЉЕНЕ И НЕДОЗВОЉЕНЕ у спортској борби. Победите једноставно, брзо и ефикасно. ТАЈНЕ БОРЕЊА II део, Цена 3000 дин. Још данас наручите књиге на адресу:

Ненад Рочићмановић
Јована Бјелића 29
11040 Београд

наслов књиге	цена	ком	укупно
ТАЈНЕ БОРЕЊА I део	2.000		
ТАЈНЕ БОРЕЊА II део	3.000		
Поштарина (300 дин. по књизи)			
УКУПНУ СУМУ			
платићу приликом преузимања књига			
(име и презиме)			
(улица и број, струг, стан)			
(поштенски број и место)			

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Иван Стојановић

В. д. руководиоца ООУР-а и в. д. главног и одговорног уредника „Политикин забавник“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Микић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић, Зора Меденица.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 200 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 2.208 динара, полугодишња 4.416 динара, годишња 8.832,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 4.416 динара, полугодишња 8.832 динара, годишња 17.664 динара

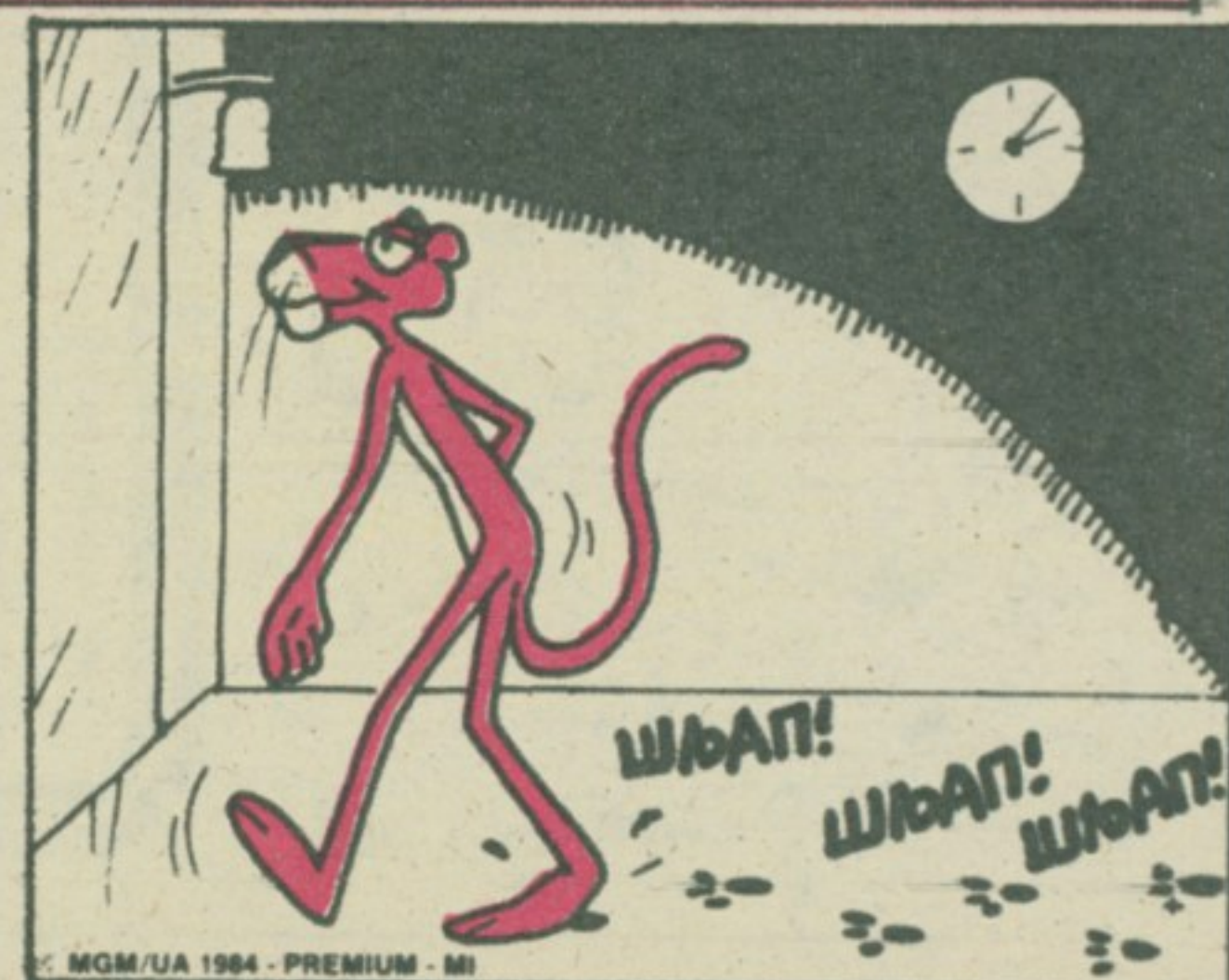
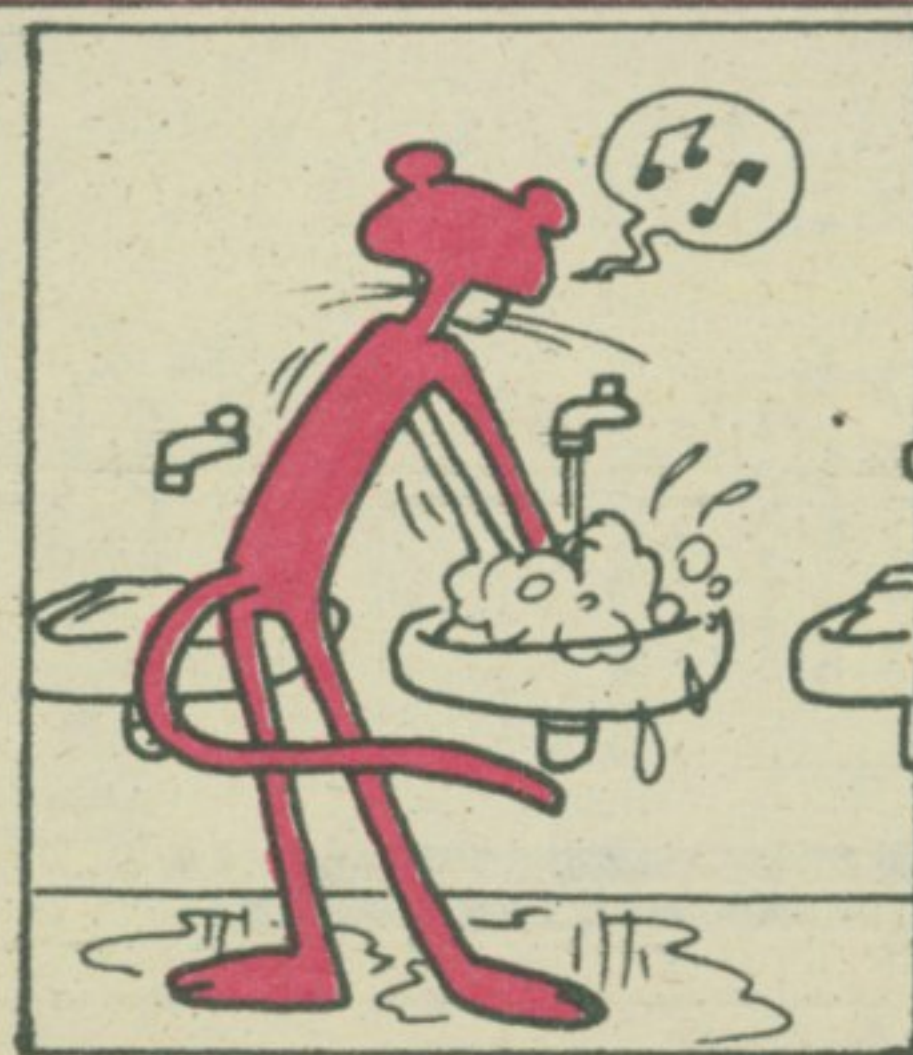
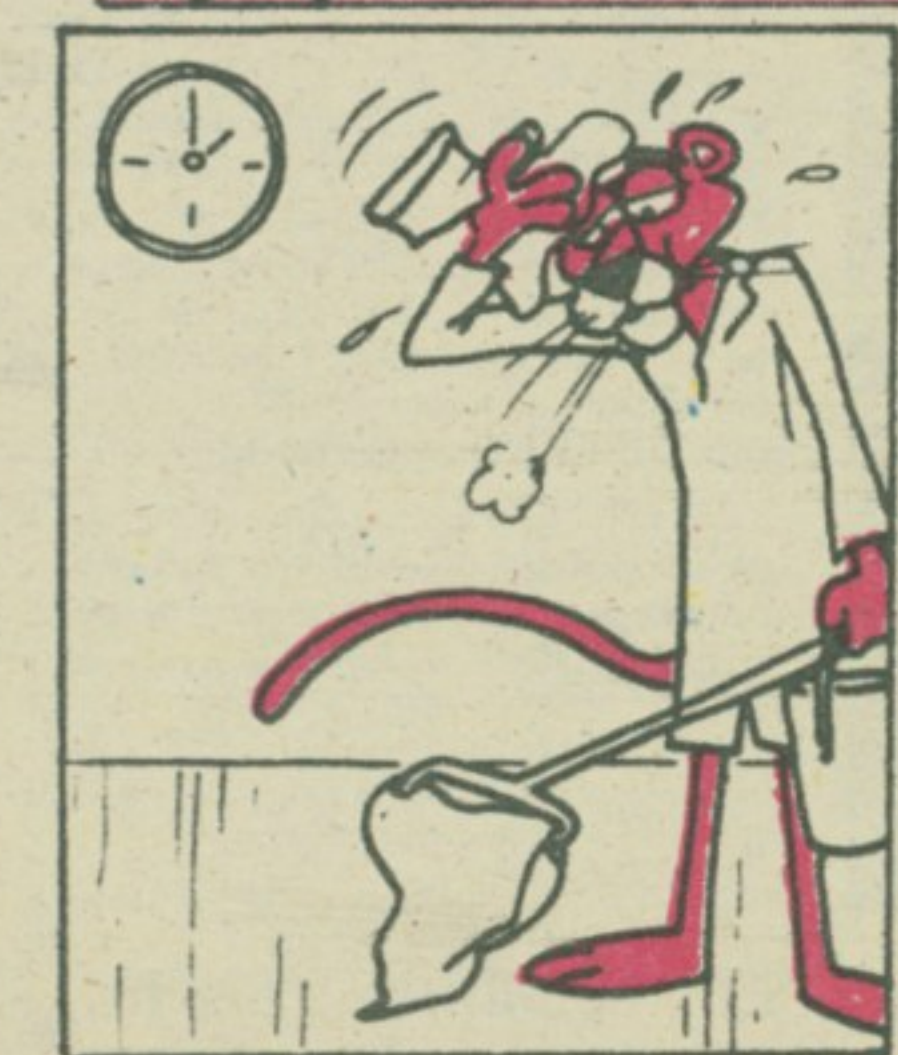
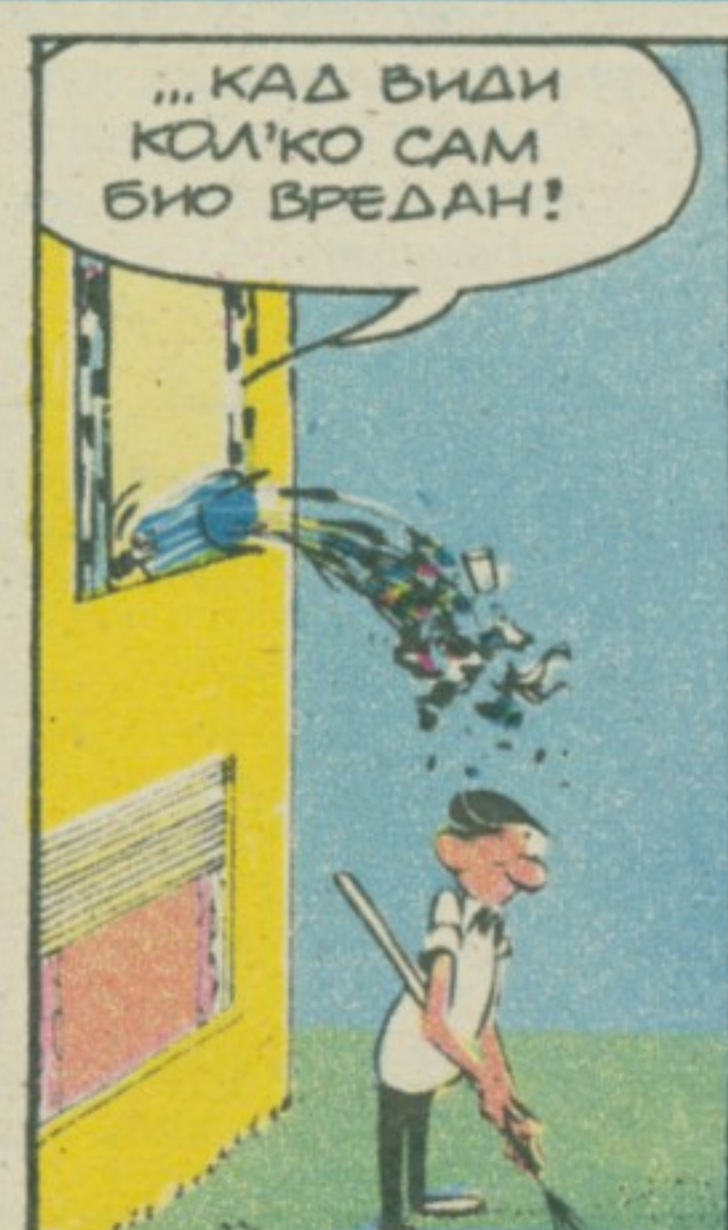
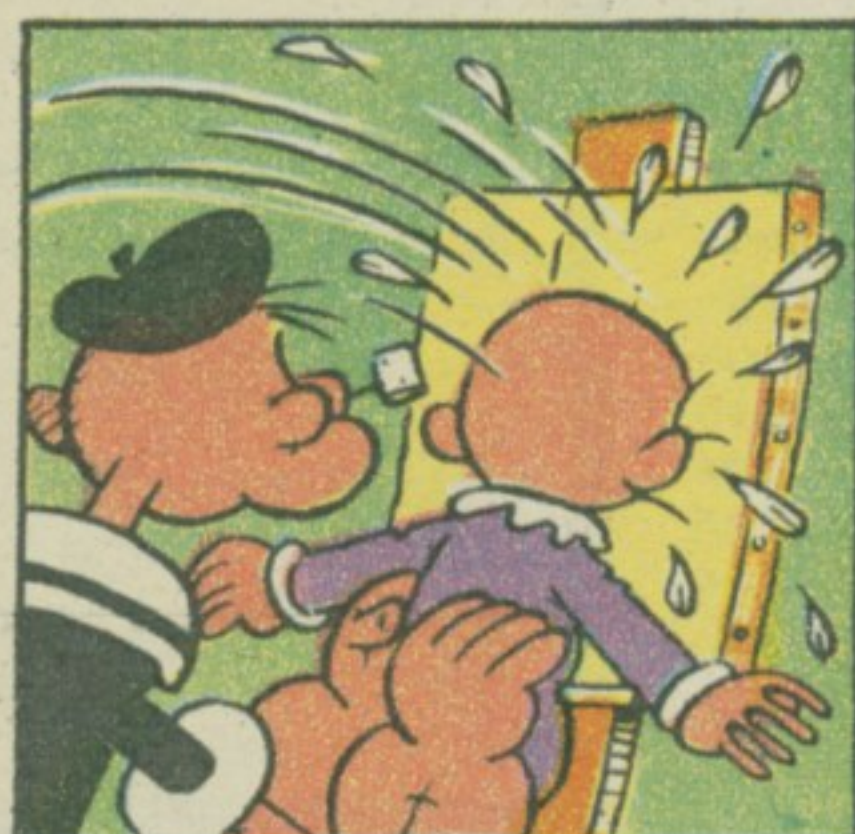
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

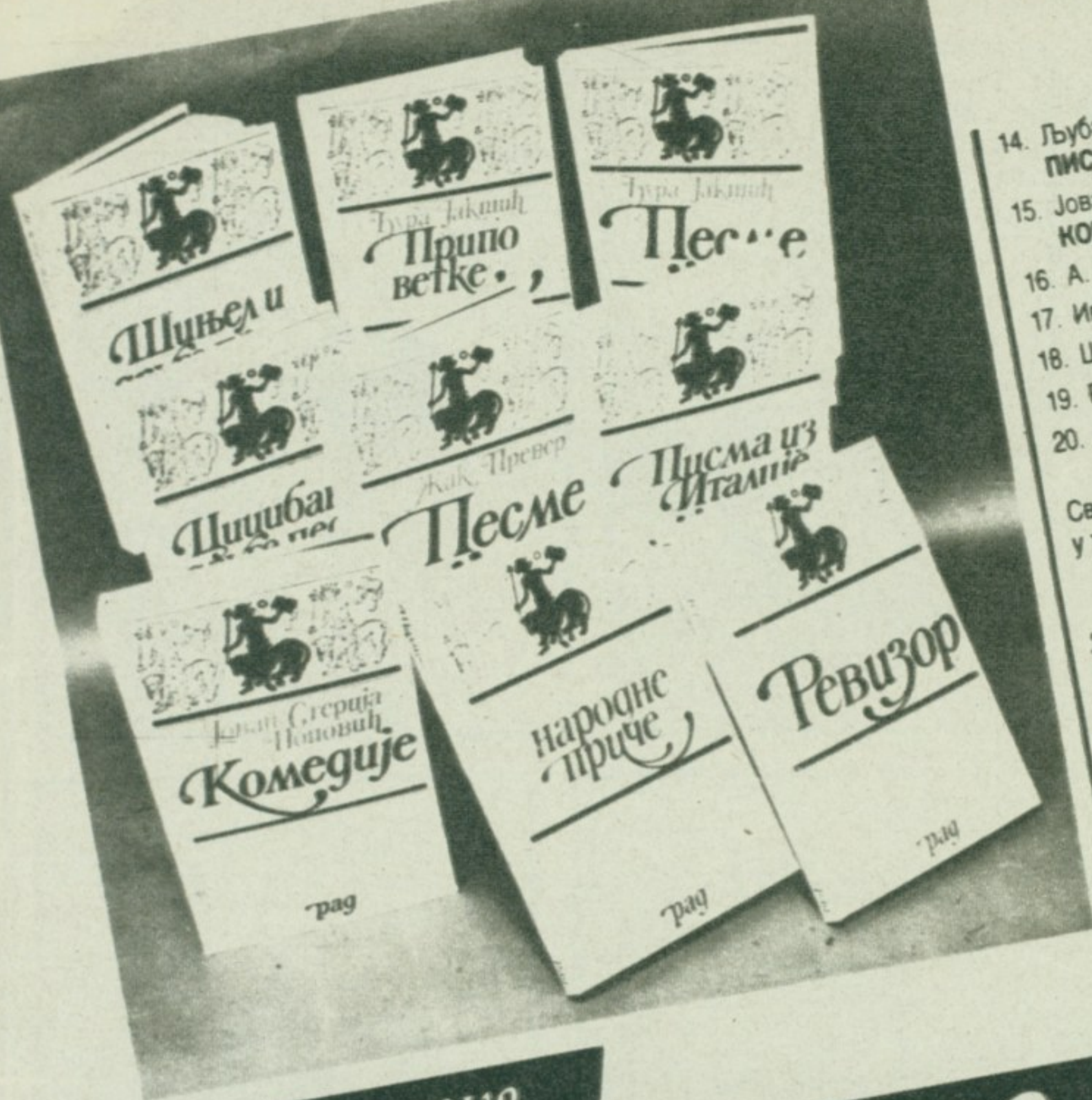
ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	\$ 36.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.-
ШВЕДСКА	Шкр. 229.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 216.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.-

Уплате из иностранства слати на дебитни рачун НО „Политике“ код „ИН-ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководилац ООУР-а „Дубока штампа“.

14. Љуба Ненадовић:
ПИСМА ИЗ ИТАЛИЈЕ 1.800
15. Јован Стерија Поповић:
КОМЕДИЈЕ 1.800
16. А. Г. Матош: ИЗАБРАНА ДЕЛА 2.100
17. Иво Андрић: ПРИПОВЕТКЕ 2.100
18. Шекспир: ХАМЛЕТ 2.100
19. Радоје Домановић: САТИРЕ 2.100
20. Пера Тодоровић:
ИЗАБРАНИ СПИСИ (у 2 књиге) 4.200
Све књиге су штампане ћирилицом
у тврдом повезу.

Остала издања из ове библиотеке:

21. ... НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ 150
22. ... ЦИГАНСКЕ ПРИЧЕ 300
23. ... ПОЕЗИЈА НОБ-а 390
24. ... ЛИРСKE НАРОДНЕ ПЕСМЕ 800
25. ... ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ 1.500
26. ... СРПСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ 1.200
27. Александар Вучо:
ПЕТ ПЕТЛИЦА 130
28. Владан Недић:
ВУКОВИ ПЕВАЧИ 240
29. Џонатан Свифт:
ГУЛИВЕРОВА ПУТОВАЊА 170
30. С. М. Љубиша: ПРИПОВИЈЕСТИ 300

31. Миодраг Поповић:
ЦЕТИЊСКИ БОНИК 300
32. Богдан Поповић:
ОПЛЕДИ О КЊИЖЕВНОСТИ 270
33. Вељко Петровић:
ПЕСМЕ И ПРИПОВЕТКЕ 200
34. Светозар Марковић:
ПЕВАЊЕ И МИШЉЕЊЕ 220
35. Иван Цанкар: НА КЛАНЦУ 240
36. Иван Цанкар:
СПУТА ЈЕРНЕЈ И ЊЕГОВО
ПРАВО, КРАЉ БЕТАЈНОВЕ 700
37. Јанко Веселиновић:
ХАЈДУК СТАНКО 1.200
38. Симо Матавуљ:
БАКОЊА ФРА БРНЕ 600
39. Васо Милинчевић:
СРПСКА ДРАМА ДО НУШИЋА 1.100
40. Кочо Рацин:
БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА 450
41. Стеван Сремац:
ИВКОВА СЛАВА
- ЗОНА ЗАМФИРОВА 1.200
Све књиге су штампане ћирилицом
у брошираном повезу.

библиотека

ДОМ И ШКОЛА

ПРВО КОЛО ДОМАЋЕ И СВЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ -

20 књига домаће и школске
лектире у новој опреми
и тврдом повезу

1. Жак Превер: ПЕСМЕ 1.800
2. Лорка: ПЕСМЕ 1.800
3. Артур Рембо: ПОЕЗИЈА 2.100
4. Отон Јупанчић:
ЦИЦИБАИ И ДРУГЕ ПЕСМЕ 1.500
5. Ђура Јакшић: ПЕСМЕ 1.800
6. Ђура Јакшић: ПРИПОВЕТКЕ 1.800

7. Н. В. Гогољ: РЕВИЗОР 1.500
8. Н. В. Гогољ:
ШИНЕЛ И ДРУГЕ
ПРИПОВЕТКЕ 1.800
9. Светолик Ранковић:
ГОРСКИ ЦАР 1.800
10. Исидора Секулић:
ПУТОПИСИ, ПРИПОВЕТКЕ,
ЕСЕЈИ 2.100
11. Јован Скерлић:
КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ 1.800
12. ... ШАЉИВЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ 1.800
13. ... СТАРА СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ 2.100

РАД - ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 Београд, Моше Пијаде 12. Тел. 404-765 и 422-517
НАРУЧЕНИЦА - ПЗ/З4

Овим неопозиво, наручујем (упишите бројеве књига које наручујете)

ЗА ГОТОВО - Вредност наручених књига уплатићу поужећем (приликом преузимања од поште), С ПОПУСТОМ од 20% (поруџбине испод 3.000.- динара не испоручујемо), или

НА ОТПЛАТУ - Вредност наручених књига уз годишњу камату од 34% отплатићу у редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ће прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплативати највише у 10 месеч. рата, а најмања рата је 2.000 дин. Купци на отплату оверевају наруџбеницу у организацији где раде, а пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Петч општински суд у Београду.

(Презиме и име)

(Име оца)

(Место и година рођења)

(Занимање)

(Број личне карте и место издавања)

(Број поште, место и адреса стана)

(Радна организација и место где је купац запослен)

(Датум)

М.П.

(Овера о запослењу
и потпис овл. лица)

(Потпис купца)

библиотека

ЗМАЈ

76. Александар Дима:
ВИТЕЗ ОД АРМАНТАЛА 700
77. Џ. Ф. Купер: КОЖНА ЧАРАПА 600
78. Шарл де Костер:
ТИЛ УЛЕНСПИГЕЛ 700
79. Емилио Салгари: ЦРНИ ГУСАР 700
80. Жил Верн:
ПУСТОЛОВИНЕ КАПЕТАНА
ХАТЕРЕ 800
81. Жил Верн: МИХАИЛ СТРОГОВ 1.200
82. Капетан Фредерик Меријет:
ПОМОРСКИ КАДЕТ ЦЕК ИЗИ 1.400
83. Тоне Селишкар:
ВЕЛИКА ГАЛА ПРЕСТАВА 1.500
84. Ђолић: ОРПОВИ РАНО ПЕТЕ 1.800
85. Џ. Р. Р. Толкин:
ФАРМЕР ГИЛ ОД БУТА 1.400
86. Жил Верн:
ДВЕ ГОДИНЕ РАСПУСТА 2.000
87. Хенрик Сјенкијевич:
КРОЗ ПУСТИЊУ И ПРАШУМУ 2.000

библиотека

РЕЧ И МИСАО

42. Бранислав Нушић:
ПОЛИТИЧКИ ЖИВОТ И
СМРТ 80
43. Вилијам Саројан:
ЗОВЕМ СЕ АРАМ 150
44. Омар Хајјам: РУБАЈЈЕ 150
45. Бернар Маламуд:
ЦРНО ЈЕ МОЈА
ОМИЉЕНА БОЈА 150
46. А. Вознесенски: ЗОВ ЈЕЗЕРА 150
47. Бранко Миљковић:
ДОК БУДЕШ ПЕВАО 200
48. Фридрих Ниче: ОСВИТ 200
49. Оскар Давичо:
ШТО ВОЛИМ РОСУ 200
50. Џејмс Џојс:
ПОРТРЕТ УМЕТНИКА
У МЛАДОСТИ 400
51. Исак Бабељ:
ЦРВЕНА КОЊИЦА 200
52. Борислав Пекић:
УСПЕЊЕ И СУНОВРАТ
ИКАРА ГУБЕЛКИЈАНА 200
53. Едгар Алан По:
АРАБЕСКЕ И ГРОТЕСКЕ 200
54. Маркс - Енгелс:
О УМЈЕТНОСТИ 240
55. Ф. М. Достојевски:
ОДАБРАНА ПИСМА 240
56. Иво Андрић:
СВЕСКЕ-ЗНАКОВИ ПОРЕД
ПУТА 300
57. ... ИЗ ПЕРСИЈСКЕ ПОЕЗИЈЕ 300
58. Р. Л. Стивенсон:
Др ЦЕКИП И Г. ХАЈД 300
59. Марсел Пруст:
ЈЕДНА СВАНОВА
ЉУБАВ 200
60. Матија Бећковић:
БОГОЈАВЉЕЊЕ 300
61. Ернесто Сабато: ТУНЕЛ 300
62. Марко Поло: МИЛИОН 300
63. Васко Попа: ПЕСМЕ 300
64. Бертолд Брехт:
ПЕСМЕ СИРОТОГ Б.Б. 300

65. Р. Кено:
СТИПСКЕ ВЕЖБЕ 600
66. М. М. Зошченко:
АРИСТОКРАТИЈА 600
67. Х. Џ. Велс:
НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК 600
68. Роберт Музил:
КОС 600
69. Марина Цветајева:
ОКТОБАР У ВАГОНУ 600
70. Ходар Думбадзе:
КУКАРАЧА 600
71. Докторов:
ЖИВОТИ ПЕСНИКА 600
72. ... ЉУБАВНИ РОМАН
МЛАДЕ ЕСКИМКЕ 600
73. Душан Радовић:
О ПЛАКАЊУ 600
74. Владан Десница:
ПРОЉЕТА
ИВАНА ГАЛЕБА 1.200
75. Миодраг Булатовић:
БАВОЛИ ДОПАЗЕ 1.200

Све књиге су штампане
латиницом у брошираном
повезу.

Због високих трошкова
поштарине
најмања
поруџбина
3.000.- динара.

рад

